

प्रदेश सरकार

मन्त्रालयगत प्रगति विवरण

प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
कोशी प्रदेश
२०८२

प्रदेश सरकार

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
कोशी प्रदेश, विराटनगर

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्राक्कथन

प्रदेश सरकारका विषयगत मन्त्रालय तथा अन्य निकायको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को विनियोजन, यथार्थ खर्च र प्रगतिका साथै चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को विनियोजन ऐनद्वारा मन्त्रालय तथा निकायहरूलाई विनियोजित बजेटको २०८१ चैत्र मसान्तसम्मको खर्चको विवरण र सम्पादन भएका महत्वपूर्ण कार्यहरूको प्रगति विवरण समावेश गरी प्रस्तुत मन्त्रालयगत प्रगति विवरण तयार गरिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा कुल विनियोजित बजेटको ७६.१% वित्तीय प्रगति भएको छ भने पुँजीगत खर्चको प्रतिशत ७८.३१% रहेको देखिन्छ। पुँजीगत खर्चको सन्दर्भमा विगतका पाँच आर्थिक वर्ष यताको तथ्याङ्कका आधारमा प्रदेशहरूमध्ये हामी अग्रस्थानमा छौं।

चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्मको अवधिमा कुल बजेटको ४१.८६ % खर्च भएको छ भने स्रोत व्यवस्थापनतर्फ लक्ष्यको ६३% प्रतिशत हासिल भएको छ।

यस प्रगति प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका तथ्य र तथ्याङ्क हेर्दा प्रदेश सरकारले तय गरेको 'स्वच्छ, सुखी तथा सम्मुनत प्रदेश' को सोच पुरा गर्ने दिशामा हामी निरन्तर अग्रसर छौं, भन्ने महसुस भएको छ। यो प्रगति विवरणमा समेटिएको प्रदेश सरकारको आम्दानी, खर्चको अवस्था, विभिन्न मन्त्रालय वा निकायहरूबाट सञ्चालन भएका आयोजना वा कार्यक्रमहरूको प्रगति विवरण सम्बद्ध सबैलाई उपयोगी हुने विश्वास लिएको छु।

अन्त्यमा, प्रस्तुत विवरण तयार गर्ने कार्यको नेतृत्व गर्ने आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू र यस कार्यमा सहयोग गर्नुहुने विषयगत मन्त्रालयका सबै कर्मचारीहरूलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छु।

.....
रामबहादुर मगर
मन्त्री

प्रगति प्रतिवेदन सम्बन्धमा

नेपालको संविधानको धारा २०७ को उपधारा २ मा प्रदेशको अर्थमन्त्रीले प्रदेश सभामा वार्षिक अनुमान पेस गर्दा अघिल्लो आर्थिक वर्षमा प्रत्येक मन्त्रालयलाई छुट्याइएको खर्चको रकम र खर्च अनुसारको लक्ष्य हासिल भयो वा भएन त्यसको विवरण पनि साथै पेश गर्नुपर्नेछ, भन्ने व्यवस्था गरिएको छ। कोशी प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ को दफा १३ (क) मा 'आर्थिक मामिला मन्त्रालयले राजस्व र व्ययको अनुमानमा प्रत्येक मन्त्रालयलाई छुट्याइएको रकमबाट भएको खर्च र खर्च अनुसारको लक्ष्य हासिल भए वा नभएको विवरण समेत समावेश गर्नुपर्ने' व्यवस्था रहेको छ।

उल्लेखित संवैधानिक एवम् कानूनी व्यवस्थाको पृष्ठभूमिमा आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ को राजस्व र व्ययको अनुमान प्रदेश सभामा पेश गर्ने प्रयोजनको लागि यो "मन्त्रालयगत प्रगति विवरण पुस्तिका" तयार गरिएको छ। यस पुस्तिकामा आ.व. २०८०/८१ मा प्रत्येक मन्त्रालयमा विनियोजित बजेट र यथार्थ खर्चको एकीकृत तथा छुट्टाछुट्टै विवरण, चालु आ.व. २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्मको खर्च तथा असार मसान्तसम्ममा हुने अनुमानित खर्चको विवरणहरू समावेश गरिएको छ। प्रस्तुत पुस्तिकाबाट चालु आ.व. २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा प्रदेश सरकारका मन्त्रालय तथा अन्य निकायहरूले हासिल गरेका मुख्य-मुख्य उपलब्धिको जानकारी हुनेछ। यसका साथै आ.व. २०८१/८२ मा प्रदेश सरकारले संसदमा प्रस्तुत गरेको नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको कार्यान्वयनको स्थितिको जिज्ञासा समेत प्रस्तुत पुस्तिकाले समाधान गर्नेछ।

प्रस्तुत विवरणमा सम्बन्धित मन्त्रालय र अन्य निकायले उपलब्ध गराएका तथ्य, प्रगति विवरण एवम् सो सम्बन्धित विवरणका अतिरिक्त प्रदेश मन्त्रालयगत बजेट सूचना प्रणालीमा आधारित तथ्याङ्क प्रस्तुत गरिएको छ।

आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय,
कोशी प्रदेश

विषयसूची

समष्टिगत प्रगति विवरण	१
मन्त्रालयगत प्रगति विवरण	५
२०२- प्रदेश व्यवस्थापिका	५
२१०- प्रदेश लोक सेवा आयोग	७
२१६- मुख्य न्यायधिवक्ताको कार्यालय	९
३०१- मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	१०
३०५- आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	१५
३१२- उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	२१
३१३- खानेपानी, सिँचाई तथा उर्जा मन्त्रालय	३५
३१४- आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	४२
३२९- पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	४६
३३७- भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	५३
३५०- सामाजिक विकास मन्त्रालय	५६
३७०- स्वास्थ्य मन्त्रालय	६५
३९१- प्रदेश योजना आयोग	७१

परिच्छेद - १

समष्टिगत प्रगति विवरण

विषय प्रवेश

नेपालको संविधानको धारा २०७ को उपधारा २ र प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ को दफा १३ समेतले आगामी आर्थिक वर्षको वार्षिक अनुमान प्रदेश सभामा पेस गर्दा अघिल्लो आ.व.मा प्रत्येक मन्त्रालयलाई विनियोजन गरिएको रकम र त्यसको प्रगतिको विवरण समेत संलग्न गर्नुपर्ने भनी गरिएको व्यवस्था अनुरूप अघिल्लो आर्थिक वर्ष ०८०/८१ को यथार्थ खर्च, चालु आ.व. ०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्मको खर्चको विवरण तथा चालु आ.व.को सो अवधिमा मन्त्रालयगत रूपमा तोकिएका लक्ष्य र सो को कार्यान्वयनको स्थिति समेतको विवरण समावेश गरी यो प्रगति विवरण तयार गरिएको छ। यसको दोस्रो परिच्छेदमा मन्त्रालयको शीर्षकगत प्रगति विवरण उल्लेख गरिएकोमा यस परिच्छेदमा भने समग्र प्रदेश सरकारको समष्टिगत विवरण संक्षिप्तमा राखिएको छ, जुन देहाय बमोजिम रहेको छ।

क) आ.व. ०८०/८१ को प्रदेशको अनुदान संकेत अनुसारको विनियोजन तथा खर्चको यथार्थ विवरण

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा यस प्रदेश सरकारको वार्षिक विनियोजन जम्मा रु. ३६ अर्ब ८१ करोड ९० लाख ३४ हजार बजेट विनियोजन भएकोमा सो बजेटको ७६.१ प्रतिशत अर्थात् रु. २८ अर्ब २ करोड ७५ लाख ३४ खर्च भएको छ। सो आर्थिक वर्षमा प्रदेश सरकारको पुँजीगत खर्चको प्रगति ७८.१ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका १- आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को प्रदेश सरकारको वार्षिक विनियोजन तथा खर्च						
क्र.स.	अनुदान संकेत	मन्त्रालय/निकाय	विनियोजित जम्मा बजेट (रु. हजारमा)	जम्मा खर्च (रु. हजारमा)	खर्च प्रतिशत	
					पुँजीगत	जम्मा
१	२०२	प्रदेश व्यवस्थापिका	२५२४५०	१९९९७२	३५.७६	७९.२
२	२१०	प्रदेश लोक सेवा आयोग	९३०२०	८३८४४	८९.८७	९०.१
३	२१६	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	२४१०६	१९२७१	९९.३२	७९.९
४	३०१	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	५८४९३५	३१४१३८	३८.७२	५३.७
५	३०५	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	२१८७००६	१६१७७३८	५८.१३	७४
६	३१२	उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	१८९९७५६	१५०६६११	८०.९३	७९.३
७	३१३	खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय	५६६२३६६	५२४६१९७	९३.८५	९२.७
८	३१४	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	८५०३१६	४९६७३५	३०.७७	५८.४
९	३२९	पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	२६०२६३२	१८४५४७८	६९.०८	७०.९
१०	३३७	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१३४९९३४३	९९७०६८८	७४.२५	७३.९
११	३५०	सामाजिक विकास मन्त्रालय	१३२४३१६	९७५४७७	७७.९८	७३.७

१२	३७०	स्वास्थ्य मन्त्रालय	३३०९२७८	२४२६७३४	७५.०८	७३.३
१३	३९१	प्रदेश योजना आयोग	४५३१०	२१८३३	८०.०६	४८.२
१४	६०१	कर्मचारी सुविधा तथा सेवा निवृत्त सुविधा	४००००	०		०
१५	६०२	अर्थ - विविध	६१९५३८	०	०	०
१६	८०१	स्थानीय तह	३८२४७०२	३३०२८१८		८६.४
कुल जम्मा			३६८१९०७४	२८०२७५३४	७८.३१	७६.१

ख) चालु आ.व. ०८१/८२ को अनुदान संकेत अनुसार चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र अधिल्लो आ.व.को यसै अवधिको खर्चसँग तुलना

तलको तालिकामा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा कोशी प्रदेश सरकारका प्रत्येक मन्त्रालय तथा निकायलाई छुट्याइएको बजेट र सो को चैत्रमसान्तसम्मको (२०८१ चैत्र मसान्तसम्मको) खर्चको प्रगति समावेश गरिएको छ। यसका साथै सो खर्चको प्रगतिलाई अधिल्लो आर्थिक वर्षको यसै अवधिसँग तुलनात्मक रूपमा राखिएको छ। समग्रमा हेर्दा गत आ.व. को २०८१ चैत्र मसान्तसम्मको अवधिमा भन्दा यस आ.व.को सोही अवधिमा भन्दा ४.७५ प्रतिशतले खर्च वृद्धि भएको देखिन्छ।

तालिका — २ अनुदान संकेत अनुसार खुद बजेट र खर्चको तुलनात्मक विवरण									(रकम रु. हजारमा)
क्र. स.	अनुदान संकेत	मन्त्रालय/निकाय	०८०/८१ चैत्र मसान्तसम्मको			०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्मको			प्रगति प्रतिशत
			जम्मा विनियोजन	खर्च रु.	खर्च प्रतिशत	जम्मा विनियोजन	जम्मा खर्च	खर्च प्रतिशत	
१	२०२	प्रदेश व्यवस्थापिका	२५२४५०	१४१३२२	५५.९८	२४५७६३	१३३७९४	५४.४	-१.५८
२	२१०	प्रदेश लोक सेवा आयोग	९३०२०	५३५१४	५७.५३	११३६७५	७२८४३	६४.१	६.५७
३	२१६	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	२४१०६	१२२५८	५०.८५	२१२८५	१३८५२	६५.१	१४.२५
४	३०१	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	५८४९३५	८८६८३	१५.१६	३८२३११.८	१३६३४५	३५.७	२०.५४
५	३०५	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	२१८७००६	१५८८३७८	७२.६३	३५३४१८०	२०४६०५२	५७.९	-१४.७
६	३१२	उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	१८९९७५६	६३५३१६	३३.४४	१७१३८८५	६७५७४८	३९.४	५.९६
७	३१३	खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय	५६६२३६६	२३९१६५०	४२.२४	४३४६४७३	१७०७५९०	३९.३	२.९४
८	३१४	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	८५०३१६	२६१४८५	३०.७५	१३३२०६७	५४८२१९	४१.२	१०.४५

९	३२९	पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	२६०२६३२	७८९१४१	३०.३२	२३९,८१९०	९१५०६३	३८.२	७.८८
१०	३३७	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	१३४९९३४३	३६७८८२४	२७.२५	११०९,८९७०	३७८५६१७	३४.१	६.८५
११	३५०	सामाजिक विकास मन्त्रालय	१३२४३१६	६३७४८८	४८.१४	१२७०३८३	५८१६२७	४५.८	-२.३४
१२	३७०	स्वास्थ्य मन्त्रालय	३३०९२७८	१२८१८३३	३८.७३	३४६४३९२	१३३६३६२	३८.६	-०.१३
१३	३९१	प्रदेश योजना आयोग	४५३१०	१०४६२	२३.०९	५१८२८	२०५३६	३९.६	१६.५१
१४	६०१	कर्मचारी सुविधा तथा सेवानिवृत्त सुविधा	४००००	०	०	६००००	०	०	०
१५	६०२	अर्थ - विविध	६१९५३८	०	०	३८९३५६.६	०	०	०
१६	८०१	स्थानीय तह	३८२४७०२	२०९४८०८	५४.७७	४८५६५४०	२७९५१५७	५७.६	२.८३
कुल जम्मा			३६८१९०७४	१३६६५१६२	३७.११	३५२७९३००	१४७६८८०५	४१.८६	४.७५

ग) आ.व. २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्मको राजस्व तथा अनुदान प्राप्तिको विवरण

आ.व.२०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म संघीय राजस्व बाँडफाँट र आन्तरिक राजस्व समेत रु.११ अर्ब ११ करोड ५ लाख (वार्षिक लक्ष्यको ६३.९%) प्राप्त भएको छ। यसैगरी संघ अनुदानको जम्मा रु.९ अर्ब १ करोड (वार्षिक लक्ष्यको ६२%) निकासा प्राप्त भएको छ। यस अवधिमा राजस्व र अनुदान गरी जम्मा रु.२० अर्ब १२ करोड ५ लाख रकम प्रदेश सञ्चित कोषमा प्राप्त भएको छ।

तालिका — ३ आ.व. २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्मको राजस्व र अनुदान प्राप्तिको विवरण (रु.लाखमा)

आय शीर्षक	चालु आ.व.२०८१/८२			गत आ.व.को सोही अवधिको तुलनामा वृद्धि
	वार्षिक लक्ष्य	चैत्रसम्मको प्राप्ति	प्राप्ति प्रतिशत	
संघीय राजस्व बाँडफाँट (VAT, अन्तःशुल्क र रोयल्टी)	१२४००८	७७७०८	६२.७%	११.०%
प्रदेशको आन्तरिक राजस्व (स्थानीय तहबाट प्राप्त हुने समेत)	४९८००	३३३९७	६७.१%	२४.५%
संघ वित्तीय समानीकरण अनुदान	८९४३२	६३५६८	७१.१%	२९.९%
सशर्त अनुदान	४१६४३	१७६३१	४२.३%	-४९.३%
समपूरक अनुदान	६५५०	४३२३	६६.०%	-१०.३%
विशेष अनुदान	७८०१	४५७८	५८.७%	१३.७%
जम्मा	३१९२३४	२०१२०५	६३.०%	६.२%

पुनश्च: नगद मौज्दात रु.३ अर्ब २५ करोड र वैदेशिक अनुदानको सोझै भुक्तानी रु.१० करोड ५९ लाख समेत गरी चालु आ.व.२०८१/८२ को कुल बजेट रु.३५ अर्ब २७ करोड ९३ लाख रहेको छ।

ग) प्रदेशको आन्तरिक राजस्व संकलनको विवरण (२०८१ चैत्र मसान्तसम्मको)

गत आ.व.२०८०/८१ को चैत्रको तुलनामा चालु आ.व.२०८१/८२ को चैत्रसम्म प्रदेशको आन्तरिक राजस्वमा २४.५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। आन्तरिक राजस्व तर्फ सवारी साधन कर लगायतका सबै शीर्षकमा अघिल्लो

वर्षको तुलनामा उल्लेख्य वृद्धि भएको छ। विविध खाता र धरौटी खातामा स्रोत तथा प्रयोजन नखुलेको मौज्दात रकमलाई राजस्व खातामा ट्रान्सफर गरिएको हुँदा विविध प्राप्ति (अनुदान/निकासा फिर्ता, बेरुजु र अन्य राजस्व) मा चालु आ.व.मा वृद्धि भएको देखिन्छ।

तालिका ४- आ.व.२०८१/८२ को चैत्रसम्म आन्तरिक राजस्व सङ्कलनको मासिक विवरण (रु.लाखमा)

शीर्षक	सवारी साधन कर	घरजग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क	अनुमतिपत्र, यातायात क्षेत्रको आम्दानी	व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	अनुदान/निकासा फिर्ता, बेरुजु	*स्थानीय तहबाट प्राप्त	शुल्क/दस्तुर/जरिवाना	जम्मा राजस्व
चैत्रसम्मको राजस्व	१०५०१	८३६९	४९३५	६४८	३८८४	२०३२	३०२८	३३३९७
वार्षिक लक्ष्य	१४१००	१४५००	९५००	९००	४९९०	३०७०	२७४०	४९८००
चालु आ.व. चैत्र सम्मको प्रगति	७४.५%	५७.७%	५१.९%	७२.०%	७७.८%	६६.२%	११०.५%	६७.१%
गत आ.व. चैत्र सम्मको प्राप्ति	९४०३	६७३३	४५३६	६०७	२६३०	९७०	१९३८	२६८१७
वृद्धि प्रतिशत	११.७%	२४.३%	८.८%	६.८%	४७.७%	१०९.५%	५६.२%	२४.५%

(*स्थानीय तहबाट प्राप्त राजस्वमा प्राकृतिक स्रोत विक्री शुल्क, मनोरञ्जन कर र विज्ञापन कर वापत प्रदेशलाई (४०%) प्राप्त हुने राजस्व रहेको छ।)

परिच्छेद — २
मन्त्रालयगत प्रगति विवरण

२०२- प्रदेश व्यवस्थापिका

क) आ.व. ०८०।८१ को ब.उ.शी नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
२०२००००१	प्रदेश सभा	९६००	४९६०	५१.६७
२०२०००११	प्रदेश सभा	१८६३५०	१४९९४८	८०.४७
२०२०००१२	प्रदेश सभा सचिवालय	५६५००	४५०६४	७९.७६
	कुल जम्मा	२५२४५०	१९९९७२	७९.२१

ख) आ.व. ०८१।८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य-मुख्य उपलब्धिहरु

१) विषयगत समितिहरुको हालसम्मको प्रगति विवरण

क्र.सं.	समिति	बैठक संख्या
१	अर्थ समिति	२०
२	न्याय प्रशासन तथा विधायन समिति	३२
३	सामाजिक विकास समिति	२६
४	सार्वजनिक लेखा समिति	४६
५	उद्योग पर्यटन तथा वातावरण समिति	२२
६	सुशासन तथा योजना समिति	२६
७	प्राकृतिक श्रोत तथा पुर्वाधार समिति	३०

२) प्रदेश सभाको दोस्रो कार्यकालमा दर्ता, पारित र प्रमाणीकरण भएका विधेयकहरु

क्र.सं.	अधिवेशन	मूल विधेयक		संशोधन	जम्मा	पारित भएको विधेयक संख्या	प्रमाणीकरण भएको विधेयक संख्या	कैफियत
		सरकारी	गैरसरकारी					
१	प्रथम अधिवेशन	४	-	१	५	३	३	२ विधेयक निश्कृत भएको
२	दोस्रो अधिवेशन	-	-	-	-	-	-	

३	तेश्रो अधिवेशन	३	-	१	४	२	२	२ विधेयक निश्कृत भएको
४	चौथौ अधिवेशन	२	-	-	२	२	२	
५	पाँचौ अधिवेशन	४	-	२	६	६	६	
६	छैटौ अधिवेशन	४	*१	५	१०	६	६	३ वटा समितिमा
७.	सातौ अधिवेशन	-	-	-	-	-	-	
	जम्मा	१७	१	९	२७	१९	१९	

* गैरसरकारी विधेयक दर्ता मात्र भएको ।

३. विद्यालयसँग प्रदेश सभा कार्यक्रम — ३

४. स्थानीय तहमा कानून निर्माण तथा कार्यान्वयनको अवस्था छलफल तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम—४

घ) चालु आ.व. ०८१।८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरण

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन (रु.हजारमा)	चैत्रमसान्त सम्मको खर्च (रु. हजारमा)	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च (रु. हजारमा)
२०२००००१	प्रदेश सभा	३९९४	२१३९	५३.५७	३९००
२०२०००११	प्रदेश सभा	१८२७१३	१०३०७७	५६.४१	१७७७६३
२०२०००१२	प्रदेश सभा सचिवालय	५९०५६	२८५७८	४८.३९	५२५८६
	जम्मा	२४५७६३	१३३७९४	५४.४४	२३४२४९

२१०- प्रदेश लोक सेवा आयोग

क) आर्थिक वर्ष ०८०-८१ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण (रु.हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक खुद बजेट	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत	कैफियत
२१०००००१	प्रदेश लोक सेवा आयोग	५१८५	३७३३	७१.९९	
२१००००११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	८७८३५	८०१११	९१.२१	
जम्मा		९३०२०	८३८४४	९०.१४	

ख) नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको बुँदा र कार्यान्वयनको स्थिति (लक्ष्य र प्राप्तिको अवस्था)

नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट वक्तव्यको बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट वक्तव्यको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको स्थिति
१८/ १५१	प्रदेश लोक सेवा आयोगको पदपूर्ति प्रक्रियालाई छिटो, छरितो, गुणस्तरीय र प्रविधिमैत्री बनाउन समयानुकूल संरचनागत सुधार तथा पूर्वाधार विकास गरिनेछ। साथै आयोगको रणनीतिक योजना क्रमशः कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। स्थानीय तह र प्रदेशको सुशासन तथा सेवा प्रवाहमा सुधार गर्न स्वच्छता, निष्पक्षता र योग्यता प्रणालीलाई व्यवस्थित गरी योग्यतम र उच्च नैतिकता भएका जनशक्तिको पदपूर्ति र विकास गर्नका लागि प्रदेश लोक सेवा आयोगलाई थप सक्षम सुदृढ र प्रविधिमैत्री बनाउँदै लैजान बजेटको व्यवस्था गरेको छ।	रणनीतिक योजना बमोजिम कार्यतालिका निर्माण, प्रतिशत निर्धारण, विज्ञापन प्रकाशन तथा सिफारिस निरन्तर भइरहेको। निर्माण भै सकेका पाठ्यक्रमहरू परिमार्जन भै अद्यावधिक गरिएको साथै नयाँ पाठ्यक्रम आवश्यक पर्ने पदहरूको हकमा नयाँ पाठ्यक्रम निर्माण गरी विज्ञापन समेत प्रकाशन गर्ने कार्य गरि सकिएको।

ग) आ.व. ०८१।८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य-मुख्य उपलब्धिहरू

क	प्रदेश निजामती सेवा तर्फ ३४६ र स्थानीय सरकारी सेवा तर्फ ६४ गरी जम्मा ४१० जना उम्मेदवारहरू सिफारिस गरिएको।
ख	कानून निर्माण सम्बन्धमा।
१	प्रदेश लोक सेवा आयोग आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली २०८१/४/१० मा स्वीकृत गरी वेवसाइटमा प्रकाशन गरिएको।
२	प्रदेश लोक सेवा आयोग नियमावली २०८१ २०८१/५/२७ गते राजपत्रमा प्रकाशित भएको।
३	प्रदेश लोक सेवा आयोग कार्य सञ्चालन निर्देशिका २०८१ २०८१/५/३० गते राजपत्रमा प्रकाशित भएको।
४	इन बास्केट अभ्यास सम्बन्धि निर्देशिका स्वीकृत भएको २०८१/४/१७ गते स्वीकृत गरिएको।

५	स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० को दफा १६ को खण्ड (ग) को उपखण्ड (३) बमोजिम विज्ञापन प्रकाशन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि-२०८१	२०८१/५/३ गते स्वीकृत भई वेवसाइटमा प्रकाशन गरिएको।
ख	शासकीय सुधारका सम्बन्धमा गरिएका कार्यहरू	
१	प्रदेश लोक सेवा आयोगको स्थायी संगठन संरचना मन्त्रिपरिषद्बाट मिति २०८१/५/२७ गते स्वीकृत भएको	
२	प्रदेश लोक सेवा आयोगको कामलाई थप प्रभावकारी बनाउन सबै शाखा तथा कर्मचारीहरूलाई द्विअन्ध सिद्धान्त बमोजिम संगठन संरचना गरी कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिएको।	
ग	नविनतम तथा विशेष कार्यहरू	
	- अन्तर्वार्तामा सहभागी भई सिफारिस हुन बाँकी रहेका सबै उम्मेदवारहरूलाई वैकल्पिक सूचीमा राख्ने व्यवस्था प्रदेश लोक सेवा आयोग नियमावलीमा व्यवस्था गरिएको छ। - प्रदेश र स्थानीय तहको समान तहको पदमा संयुक्त पाठ्यक्रमबाट संयुक्त परीक्षा सञ्चालन गर्ने पद्धतिको विकास गरिएको छ। - पाठ्यक्रम निर्माण तथा अन्य विषयमा भर्चुअल माध्यमबाट विज्ञको प्रयोग गरी शीघ्र र सहज कार्यसम्पादन हुने व्यवस्था गरिएको छ। - पाठ्यक्रम योजनामा दुवै पत्रको लागि एउटै पाठ्ययोजनाको प्रयोग गरी सम्बन्धित पदको लागि आवश्यक पर्ने विषयवस्तुमा केन्द्रित पाठ्यक्रमको विकास गरिएको छ। - नवौँ तहको प्रशासन सेवामा इन बास्केट परीक्षा प्रणाली लागू गर्न सो सम्बन्धी निर्देशिकाको व्यवस्था गरिएको छ। - लोक सेवा आयोग र प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट भएका विज्ञापनबाट बढुवा तर्फ कायम पदहरूको पदपूर्तिका लागि एकमुष्ट सूचना प्रकाशन गरी यस आर्थिक वर्षभित्र हालसम्मका पदपूर्ति प्रक्रियामा रहेका पदहरूमा सिफारिस गर्ने कार्य सम्पन्न गर्ने अभियानका रूपमा कार्य सञ्चालन गरिएको छ। - छनोट भएका उम्मेदवारहरूलाई समान पदमा सिफारिस वा नियुक्ति भएको वा कार्यरत नरहेको व्यहोराको स्व-घोषणा गराउने व्यवस्था गरी पूर्ण रूपमा समान तहमा सिफारिस हुन सक्ने अवस्थाको अन्त्य गरिएको छ।	

ग) चालु आ.व. ०८१/८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरण (रकम रु. हजारमा)

बजेट उपशिर्षक नं.	बजेट उपशिर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	चैत्र मसान्त सम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्त सम्मको अनुमानित खर्च	खर्च प्रतिशत
२१०००००१	प्रदेश लोक सेवा आयोग	५१८५	२७५९	५३.२१	४०८४	७८.७७
२१००००११	प्रदेश लोक सेवा आयोग	१०८४९०	७००८५	६४.६	१०८४९०	१००
	जम्मा	११३६७५	७२८४४	६४.०८	११२५७४	९९.०३

२१६- मुख्य न्यायधिवक्ताको कार्यालय

क) आ.ब ०८०/८१ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

बजेट उपशीर्षक नं	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक बजेट (रु.हजारमा)	खर्च रकम (रु.हजारमा)	खर्च प्रतिशत
२१६०००११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	२४१०६	१९२७१	७९.९४
	जम्मा	२४१०६	१९२७१	७९.९४

ख) आ.ब ०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्म हासिल भएका मुख्य उपलब्धिहरु

- १) कानुनी राय:- माग भएवमोजिम विभिन्न मन्त्रालय/कार्यालयलाई प्रदान गरीएको
- २) मुद्दा:- यस कार्यालयमा दर्ता भएका मुद्दा सङ्ख्या २३५, फर्छ्यौट भएको मुद्दा सङ्ख्या ९८
- ३) कार्यक्रम:- समुदायमा मुख्य न्यायधिवक्ता कार्यक्रम धनकुटा, खोटाङ र तेह्रथुम जिल्लामा सम्पन्न गरीएको।
- ४) मुख्य न्यायधिवक्ताको कार्यालयको रणनीति योजना तयारी ।
- ५) प्रदेश अन्तरगतको निकायहरूसँग लिखित जवाफ सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रम विराटनगर ओखलढुङ्गा, धनकुटा र पाँचथरमा सम्पन्न गरीएको ।
- ६) मुख्य न्यायधिवक्ताको कार्यालयको स्थापना दिवस विराटनगरमा सम्पन्न गरिएको ।
- ७) कानूनका विद्यार्थिसँग मुख्य न्यायधिवक्ता कार्यक्रम सोलुखुम्बु जिल्लामा सम्पन्न गरिएको ।
- ८) मुख्य न्यायधिवक्ताहरुको राष्ट्रिय सम्मेलन विराटनगर र श्रीअन्तुमा सम्पन्न गरिएको।

ग) चालु आ.ब ०८१/८२ को ब.उ.शी.न अनुसारको चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरण

बजेट उपशीर्षक नं	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन (रु. हजारमा)	चैत्र मसान्तसम्मको खर्च (रु. हजारमा)	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च (रु. हजारमा)
२१६०००११	मुख्य न्यायाधिवक्ताको कार्यालय	२१२८५	१३८५२	६५.०८	१८११३
	जम्मा	२१२८५	१३८५२	६५.०८	१८११३

३०१- मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय

क) आ.व. ०८०।८१ को ब.उ.शी नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

(रु. हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन (रु. हजारमा)	खर्च रकम (रु. हजारमा)	खर्च प्रतिशत
३०१०००११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	४३३७३५	२३०११०	५३.०५
३०१९११२०	प्रदेश तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	१४७४००	८०७१३	५४.७६
३०१९११२१	स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान(संघ शसर्त अनुदान)	३८००	३३१४	८७.२२
	जम्मा	५८४९३५	३१४१३७	५३.७

ख) आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट वक्तव्यको बुँदा र कार्यान्वयनको स्थिति (२०८१ चैत्र मसान्त सम्मको)

नीति तथा कार्यक्रम /बजेट वक्तव्यको बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम/बजेट वक्तव्यको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको स्थिति
८	योजना, बजेट तथा कार्यक्रमलाई प्रदेशको आवश्यकता तथा राष्ट्रिय लक्ष्य प्राप्तिसमा सहयोगी बनाउन प्रदेश स्तरीय योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा दिग्दर्शनलाई आवश्यक परिमार्जनसहित कार्यान्वयन गरिनेछ। आयोजना तथा कार्यक्रमहरूमा उपलब्ध स्रोत साधन परिचालनको नियमितता, मितव्ययिता, कार्यक्षमता, प्रभावकारिता र औचित्य पुष्टि हुनेगरी योजनागत, समय, उपलब्धी र गुणस्तरमा ध्यान दिई तोकिएको कार्य सम्पन्न गर्न र लक्षित उद्देश्य हासिल गर्न योजनागत, नीतिगत र कार्यगत व्यवस्थालाई अझ दरिलो बनाइनेछ।	आयोजना बैंक प्रणालीको स्थापना र कार्यान्वयनको शुरुवात भएको, योजना, बजेट तथा कार्यक्रमको त्रैमासिक, अर्धवार्षिक र वार्षिक समीक्षा गरी पृष्ठपोषणको माध्यमबाट सुधार गर्दै लगेको, प्रदेश स्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको नियमित बैठकमार्फत समाधान गर्ने गरिएको।
९	संविधान प्रदत्त अधिकारको प्रयोग गरी संघीयता कार्यान्वयन तथा सुदृढीकरण गर्न, प्रदेशको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन गर्न र नेपाल पक्ष भएका मानव अधिकार सम्बन्धी सन्धी सम्झौताहरूको अभिलेख	कानूनको आवश्यकता पहिचान गरी ६ नयाँ विधेयक र ६ वटा संशोधन विधेयक प्रदेश सभामा पेश गरिएको। नयाँ नियमावली ३ र संशोधन २ गरी ५ वटा जारी गरिएको।

	व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयनका लागि प्रदेश सरकारको तर्फबाट तयार गर्नुपर्ने कानूनहरू पहिचान गरी सम्बद्ध निकायहरूसँगको समन्वय, सहयोग र सहकार्यमा निर्माण तथा सामयिक परिमार्जन गरिनेछ। प्रदेशको राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक, शान्ति सुव्यवस्था एवम् प्रशासनिक गतिविधिहरूको अध्यावधिक जानकारी दिन “कोशी प्रदेश दर्पण (जर्नल)” प्रकाशन गर्ने कार्यको सुरुवात गरिनेछ। मन्त्रिपरिषद् बैठकले गरेको निर्णय र सो को कार्यान्वयनको प्रगतिको विद्युतीय अभिलेखीकरण गरी आवश्यक विवरण विद्युतीय माध्यमबाट सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।	निर्देशिका ३ र कार्यविधि १४ वटा जारी गरिएको। कोशी प्रशासन सम्बन्धी जर्नल प्रकाशन गरिएको, संघीयता कार्यान्वयन तथा प्रदेश कानून निर्माण सम्बन्धी अध्ययन कार्यदल २०८१ गठन भइ प्रतिवेदन प्राप्त भएको र सो प्रतिवेदन कार्यान्वयनको प्रक्रिया अगाडि बढाइएको, २०८१ साल असारदेखिका मन्त्रिपरिषद्का निर्णयहरूलाई विद्युतीय अभिलेखिकरण गरी वेवसाइटमार्फत सार्वजनिकरण गरिदै आएको।
१०	संविधानमा उल्लेख भएका संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरूको कार्य तथा अधिकारलाई थप विस्तृतीकरण गरी अध्यावधिक गर्न नेपाल सरकारसँग पहल गरिनेछ।	मिति २०८१।११।२१ को माननीय मुख्यमन्त्रीस्तर निर्णयबाट कार्यविस्तृतीकरण परिमार्जनको मसौदा प्रतिवेदन उपर सुझाव सम्बन्धित विषयगत मन्त्रालय तथा सरोकारवालाहरूबीच छलफल गरी प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पठाइएको।
११	संघीय ढाँचामा जाँदा प्रदेश सरकारमा हस्तान्तरण भई आएका संघीय कार्यालयहरू प्रदेश प्रशासनको आवश्यकता र सम्भावनाका आधारमा पुनः संरचना गरी बोझिला र अनुत्पादक कार्यालयहरू हटाउने, गाभ्ने (merge) लगायतका कार्यहरू गरी चालू खर्चलाई घटाइनेछ। साथै उच्चस्तरीय प्रशासन सुधार कार्यदलको प्रतिवेदन, २०८० लाई क्रमशः कार्यान्वयन गरिनेछ।	आर्थिक वर्षको शुरुवातमा प्रदेश सरकार मातहतका ४० वटा मन्त्रालय/निकाय/ कार्यालयहरूको अस्थायी O&M स्वीकृत गरिएको तथा ६ वटा मन्त्रालय/निकाय/ कार्यालयको स्थायी O&M स्वीकृत भइ पद तथा कार्यालय दर्ता भै राखेको। अन्यको हकमा स्थायी O&M को कार्यप्रक्रिया भैरहेको।
१२	प्रदेश निजामती कर्मचारीहरूको सरुवा र पदस्थापनालाई अनुमानयोग्य बनाइनेछ। सबै कर्मचारीलाई वृत्तिविकासको समान अवसर दिलाउन भौगोलिक, वर्गीकृत क्षेत्रमा सेवा गर्ने अवसर दिनुका साथै अनुभव हुनेगरी सरुवा सम्बन्धी मापदण्ड बनाई लागू गरिनेछ।	प्रदेश निजामती सेवा नियमावली जारी भै कर्मचारी व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित गरिएको। एकीकृत कर्मचारी व्यवस्थापन सरुवा प्रणाली सम्बन्धी सफ्टवेयर निर्माणको चरणमा रहेको। दोहोरो सहमितको आधारमा स्थानीय सेवाका कर्मचारीहरूको सरुवा गरिएको।
१३	प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानलाई सक्षम, व्यावसायिक, प्रतिस्पर्धी, सामयिक एवम् पूर्वाधारयुक्त बनाई प्रदेश तथा स्थानीय तहका पदाधिकारी एवम् कर्मचारीहरूको क्षमता विकास सम्बन्धी सेवाप्रवेश तथा	प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको भवन निर्माण कार्य भैरहेको। सेवा कालीन, सार्वजनिक खरिद लगायतका विभिन्न तालिम कार्यक्रमबाट २१६ महिला र ५५३ पुरुष गरी

	सेवाकालीन र सीप विकाससम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरी प्रदेशको सार्वजनिक सेवाप्रवाहलाई चुस्त, मर्यादित र व्यवस्थित बनाउँदै दक्ष, सुशासनयुक्त, जवाफदेही, परिणाममुखी र उत्तरदायी मानव संसाधन विकास गरिनेछ। लक्षित वर्ग, समुदाय तथा युवालाई सरकारी सेवामा आकर्षित गर्न लागत सहभागितामा आधारित सरकारी सेवा तयारी कक्षा सञ्चालनका लागि आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ।	जम्मा ७६९ जना कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिलाई प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानबाट तालिम प्रदान गरिएको।
१४	प्रदेश निजामती सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरूको वृत्तिविकासमा समानता, एकरूपता र न्यायोचित हुनेगरी प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ मा आवश्यक संशोधन गरी उच्च मनोबलका साथ कार्य गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। प्रदेश निजामती सेवामा कार्यरत कर्मचारीहरू सेवा निवृत्त भएपछि निजहरूले पाउने सेवा सुविधा उपलब्ध गराउनको लागि निवृत्तभरण कोष र स्थानीय तहका कर्मचारीका लागि उपदान तथा निवृत्तभरण कोषको व्यवस्था गरिनेछ। स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० को प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक नियमावली, कार्यविधि तथा मापदण्ड तर्जुमा गरिनेछ।	प्रदेश निजामती सेवा ऐन संशोधन भएको। स्थानीय सरकारी सेवा नियमावली तर्जुमाको कार्य भैरहेको।
१५	प्रदेश सरकार र अन्तर्गतका निकायहरूको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी संगठन संरचना र दरबन्दी तेरिज समयसापेक्ष परिमार्जन गरिनेछ। संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणभई आएका स्थानीय तहको कार्यालय तथा पद दर्ता गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ। प्रदेश स्तरमा सार्वजनिक सेवा वितरणको न्यूनतम मापदण्ड निर्धारण गरिनेछ। सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्वेक्षण तथा सेवा प्रवाहको अनुगमन प्रणालीलाई तथ्य र नतिजामा आधारित बनाइनेछ। नागरिकको प्रदेश सरकारप्रतिको भरोसा बढाउँदै भ्रष्टाचारजन्य कार्यमा शून्य सहनशिलताको नीति लिइनेछ।	प्रदेश सरकारको भ्रष्टाचार विरुद्धको रणनीति तथा कार्ययोजना स्वीकृत गरी कार्यान्वयन भैरहेको। भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलापहरू न्यूनीकरणका लागि प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू गरिएको। विभिन्न प्रकारका उजुरीको छानविन, अनुसन्धान, प्रतिवेदन तथा अन्य अनुगमन, निरीक्षण गर्ने गरिएको। सेवाग्राही सन्तुष्टि सर्वेक्षण कार्य हालसम्म नभएको।
१६	प्रदेशको आर्थिक विकास, रोजगारी सिर्जना र दिगो विकास हुने खालका सम्भाव्य परियोजनाहरू पहिचान गरी रूपान्तरणकारी परियोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरी निजी क्षेत्रलाई लगानी गर्न आकर्षित गरिनेछ। यसका लागि आगामी आर्थिक वर्षमा प्रदेश लगानी सम्मेलनको आयोजना गरिनेछ। विदेशमा नेपाली चिया प्रवर्द्धन गर्न अन्तर्राष्ट्रिय चिया सम्मेलन गरिनेछ। प्रदेश लगानी प्राधिकरणको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन संस्थागत सुदृढीकरण गरिनेछ।	लगानी सम्मेलन सम्पन्न भै ४६ वटा परियोजनाको MOU भएको। जम्मा १ खर्व ५२ अर्ब १६ करोड बराबरको लगानी प्रतिवद्धता प्राप्त भएको।

१४८	कानूनको निर्माण र समसामयिक परिमार्जन गर्ने। आवश्यक नीति निर्माण तथा कार्यान्वयन गर्ने।	नीति कार्यक्रमको बुँदा नं. ८ सँग सम्बन्धित
१४९	मन्त्रिपरिषद्को बैठकका निर्णयको विद्युतीय अभिलेखिकरण र सार्वजनिकरण। कोशी प्रदेश दर्पण (जर्नल) प्रकाशन।	नीति कार्यक्रमको बुँदा नं. ९ सँग सम्बन्धित
१५०	प्रदेश अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको सक्षमता अभिवृद्धि गरिने। सरकारी सेवा प्रवेश तालिम कक्षा सञ्चालन गरिने।	नीति कार्यक्रमको बुँदा नं. १३ सँग सम्बन्धित
१५१	नतिजामुखी प्रशासनको विकास गरिने। सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन समन्वय र सहकार्य गरिने।	नीति कार्यक्रमको बुँदा नं. १३, १४ र १५ सँग सम्बन्धित
१५८	मानव अधिकार, सुशासन र सार्वजनिक प्रशासनको व्यवस्थापन।	नीति कार्यक्रमको बुँदा नं. १५ सँग सम्बन्धित

ग) आ.व. ०८१।८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य-मुख्य उपलब्धिहरू

- मिति २०८२/०१/१८ र १९ गते सम्पन्न लगानी सम्मेलनमा ४६ वटा परियोजनाको MOU भएको। जम्मा १ खर्व ५२ अर्ब १६ करोड बराबरको लगानी प्रतिवद्धता प्राप्त भएको।
- कानूनको आवश्यकता पहिचान गरी ६ वटा नयाँ विधेयक र ६ वटा संशोधन विधेयक प्रदेश सभामा पेश गरिएको। नियमावली तर्फ नयाँ नियमावली ३ र संशोधन २ गरी ५ वटा जारी गरिएको। त्यसैगरी निर्देशिका ३ र कार्यविधि १४ वटा जारी गरिएको।
- प्रदेश सरकार अन्तर्गतका ६ वटा मन्त्रालय/निकाय/ कार्यालयको स्थायी O&M स्वीकृत भई पद तथा कार्यालय दर्ता गर्ने कार्य सम्पन्न भएको।
- प्रदेश समन्वय परिषद्को सातौँ बैठक सम्पन्न भएको। प्रदेश प्रशासनिक समन्वय परिषद्को तेस्रो बैठकको ३ चरण सम्पन्न गरिएको।
- भ्रष्टाचार विरुद्धको रणनीति तथा कार्ययोजना (२०८१/८२-२०८५/८६) निर्माण भै कार्यान्वयन भइरहेको।

घ) चालु आ.व. ०८१।८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरण

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक विनियोजन (रु.हजार मा)	चैत्र मसान्त सम्मको खर्च (रु.हजारमा)	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च (रु. हजारमा)
३०१०००११	मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय	२३८४५१	१२७२९१	५३.३८	१६६६४२

३०१९११२०	प्रदेश तथा स्थानीय शासन सहयोग कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१४३१३६	८४९८	५.९४	११२६५७
३०१९११२१	स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान (संघ शसर्त अनुदान)	७२५	५५६	७६.६७	६६८
	जम्मा	३८२३१२	१३६३४५	३५.६६	२७९९६७

३०५- आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय

क) आ.व. ०८०/८१ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन (हजारमा)	खर्च रकम (हजारमा)	खर्च प्रतिशत
३०५०००११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	१२,०७,२१	४,५७,४१	३७.८९
३०५०१०११	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	२,०२,९२,५८	१,५४,०६,७७	७५.९२
३०५०१०१२	प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयहरू	३,७०,२७	३,१३,२०	८४.५९
	जम्मा	२,१८,७०,०६	१,६१,७७,३८	७३.९७

ख) आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यको बुँदा र कार्यान्वयनको स्थिति (२०८१ चैत्र मसान्तसम्मको)

नीति तथा कार्यक्रम / बजेट वक्तव्यको बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम / बजेट वक्तव्यको मुख्य व्यवहारा	कार्यान्वयनको स्थिति
२१	प्रदेशको आन्तरिक राजस्व अभिवृद्धि गर्न कार्ययोजना तयार गरी आवश्यक नीतिगत, कानूनी तथा जनशक्ति सहितको संस्थागत व्यवस्था गरिनेछ। प्रदेश कर तथा गैर कर सम्बन्धी विद्यमान कानून प्रतिस्थापन गर्न नयाँ विधेयक तर्जुमा गरिनेछ। प्रदेशको एकल अधिकार क्षेत्रमा रहेको कृषि आयमा कर सङ्कलन गर्न संघ र स्थानीय तहसँगको समन्वयमा आवश्यक कानूनी तथा प्रशासनिक व्यवस्था मिलाइनेछ। करदाताले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहलाई तिर्नुपर्ने कर एकद्वार प्रणालीबाट सहज रूपमा तिर्न सक्ने व्यवस्था मिलाउन संघ र स्थानीय तहसँग समन्वय गरिनेछ। प्रदेश सरकारले पूर्ण लगानी वा लागत साझेदारीमा निर्माण तथा लगानी गरेका व्यावसायिक प्रयोजनका लागि समेत प्रयोग हुने आयोजना, भौतिक पूर्वाधार, पर्यटकीय स्थल एवम् पर्यटकीय क्रियाकलापबाट प्राप्त	१.ढुंगा गिटी वालुवा (प्राकृतिक स्रोत संकलन) लगायतका प्राकृतिक स्रोत उत्खनन् विक्री वितरण तथा अनुगमनका विषयमा स्थानीय तहका प्रमुख,उपप्रमुख,प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र विषयगत निकायहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम संचालन भएको । २.प्रदेश सरकारको चालु आ.व. को आर्थिक ऐनमा भएको ट्राफिक जरिवाना वापत संकलन भएको दण्ड जरिवाना शुल्क प्रदेश संचित खातामा जम्मा गर्नेका लागी आवश्यक समन्वय तथा अनुरोध गरेको । ३. प्रदेश सरकारको एकल अधिकार सुचीमा रहेको कृषि आयकरलाई संकलन गर्न संघीय सरकारबाट संकलन हुँदै आएको आयकर प्रदेश सरकारको संचित खातामा जम्मा गर्न समन्वय तथा अनुरोध गरेको ।

	आम्दानीको निश्चित हिस्सा प्रदेश सरकारले प्राप्त गर्ने नीति लिइनेछ। साथै हाल ट्राफिक प्रहरी कार्यालयमार्फत संकलन हुने जरीबाना तथा शुल्कहरुलाई प्रदेशको संचित कोषमा जम्मा हुने व्यवस्था मिलाउन कानुनी प्रवन्ध गर्न नेपाल सरकारसँग पहल गरिनेछ।	४. आर्थिक ऐनमा भएको व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सबै विषयगत निकायहरुलाई विज्ञापन करबाट संकलन भएको शुल्कलाई सम्बन्धित प्रदेश इकाई कार्यालयमा जम्मा गर्नको लागि पत्रचार भएको। ५. प्रदेश राजस्व कार्यालय संचालनका लागि संगठन तथा व्यवस्थापन स्वीकृत भई कार्यालय स्थापनाको चरणमा रहेको। ६. प्रदेश राजस्व सम्बन्धी विधेयकको तयारीका लागि म.प. बाट सैद्धान्तिक सहमति प्राप्त भएको।
२२	सार्वजनिक खर्चको उपयोगलाई मितव्ययी, विश्वसनीय बनाउन, वित्तीय उत्तरदायित्व एवम् आर्थिक अनुशासन कायम गर्न विद्यमान कानूनी व्यवस्थालाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन र नियमन गरिनेछ। प्रदेशको भ्रमण खर्च नियमावली तर्जुमा, प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७७ एवम् सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका, २०७९ लाई आवश्यक सुधार र परिमार्जन गरिनेछ। इन्धन सुविधा प्राप्त गर्ने पदाधिकारी तथा कर्मचारीले मापदण्ड अनुसार पाउने इन्धन बापतको रकम नै मासिक रूपमा भुक्तानी दिने व्यवस्था मिलाउन नेपाल सरकारसँगको समन्वयमा कानून तर्जुमा गरिनेछ।	१. मिति २०८१/०७/२७ गते प्रथम त्रैमासिक प्रगति समिक्षा सम्पन्न गरिएको। २. सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका, २०७९ संशोधन गरिएको। ३. मिति २०८१/१०/२२ गते मन्त्रालयको अर्धवार्षिक प्रगति समिक्षा तथा PMDAC को बैठक सम्पन्न गरिएको। ४. मिति २०८१/१०/२७ मा प्रदेशको बजेट कार्यान्वयनको अर्धवार्षिक समिक्षा सम्पन्न गरिएको। ५. आ.व. २०८१/८२ को बजेट कार्यान्वयनको अर्धवार्षिक मुल्याङ्कन प्रतिवेदन प्रकाशन गरिएको।
२३	तथ्याङ्कमा आधारित नीति निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउने गरी प्रदेश तथ्याङ्क, सूचना प्रणाली तथा अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कानून तर्जुमा गरिनेछ। राष्ट्रिय तथ्याङ्कको एकीकृत प्रणालीमा प्रादेशिक तथ्याङ्कसमेत समावेश गर्न संघीय निकायसँग समन्वय गरिनेछ।	१. प्रदेश तथ्याङ्क सम्बन्धी विधेयक तर्जुमा गर्न प्रदेश सरकार (म.प.) बाट मिति २०८१/०५/२७ मा सैद्धान्तिक सहमति प्राप्त भई विधेयक तर्जुमाको चरणमा रहेको। २. प्रदेश तथ्याङ्कको सूचक सङ्कलन, स्रोत पहिचान तथा तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने र राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रोफाइलमा प्रदेशको तथ्याङ्क प्रविष्ट विषयमा तथ्याङ्क समन्वय कार्यालयसँग छलफल गरिएको। ३. मासिक रूपमा आर्थिक बुलेटिन प्रकाशन गरिएको। ४. प्रदेश तथ्याङ्क सम्बन्धी विधेयकको मस्यौदा तर्जुमा गरी राय तथा सहमतिका लागि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय र प्रदेश योजना आयोगमा पठाइएकोमा राय सहमति प्राप्त भएको।
२४	बचतलाई प्रवर्द्धन गर्दै उत्पादनमूलक क्षेत्रमा परिचालन गर्न, वित्तीय सचेतना अभिवृद्धि गर्न र समयमै कर तिर्न प्रोत्साहन गर्नका लागि वित्तीय क्षेत्रका नियामक	१. नेपाल टेलिभिजनका पदाधिकारीसँग बैठक बसि आर्थिक बहस कार्यक्रम २०८१ माघ १ गते देखि संचालन गर्ने गरी कार्यसञ्चालनमा रहेको।

	निकायहरूको समन्वय र सहकार्यमा वित्तीय साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।	
२५	प्रदेशका अन्य सरकारी कोषको परिचालनको अवस्था बारे अध्ययन तथा विश्लेषण गरी संवैधानिक व्यवस्था र विनियोजन ऐन अनुसार सबै सरकारी कोष परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ र अनावश्यक सरकारी कोष खारेज गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ। बजेट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन गर्न प्रदेश तथा मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिलाई सक्रिय बनाई नियमित रूपमा समीक्षा गरिनेछ। प्रदेशस्तरीय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन दिग्दर्शन, २०८० को कार्यान्वयन गर्दै अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई व्यवस्थित र उपलब्धिमूलक बनाइनेछ।	१. प्रदेशका अन्य सरकारी कोषको अवस्था अध्ययन गर्न कार्यदल गठन भई प्रतिवेदन पेश गरेको। कार्यान्वयनको लागि लेखि पठाएको। २. प्रदेश विनियोजन ऐनमा अन्य सरकारी कोषको व्यय विवरण समेत समावेश गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ मा संशोधनको मस्यौदा तयार गरिएको र आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयबाट राय सहमति प्राप्त भईसकेको। ३. प्रदेशका अन्य सरकारी कोषको अवस्था अध्ययन गर्न गठित कार्यदलबाट प्रतिवेदन पेश भएको। अध्ययन प्रतिवेदन कार्यान्वयनका लागि प्रदेशका सबै मन्त्रालयहरूमा पठाइएको। ४. प्रदेश विनियोजन ऐनमा अन्य सरकारी कोषको व्यय विवरण समेत समावेश गर्न प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ मा संशोधनको मस्यौदा तयार गरिएको।
२६	आन्तरिक नियन्त्रण र आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई थप प्रभावकारी बनाउन जनशक्तिको क्षमता अभिवृद्धि र आवश्यक निर्देशिका तर्जुमा गरिनेछ। बेरुजू नहुने गरी कार्यसम्पादन गर्न तथा हाल कायम भएका बेरुजूहरू फर्स्यौटको कार्यलाई तीव्रता दिन बेरुजू न्यूनीकरण तथा फर्स्यौट सम्बन्धी कार्यविधि, २०८० को प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्दै आर्थिक अनुशासन कायम गरिनेछ।	१. आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा समीक्षा र बेरुजू फर्स्यौटको अवस्था बारे सबै मन्त्रालयका प्रदेश सचिवसहितको उपस्थितिमा मिति २०८१/०८/२३ गते छलफल, अन्तरक्रिया गरिएको। २. बेरुजू फर्स्यौट अनुगमन समितिको सचिवालयको रूपमा कार्य गरिएको। साथै बेरुजू फर्स्यौटको अनुगमन तथा अभिमुखीकरण सम्बन्धी कार्य गरिएको। ३. बेरुजूको अद्यावधिक विवरण सहित बेरुजू फर्स्यौट अनुगमन समितिको वार्षिक र त्रैमासिक प्रतिवेदन तयार गरी कोशी प्रदेश सभाको सार्वजनिक लेखा समितिमा पठाइएको। ४. आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली दिग्दर्शनको मस्यौदा तर्जुमा गर्न समिति गठन भएको। ५. बेरुजू फर्स्यौट कार्यविधि सम्बन्धी अभिमुखीकरण (भर्चुअल माध्यमबाट) सञ्चालन गरिएको। ६. बेरुजू फर्स्यौट अनुगमन समितिको बैठकको तयारी र निर्णय कार्यान्वयन गर्न लेखी पठाइएको।

		७. बेरुजुको फस्यौट अनुगमन समितिको अर्धवार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक लेखा समितिमा पठाइएको। ८. बेरुजुको फस्यौट अनुगमन समितिको अर्धवार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी सार्वजनिक लेखा समितिमा पठाइएको।
२७	प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजनाले लिने सोच, लक्ष्य एवम् उद्देश्य हासिल गर्न योगदान पुऱ्याउने गरी वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ। प्रदेशको स्रोत, साधनको अवस्था विश्लेषण गरी बहुवर्षीय आयोजना छनौट र कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित बनाइनेछ। पूँजीगत खर्च बढाउन विनियोजन दक्षता र कार्यान्वयन क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ। प्रदेशको सन्तुलित विकासका लागि आयोजनाको पहिचान, विश्लेषण, छनौट र प्राथमिकीकरणलाई व्यवस्थित बनाई आयोजना बैकलाई आगामी आ.व. २०८१/०८२ बाट पूर्णरूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ।	१. कोशी प्रदेश योजना बैक व्यवस्थापन कार्यविधि, २०८१ को मस्यौदा तर्जुमा भई निर्माण भएको। २. आयोजनाको बहुवर्षीय ठेक्का सहमति सम्बन्धी मापदण्ड, २०८१ निर्माण गरिएको। ३. आयोजना पहिचान तथा विकास सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको।
२८	प्रदेशको सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अद्यावधिक गरी प्रदेशका सरकारी निकायले प्रयोग गरिरहेका घर, जग्गाको स्वामित्व तथा भोगाधिकार प्रदेशमा रहने गरी संघबाट हस्तान्तरणका लागि आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाइनेछ। सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणालीको अद्यावधिक संस्करण पूर्ण रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। साथै प्रदेशस्तरीय आयोजनाहरूको अनुगमन तथा मूल्यांकन कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ।	१. प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्राप्त एकीकृत सम्पत्ति विवरण (PAMS को रिपोर्ट) लाई मन्त्रालयको वेबसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिएको। २. प्रदेशका निकायको घरजग्गाको स्वामित्व सहितको विवरण तयारी सम्बन्धी कार्य गर्न बाँकी रहेको। ३. प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्राप्त एकीकृत सम्पत्ति विवरण (PAMS को रिपोर्ट) लाई मन्त्रालयको वेबसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिएको। ४. प्रदेश सरकार अन्तर्गतका सरकारी निकायको घरजग्गाको स्वामित्व सहितको विवरण तयार गर्न सबै मन्त्रालय/निकायसँग विवरण माग गरी पत्र पठाइएको।
२९	वैदेशिक सहायतालाई प्रदेशको प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा मात्र परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ। साना तथा मझौला उद्यम व्यवसायहरूको प्रवर्द्धन र विकासको लागि यसै आर्थिक वर्षमा विकास साझेदारसँगको सहकार्यमा विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। वैदेशिक सहायता परिचालन गर्ने राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाको बजेट तथा कार्यक्रम	१. उदय परियोजनाको सम्झौता बमोजिमका परियोजना प्राविधिक समिति र परियोजना निर्देशक समितिको बैठक २०८१।०८।०७ मा बसि विभिन्न विषयमा निर्णय गरेको साथै परियोजनाको प्रादेशिक साना तथा मझौला ऋण प्रवाह जोखिम न्यूनीकरण संरचनासँग सम्बन्धित प्रत्याभूति कोषको प्रभावकारी परिचालनका लागि निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोषसँग सहकार्य गर्नका लागि निक्षेप तथा

	र प्रगति विवरण प्रविष्ट गर्न विकास साझेदार (डि.पी.) पोर्टल सञ्चालनमा ल्याइनेछ।	कर्जा सुरक्षण कोष (DCGF) लाई मिति २०८१।०९।११ मा पत्राचार गरिएको। २. विकास साझेदार (डि.पी.) पोर्टल सञ्चालनमा ल्याउनको लागि सामाजिक विकास मन्त्रालयसँग छलफल भईरहेको।

ग) आ.व. ०८१।८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य-मुख्य उपलब्धिहरू

- मन्त्रालयको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण सम्पन्न भएको। प्रदेश राजस्व कार्यालय नयाँ कार्यालयको रूपमा स्थापनाको लागि कानूनी आधार तयार भएको।
- विभिन्न ९ वटा कानून, नियमावली तथा कार्यविधि तर्जुमा गरिएको।
- आ.व. २०८१।८२ को प्रदेशको बजेट कार्यान्वयनको वार्षिक प्रतिवेदन, सरकारी निकायको एकीकृत सम्पत्ति विवरण, आन्तरिक लेखापरीक्षणको एकीकृत प्रतिवेदन, प्रदेश र स्थानीय तहको एकीकृत आर्थिक विवरण यस मन्त्रालयको वेबसाइट माफत सार्वजनिक गरिएको।
- PAMS, PLMBIS, TSA, C-GAS, RMIS, इ-हाजिरी, बेरुजु पोर्टल, DP's Portal, सम्पूरक र विशेष अनुदान पोर्टल, आयोजना बैंक प्रणाली, वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कन (FRA) पोर्टल लगायतका प्रणालीहरूको प्रयोग गरिएको। GIOMS प्रणालीको पूर्ण प्रयोग गरिएको। मन्त्रालय र मातहतका कार्यालयको वेबसाइटलाई एकीकृत सरकारी वेबसाइटमा आवद्ध गरिएको।
- आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको क्षेत्राधिकार तथा कार्यविभाजन अन्तर्गतका नियमित कार्यसञ्चालन गरिएको।

घ) चालु आ.व. ०८१।८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरण

बजेट/ उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक विनियोजन (हजारमा)	चैत्र मसान्तसम्मको खर्च (हजारमा)	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च (हजारमा)	खर्च प्रतिशत
३०५०००११	आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	१०३३३६	२७८४३	२६.९४	८०१७९.८९	७७.५९
३०५०००१२	उदय परियोजना: आर्थिक विकासका लागि नवप्रवर्तन र लगानी कार्यक्रम	२०२०९९	०	०	०	०
३०५०१०११	प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय	३०२८६०८	१९७९६७१	६५.३७	२८७४१४८.९९	९४.९

३०५०१०१२	प्रदेश लेखा इकाई कार्यालयहरू	५४९०२.२४	३८५३८	७०.१९	५०७८४.५७	९२.५
३०५९११२०	उदय-आर्थिक विकासका लागि नवप्रवर्तन र लगानी कार्यक्रम (संघीय सशर्त)	१४५२३५	०	०	०	०
	कुल जम्मा	३५३४१८०.२४	२०४६०५२	५७.८९	३००५११३.४६	८५.०३

३१२- उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

क) आ.ब. २०८०/८१ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण (रकम रु.हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक खुद बजेट	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
३१२०००११	उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	१००७७६	७३११०	७२.५५
३१२००१३१	पहाडी क्षेत्र काष्ठफल तथा फलफूल विकास आयोजना (NAFHA)	६०१५	३४६३	५७.५८
३१२०१०११	कृषि विकास निर्देशनालय	४३९९३	३५८६३	८१.५२
३१२०१०१२	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र	२५७६३	२३३८०	९०.७५
३१२०१०१४	माटो तथा मल परिक्षण केन्द्रहरू	१६९४१	१५४३४	९१.११
३१२०१०१५	बिउ विजन प्रयोगशाला	१५६६५	१०५९९	६७.६६
३१२०१०१६	बाली संरक्षण प्रयोगशाला	१८७९८	१६९६६	९०.२५
३१२०१०१७	कृषि ज्ञान केन्द्रहरू	१७३१६७	१३९९०३	८०.७९
३१२०१०१९	कृषि विकास कार्यक्रम	३१७६४४	२९०३९०	९१.४२
३१२०२०११	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय	५२१२२	४०२०४	७७.१३
३१२०२०१२	पशु सेवा तालिम केन्द्र	३९९९७	३२६७७	८१.७
३१२०२०१३	भेटरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रहरू	११०८२४	९२३४०	८३.३२
३१२०२०१४	पशु सेवा कार्यक्रम	३२०४०७	३०४०८३	९४.९१
३१२०३०१२	सहकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षालय	४१०२८	३०१८४	७३.५७
३१२०४००२	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति कार्यक्रम	२८८५९९	२३३१४१	८०.७८
३१२०४००३	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरू	१५०८१७	१०७८४५	७१.५१
३१२९११२१	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना(संघ शसर्त अनुदान)	३५१००	३३८८८	९६.५५
३१२९११२४	पशु सेवा विभाग(संघ शसर्त अनुदान)	५०००	४९०३	९८.०६
३१२९११२५	कृषि विभाग(संघ शसर्त अनुदान)	१४६००	१२३६७	८४.७

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक खुद बजेट	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
३१२९११२६	बीउ प्रवर्द्धन तथा गुण नियन्त्रण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२९००	२३८९	८२.३७
३१२९११२७	पहाडी क्षेत्र काष्ठफल तथा फलफुल विकास आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	११९६००	३४८३	२.९१
जम्मा		१८९९७५६	१५०६६१२	७९.३१

ख) उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र मातहत निकायको आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रमको तेस्रो त्रैमासिक अवधि सम्मको प्रगति अवस्था

बुँदा न.	नीति तथा कार्यक्रमको व्यहोरा	नीतिसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप	तेस्रो त्रैमासिक सम्मको प्रगति
१७	पुष्पलाल लोकमार्ग (मध्य पहाडी) आसपासका क्षेत्रहरूमा पर्यटन र पूर्वाधार विकास, शिक्षा, स्वास्थ्यजस्ता आधारभूत सेवाको व्यवस्थापन र कृषि उत्पादकत्वमा वृद्धि गरी स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्योगको विकास गर्ने नीति लिइनेछ।	ढाका उद्योग प्रवर्द्धन	मोरङ र तेह्रथुम जिल्लामा कार्यान्वयनमा रहेको।
		कृषिमा आधारित उद्योग	प्रदेशका सबै जिल्लामा कार्यान्वयनमा रहेको।
		अल्लो उद्योग प्रवर्द्धन	संखुवासभा र खोटाङ जिल्लामा कार्यान्वयनमा रहेको।
		क्षेत्र विशेष उद्यम प्रवर्द्धन	प्रदेशका १० जिल्लामा कार्यान्वयनमा रहेको।
५७	खाद्यान्न उत्पादनका लागि अति आवश्यक गुणस्तरीय बीउ उत्पादन र आपूर्तिको महत्वलाई मध्यनजर गर्दै कोशी प्रदेशलाई नेपालकै धान बीउ श्रोत केन्द्रको रूपमा स्थापित गर्न धानको बीउ उत्पादन तथा आपूर्ति योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ। बीउ विजन उत्पादन, आपूर्ति, गुणस्तर नियमन कार्यलाई क्रमशः व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ।	धानको बीउ उत्पादन तथा आपूर्ति योजना तयारी	आ.व. २०८१।०८२ को धानको बीउ उत्पादन तथा आपूर्ति योजना तयारी भई कार्यान्वयनमा आएको।
		बीउ विजन ऐन/नियमावली तर्जुमा	प्रदेश बिउ विजन ऐन, २०८१ मिति २०८१।११।२९ मा प्रदेश राजपत्रमा प्रकाशित भई प्रदेश बिउ विजन नियमावली मसौदा तयारी भै रहेको।
		बीउ उत्पादन पूर्वाधार निर्माण तथा उन्नत बीउ उत्पादनमा प्रोत्साहन	सुनसरी जिल्लामा बीउ उत्पादन पूर्वाधार निर्माणको काम अघि बढेको तथा उन्नत बीउ उत्पादनमा प्रोत्साहनका लागि सूचना आह्वान भएको।

बुँदा न.	नीति तथा कार्यक्रमको व्यहोरा	नीतिसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप	तेस्रो त्रैमासिक सम्मको प्रगति
५८	"स्वस्थ माटो, स्वच्छ बाली" अभियानमार्फत माटो परीक्षण कार्यलाई तीव्रता दिन माटो तथा मल परीक्षण प्रयोगशाला र कृषि ज्ञान केन्द्रहरूमा माटो परीक्षण प्रयोगशालालाई सुदृढीकरण गर्नुका साथै घुम्ती माटो परीक्षण शिविर सञ्चालन र डिजिटल स्वाईल म्यापिङको कार्य सघन रूपमा अघि बढाइनेछ। प्राङ्गारीक मलको उत्पादन तथा प्रयोगमा प्रोत्साहन गरिनेछ।	माटो परीक्षण शिविर संचालन तथा माटो सुधारका लागि कृषि चुन र हरियो मल प्रवर्द्धन कार्यक्रम	विभिन्न जिल्लाहरूमा ६४ वटा माटो परीक्षण शिविर संचालन भई ४९८४ जना कृषकहरूको ५००६ वटा माटोको नमुना जाँच गरी पि.एच. मानको आधारमा ११२.५५ मे.टन कृषि चुन वितरण गरिएको।
		डिजिटल स्वाईल म्यापिङका लागि माटो नमूना संकलन तथा विप्लेशन	७४४ वटा माटोको नमूना संकलन भई १५० वटा नमुनाको परीक्षण भइसकेको र बाँकी नमुना परीक्षणको क्रममा रहेको। उल्लेखित तथ्यांक राष्ट्रिय डिजिटल स्वाईल म्यापमा समावेश गरिने।
		प्राङ्गारीक मल प्रयोगमा अनुदान	८ वटा प्राङ्गारिक मल उत्पादक कम्पनीसँग ८५० मेट्रिक टन प्राङ्गारिक मल अनुदानमा आपूर्ति गराउने गरी सम्झौता भई किसानहरूले सम्बन्धित कम्पनीहरूबाट प्राङ्गारीक मल खरीद कार्य शुरु भएको।
		प्राङ्गारीक मल उत्पादन पुर्वाधार निर्माणमा स्थानीय तहलाई सहयोग	५ वटा स्थानीय तहहरूमा रहेका प्राङ्गारीक मल उत्पादन पुर्वाधार निर्माण कार्य अघि बढेको।
५९	खाद्य पोषणसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने रैथाने बालीहरूको पहिचान, संरक्षण, प्रवर्द्धन र खाद्यमा विविधीकरण गरी त्यस्ता बालीहरूको क्षेत्र विस्तारमा जोड दिइनेछ।	प्रमुख रैथाने बालीहरूको पोषक तत्व परीक्षण तथा प्रोफाइल तयारी	
		स्थानीय तहहरू मार्फत रैथाने बाली उत्पादन प्रसोधन र बजारिकरण	रैथाने बाली बजारिकरणका लागि संखुवासभा जिल्लाको भोटखोला गाउँपालिकामा कृषि एम्बुलेन्स खरिद प्रक्रिया अघि बढेको साथै अन्य २ स्थानीय तहमा क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम अघि बढेको।

बुँदा न.	नीति तथा कार्यक्रमको व्यहोरा	नीतिसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप	तेस्रो त्रैमासिक सम्मको प्रगति
६०	प्रतिस्पर्धी अनुदानलाई निरुत्साहित गर्दै अनुसरण योग्य प्रविधि हस्तान्तरणलाई बढावा दिइनेछ। व्यवसायिक पशुपालन तथा पशुपन्छीजन्य उत्पादन, प्रशोधन र बजारीकरण सम्बद्ध उन्नत प्रविधि प्रयोगका लागि सर्वसुलभ रूपमा सहूलियतपूर्ण कर्जासहित व्याज अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ। उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।	बैंक/ सहकारी संस्था / वित्तीय संस्था मार्फत प्रवाह भएको कर्जामा व्याज अनुदान	८ वटा वाणिज्य बैङ्कसँग ४५५ करोड, १७ वटा सहकारी संस्थासँग ४६.३५ करोड र ४ वटा वित्तीय संस्थासँग २५९.२ करोड कृषि कर्जा प्रवाह गर्ने गरी सम्झौता सम्पन्न भई किसानलाई कृषि कर्जा लिन मिति २०८१।११।२५ मा सूचना आह्वान गरिएको । सबै जिल्लामा सरोकारवालाहरूसँग अन्तक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
		प्रदेशमा उत्पादित घिउ तथा धुलो दुध निर्यातमा प्रोत्साहन अनुदान	मिति २०८१।०५।२७ मा सूचना आह्वान गरिएकोमा हाल सम्म कुनै निवेदन प्राप्त नभएको ।
६१	स्थानीय संभाव्यता, भौगोलिक अवस्था तथा बजार संभाव्यताका आधारमा व्यवसायिक रूपमा फलफूल, उच्च मूल्यवाली तथा पशुपन्छीजन्य उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण र बजारीकरण प्रवर्द्धन आदि कार्यमा स्थानीय तहसँग सहकार्य गरिनेछ। स्थान विशेष संभाव्यताका आधारमा जग्गाको चक्काबन्दी गर्न र बाँझो जमिनमा व्यवसायिक खेती गर्न प्रोत्साहन गर्नुका साथै बाली तथा पशुपंक्षी बीमालाई प्रवर्द्धन गरिनेछ।	फलफूल क्षेत्र विस्तार	२२ स्थानीय तहहरूबाट विभिन्न फलफूल बाली विस्तार कार्यका लागि सूचना आह्वान सम्पन्न भई लाभग्राही छनौट प्रक्रिया अघि बढेको ।
		कफी क्षेत्र विस्तार तथा प्रवर्द्धन	२४ स्थानीय तहमा लाभग्राहीहरूबाट प्रस्तावहरू छनौट भई कार्यान्वयनको चरणमा रहेको ।
		चिया खेती प्रवर्द्धन	२ स्थानीय तहमा लाभग्राहीहरूबाट प्रस्तावहरू छनौट भई कार्यान्वयनको चरणमा रहेको ।
		कृषि तथा पशुपन्छी बजार पुर्वाधार निर्माण	१६ स्थानीय तहहरूमा कृषि तथा पशुपन्छी बजार पुर्वाधार निर्माण कार्य अघि बढेको ।
		बाख्रा/भेडापालन प्रवर्द्धन	६ वटा स्थानीय तहहरूमा कार्यक्रम कार्यान्वयन अघि बढेको ।
		गाईभैसी पालन प्रवर्द्धन	५ वटा स्थानीय तहहरूमा कार्यक्रम कार्यान्वयन अघि बढेको ।
		बंगुरपालन प्रवर्द्धन	२ वटा स्थानीय तहहरूमा कार्यक्रम कार्यान्वयन अघि बढेको ।
		गह्रासुधार कार्यक्रम	स्थानीय तहमा १०० जना लाभग्राही छनौट भई प्रक्रिया अघि बढेको ।
		सिचाईका लागि स्यालो ट्युबवेल तथा बोरिङ जडान	१५ वटा स्थानीय तहमा कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रिया अघि बढेको ।

बुँदा न.	नीति तथा कार्यक्रमको व्यहोरा	नीतिसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप	तेस्रो त्रैमासिक सम्मको प्रगति
		बाली/पशु बिमा सम्बन्धि अभिमुखिकरण कार्यक्रम	बाली र पशुपन्छी बीमाका सन्दर्भमा ८ वटा जिल्लामा सरोकारवालाहरुको अभिमुखिकरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।
		कृषि यान्त्रिकरण	१७ वटा स्थानीय तहहरुमा पावर टिलर, मिनि टिलर,मकै रोप्ने मेसिन र ४ वटा स्थानीय तहहरुमा धान रोप्ने चारचक्के मेसिन (राईस ट्रान्सप्लान्टर) खरिद प्रक्रिया अन्तिम चरणमा रहेको ।
६२	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा अलैंची, अदुवालगायत उच्च मूल्यका बालीहरुको प्रशोधन केन्द्र संचालन गर्ने सम्बन्धमा अध्ययन गरिनेछ। साथै नेपाल चिया तथा कफी विकास बोर्डलाई प्रदेश सरकार मातहत ल्याउन नेपाल सरकारसँग पहल गरिनेछ।	उच्च मूल्यबालीको उत्पादन तथा प्रशोधन सम्बन्धी अध्ययन	मिति २०८१।१०।३० गते बसेको प्रदेशस्तरीय विकास समस्या समाधान समिति(PDAC) को बैठकमा राष्ट्रिय चिया तथा कफी विकास बोर्ड अन्तर्गत कोशी प्रदेशमा रहेका कार्यालयहरुलाई प्रदेश सरकार मातहत ल्याउने विषय राष्ट्रिय विकास समस्या समाधान समितिमा पेश गर्ने निर्णय भएको ।
६३	विभिन्न बाली वस्तुको उत्पादन, प्रशोधन र बजारीकरण सम्बद्ध उन्नत प्रविधि प्रसारका लागि प्रदेश सरकारका निकायका अतिरिक्त प्रदेशमा उपलब्ध अनुसन्धान केन्द्र, विश्वविद्यालय तथा प्राविधिक शिक्षालयहरूसँग सहकार्य गरिनेछ। विभिन्न बालीहरुको समस्यामा आधारित अनुसन्धानमूलक परीक्षणहरु स्थलगत रुपमा सञ्चालन गरिनेछ।	कृषि ईन्टर्न परिचालन	३ वटा शैक्षिक संस्थाहरु कृषि ईन्टर्न परिचालनका लागि छनोट भई कार्यान्वयनमा अघि बढेको ।
		विश्वविद्यालय र अनुसन्धान केन्द्रहरुको समन्वयमा संस्थागत रुपमा प्रविधि प्रचार प्रसार	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालयतर्फ PRS कार्यक्रम संचालनको लागी पशु प्रजनन कार्यालय लहानसँग MOU भई कार्यक्रम संचालनमा रहेको। कृषि विकास निर्देशनालयतर्फ गौरादह कृषि क्याम्पस, बाली संरक्षण प्रयोगशाला र राष्ट्रिय सुन्तलाजात अनुसन्धान कार्यक्रम, पारिपात्ले धनकुटाको समन्वयमा स्थलगत रुपमा प्रविधि प्रचारप्रसार कार्यक्रम ३ जिल्लामा सम्पन्न गरिएको ।

बुँदा न.	नीति तथा कार्यक्रमको व्यहोरा	नीतिसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप	तेस्रो त्रैमासिक सम्मको प्रगति
		विद्यालयका विद्यार्थीसंग कृषि शिक्षा कार्यक्रम	विभिन्न जिल्लाका ७३ वटा विद्यालयहरूका २६०९ जना विद्यार्थीहरूलाई कृषिको विभिन्न क्षेत्रहरू (विषादीको नकारात्मक असर, विभिन्न बालीहरूको उन्नत खेती प्रविधि, कौशी खेती प्रविधि, एकिकृत खाद्यतत्व व्यवस्थापन, माटो व्यवस्थापन, रोग किरा व्यवस्थापन) सम्बन्धी ज्ञान, सीप तथा जानकारी प्रदान गरिएको। यस कार्यक्रमबाट विद्यालयका विद्यार्थीहरूमा कृषि र कृषि शिक्षाको महत्वबारे जानकारी अभिवृद्धि भई विभिन्न प्रविधि प्रचारप्रसार र अनुसरणमा अभिवृद्धि हुने।
		कृषि शिक्षालयहरूमा Learn and Earn कार्यक्रम	३ जिल्लाका ४ वटा विद्यालयहरूमा Learn and Earn कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको।
		उन्नत प्रविधि प्रदर्शन	विभिन्न जिल्लाहरूमा विभिन्न बालीमा ९० वटा उन्नत प्रविधि प्रदर्शन संचालन गरिएको। यसबाट विभिन्न बालीहरूको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिमा सहयोग पुगेको।
		बाली चक्र प्रदर्शन	विभिन्न जिल्लामा १४ वटा बाली चक्र प्रदर्शन सम्पन्न गरिएको। मोरङमा ४ वटा (तोरी-मुड-धान, मकै-मुड-धान, तोरी-मकै-धान र धान-तोरी-गहुँ) झापाको ३ स्थानमा धान-आलु-तरकारी बाली (भिण्डी/स्क्वास) र सोलुखुम्बुमा मकै-गोलभेंडा-बोडी को बाली चक्र प्रदर्शन गरिएको। झापा जिल्लामा धान बाली पश्चात मल्लिङ्ग मार्फत आलु बाली लगाउँदा उत्पादकत्व २२.२५ मे.टन/हेक्टर पाइएको। उदयपुर जिल्लामा आलु-मकैको बाली चक्र प्रदर्शन गरिएको छ। जसबाट आलुको उत्पादकत्व ३० मे.टन/हेक्टर रहेको छ।

६४	पशुपन्छीहरूमा लाग्ने विभिन्न महामारीजन्य रोग नियन्त्रणका लागि रणनीतिक कार्ययोजना तयार गरी अन्तरसरकार समन्वयमा कार्यान्वयन गरिनेछ। बाली, पशुपन्छी तथा मत्स्यपालनमा विद्यमान समस्या समाधान गर्न विज्ञहरूबाट स्थलगत रुपमा घुम्ती सेवा सञ्चालन गरिनेछ। स्थानीय तहबाट गुणस्तरीय कृषि तथा पशु सेवा प्रसारका लागि स्थानीय तहको क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग गरिनेछ।	खोरेत रोग नियन्त्रण रणनीतिक कार्ययोजना तयारी	खोरेत रोग नियन्त्रण आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ प्रदेश सरकार मन्त्रिपरिषद्बाट मिति २०८१।०७।२१ गते स्वीकृत भई खोरेत रोग नियन्त्रणका लागि जोन क्षेत्रको सिमा निर्धारण मिति २०८१।०९।२१ को संघीय मा.मन्त्रीस्तर निर्णय अनुसार जोन क्षेत्र निर्धारण भई आयोजना कार्यान्वयनमा गएको छ। खोरेत रोग नियन्त्रण रणनीति कार्यान्वयनबारे ईलाम जिल्लाका साथै मोरङ, झापा, पाँचथर, ताप्लेजुङ, तेह्रथुम, धनकुटा, ओखलढुङ्गा, खोटाङ र उदयपुर जिल्लामा सरोकारवाला संग छलफल सम्पन्न भएको। खोरेत विरुद्ध खोपको पहिलो डोज ११ लाख ५६ हजार पशुहरूमा लगाइसकिएको। सेरो मोनिटरिङ्गका लागि नमूना संकलन गरिएको।
		व्यवसायिक पशु फार्महरूमा एकीकृत घुम्ती विशेषज्ञ पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम	पशु सेवा विज्ञकेन्द्रहरूबाट १५ पटक एकीकृत घुम्ती पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सम्पन्न भएको, ३०४ वटा व्यावसायिक पशु फार्महरूमा ११०१८ वटा गाई/भैँसी/भेडा/बाख्रा/चौरीहरूको परिक्षण गरी उपचार गरिएको।
		व्यवसायिक मत्स्य फार्महरूमा स्थलगत मत्स्य उपचार तथा प्राविधिक परामर्श सेवा	झापा, मोरङ, सुनसरी र सोलुखुम्बु जिल्लाहरूमा १९ वटा मत्स्य फार्महरूमा स्थलगत मत्स्य उपचार तथा प्राविधिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराइएको।
		पशु स्वास्थ्य शिविर	विभिन्न २० वटा पशु स्वास्थ्य शिविर सम्पन्न भएको, १७९८० वटा पशुहरूमा परजिवि नियन्त्रण/ बाझोपन निवारणको उपचार गरी निशुल्क औषधि वितरण गरिएको। हालसम्म १४ वटै विज्ञ केन्द्रहरूबाट २३१७६७ पशुपन्छीहरूको उपचार गरिएको।
		स्थानीय तहमा कार्यरत प्राविधिक कर्मचारीहरू	कृषि ज्ञान केन्द्रतर्फ विभिन्न जिल्लामा १२७ वटा स्थानीय तहका प्राविधिकहरू र पशु सेवा विज्ञ केन्द्रतर्फ स्थानीय तहसँग

		बीच समन्वय तथा प्रगति प्रेषण सम्बन्धि बैठक	४६ पटक समन्वय बैठक सम्पन्न गरिएको। संचालित बैठकबाट स्थानीय तहको वार्षिक कृषिविकास कार्यक्रमहरुको प्रगतिको अवस्था, कृषि उत्पादनसँग सम्बन्धीत तथ्याङ्कहरु, कृषि ज्ञान केन्द्रहरुको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नको लागि आवश्यक समन्वय सम्बन्धी छलफल, प्रदेशबाट स्थानीय तहमा पठाइएको सशर्त अनुदानको कार्यक्रमहरुको संचालन तथा प्रगतिको अवस्था आदि विषयमा जानकारी हासिल भएको। समन्वय बैठकबाट आगामी दिनमा प्रदेश र स्थानीय तह विचको सहकार्य र समन्वयमा अभिवृद्धि हुने।
६५	उन्नत नश्लका पशुहरुको विकास गर्न पशु नश्ल सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। उच्च उत्पादन क्षमता भएका पशुश्रोत केन्द्र तथा फार्महरुमा उन्नत नश्लका पशुहरुको उत्पादन अभिलेखिकरण प्रणालीलाई व्यवस्थित गरिनेछ।	गाईको सेक्सड सिमेन खरिद	बोलपत्र स्वीकृती सम्बन्धी आशयको सूचना जारी भएको।
		उन्नत नश्लका पशुहरुको सिमेन खरिद	बोलपत्र स्वीकृती सम्बन्धी आशयको सूचना जारी भएको।
		कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम	नौमासिक अवधिमा ७१८३३ वटा गाई, भैसी ९०९६ वटा र बाख्रा ३१० वटा गरी जम्मा ८१२३९ वटा पशुहरुमा कृत्रीम गर्भाधान गरिएको।
		पशुहरुको उत्पादन अभिलेखिकरण प्रणाली अवलम्बन	ILRI सँगको सहकार्यमा मोरङ जिल्ला स्थित ५ वटा सहकारी संस्थाहरूसँग कार्ययोजना स्विकृत गराई कार्यक्रमको सम्झौता भैसकेको तथा ग्रामिण पशुपालन प्रवर्द्धक (VLP) तालिम १० जनालाई गराइसकेको।
६६	पशुपन्छीबाट मानिसमा सर्ने जुनोटिक रोगको जोखिम पहिचानका लागि जुनोटिक रोगहरुको सर्भिलेन्स कार्यक्रम सञ्चालन र Anti-Microbial Resistance तथा जुनोसिससम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। विषादी प्रयोग न्यूनीकरण गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालनका साथै जैविक विषादी प्रयोग प्रवर्द्धन गरिनेछ।	जुनोटीक रोग तथा AMR बारे सचेतनामूलक कार्यक्रम	ईलाम, ओखलढुङ्गा, तेह्रथुम र झापामा १६७ जना कृषकहरुको स्थानीय पशु सेवा प्राविधिक, सरोकारवाला व्यावसायिक कृषक, औषधि व्यावसायी, मासु पसल व्यावसायीहरुको उपस्थितिमा सम्पन्न गरिएको।
		रेविज रोग नियन्त्रण कार्यक्रम	१४ वटा विज्ञ केन्द्रहरुमा १०८४५ वटा कुकुर र विरालोहरुमा रेविज रोग विरुद्ध खोप लगाइएको।
		जैविक तथा वानस्पतिक विषादी प्रयोग विस्तार कार्यक्रम	४० स्थानमा कार्यक्रम सम्पन्न भई १०२९ जना कृषकहरु लाभान्वित भएका। कृषकहरुमा जैविक तथा

			वानस्पतिक विषादीको महत्व र बनाउने तरिका/विधिसम्बन्धी जानकारी प्रदान गरिएको।
		विषादि रहित खाना सम्बन्धि सचेतनाका लागि आमा समूह परिचालन	विभिन्न जिल्लामा ६३ वटा स्थलगत सचेतना कार्यक्रम सम्पन्न भई १५९७ जना महिलाहरुलाई दैनिक खानपान र स्वास्थ्यमा रासायनिक विषादिको असर र यसलाई न्यूनीकरण गर्ने उपायहरु सम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन भई आमा समूहका सदस्यहरुमा रासायनिक विषादीको असरहरु सम्बन्धी सचेतना अभिवृद्धि भएको।
		विषादी प्रयोग मुक्त सप्ताह (No Pesticide Use Week) मनाउने	धनकुटा नगरपालिका वडा नं.-९ मा ४१ जना व्यवसायिक कृषक, कृषि प्राविधिक तथा जनप्रतिनिधिहरुको उपस्थितिमा विषादी मुक्त सप्ताहको शुरुवात गरी एफ.एम. मार्फत सप्ताहव्यापी रूपमा विषादी सचेतना सम्बन्धि सूचना प्रवाह गरिएको, विषादी सचेतना सम्बन्धी लिफलेट प्रकाशन गरि वितरण गरि सम्पन्न गरिएको। विषादी प्रयोग बारे सचेतना गरिएको तथा जैविक विषादीको प्रयोग सम्बन्धि जानकारी गराइएको।
६७	द्वन्द्व पिडित, अधिकार प्राप्तिका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनका घाईते, अति विपन्न, गरिबीको रेखामुनि रहेका र बेरोजगार युवालाई उत्पादनमूलक कार्य गरी आयआर्जन गर्न आवश्यक सीप र प्रविधि उपलब्ध गराई स्वरोजगार बन्न प्रोत्साहन गरिनेछ। प्रदेशमा उद्यमशीलता र नवप्रवर्तनलाई प्रोत्साहित गर्न स्टार्ट अप नीति तर्जुमा गरिनेछ। स्टार्ट अप सम्बद्ध उद्यमीलाई आवश्यक तालिम र व्यवसाय सञ्चालनका लागि सहूलियतपूर्ण कर्जाको व्यवस्था गरिनेछ। प्रदेशको समावेशी आर्थिक रुपान्तरणका लागि रोजगारी र आयस्तर अभिवृद्धि गर्न स्थानीय तह तथा संघसंस्थाहरुसँगको लागत साझेदारीमा	कृषिजन्य कच्चा पदार्थमा आधारित उद्यम प्रवर्द्धनका लागि प्रविधि हस्तान्तरण	१ वटा जिल्लामा सम्पन्न भइसकेको, २ जिल्लामा मूल्याङ्कन सम्पन्न भई सम्झौता गर्ने क्रममा रहेको, २ जिल्लामा मूल्याङ्कन सम्पन्न भएको, ९ जिल्लामा प्राप्त निवेदनको मूल्याङ्कनको क्रममा रहेको।
		दलित समुदाय लक्षित उद्यम प्रवर्द्धनका लागि प्रविधि हस्तान्तरण	सबै जिल्लामा कार्यान्वयनको क्रममा रहेको।
		बेरोजगार यूवा तथा वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएकालाई स्वरोजगारका लागि उद्यम प्रवर्द्धनका लागि प्रविधि हस्तान्तरण	सबै जिल्लामा कार्यान्वयनको क्रममा रहेको।
		विपन्न, सिमान्तकृत समुदाय लक्षित उद्यम	सबै जिल्लामा कार्यान्वयनको क्रममा रहेको।

	“वृद्धिमुखी उद्यमशीलता र रोजगारी प्रवर्द्धन कार्यक्रम” सन्चालन गरिनेछ ।	प्रवर्द्धनका लागि प्रविधि हस्तान्तरण	
		परम्परागत उद्यम प्रवर्द्धनका लागि प्रविधि हस्तान्तरण	सबै जिल्लामा कार्यान्वयनको क्रममा रहेको ।
		स्टार्ट अप नीति तर्जुमा तथा स्टार्ट अप लाई ब्याज अनुदान	नीति तर्जुमाका लागि सहमति प्राप्त भएको ।
		उद्यम विकास सम्बद्ध संस्थासँगको सहकार्यमा वृद्धिमुखी उद्यमशीलता र रोजगारी प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन	५ पालिकामा सञ्चालित कार्यक्रममा सहभागिताका लागि सूचना प्रकाशित भई जम्मा ३६४ वटा आवेदनहरू प्राप्त भएको ।
६८	रैथाने सीप, प्रविधि तथा कच्चा पदार्थमा आधारित अल्लो, कपास, लोक्ता, ढाका, बाँस, बेतबाँस आदि सम्बद्ध लघु, घरेलु, साना तथा मझौला उद्योगहरूको प्रवर्द्धन र स्तरोन्नति गर्न उन्नत प्रविधि अवलम्बनमा सहयोग तथा ब्याज अनुदान उपलब्ध गराइनेछ । साथै प्रदेशमा औद्योगिक वातावरण तयार गर्न निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरिनेछ । स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्योगहरू संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । स्थानीय उत्पादनको बजारीकरण तथा ब्राण्डिङ गर्ने नीति लिइनेछ ।	उपयुक्त प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम	सबै जिल्लामा कार्यान्वयनको क्रममा रहेको ।
		क्षेत्रविशेष उद्यम प्रवर्द्धन कार्यक्रम	कार्यान्वयनको क्रममा रहेको ।
		उद्यमप्रवर्द्धन तथा प्रविधि हस्तान्तरण	कार्यान्वयनको क्रममा रहेको ।
		लेभलिङ्ग, प्याकेजिङ्ग तथा व्यवस्थापन तालिम	५ वटा तालिम सम्पन्न भएको ।
६९	वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता हकहित संरक्षणका लागि आवश्यक प्रादेशिक नीति तर्जुमा गरिनेछ । वस्तु तथा सेवाहरूको उत्पादन, आपूर्ति र वितरणको परिमाण र गुणस्तर सम्बन्धी क्षेत्रगत मापदण्ड तयारीको कार्य अघि बढाइनेछ । साथै स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा निजी क्षेत्रलाई स्वच्छ र पारदर्शी व्यापार व्यवसाय गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।	वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता हकहित संरक्षण सम्बन्धि प्रादेशिक नीति तर्जुमा	नीति तर्जुमाको क्रममा रहेको ।
		वस्तु तथा सेवाहरूको उत्पादन, आपूर्ति र वितरणको परिमाण र गुणस्तरसम्बन्धी क्षेत्रगत मापदण्ड तयारी	आगामी त्रैमासिकमा कार्यान्वयन हुने ।

		उद्योग वाणिज्य सम्बन्धी घुम्ती सेवा	७ वटा जिल्लामा सम्पन्न भएको ।
		बजार अनुगमन र नियमन	१२२ पटक बजार अनुगमन भएको ।
		औद्योगिक मेला सहयोग कार्यक्रम	३ वटा सम्पन्न भएको ८ वटासँग सम्झौता भएको ।
७०	विज्ञहरूको सहयोगमा सहकारी क्षेत्रको नियमन, विकास तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ साथै प्रदेश कार्यक्षेत्रका सहकारीहरूको वर्गीकरण गरी सहकारी संघ संस्थालाई संभाव्य वित्तीय जोखिमबाट जोगाउन आवश्यक उपायहरूको अवलम्बन गरिनेछ ।	सहकारी संस्थाको अनुगमन	मन्त्रालय र सहकारी रजिस्ट्रार कार्यालयबाट १७४ वटा सहकारीको नियमित र १४ वटाको सघन अनुगमन गरिएको । ३५ वटा सहकारीको छानविन परामर्श उपलब्ध गराई एउटा सहकारी समस्याग्रस्त घोषणा गरिएको ।
		सहकारी संस्थाको स्तरीकरणका लागि विज्ञ परामर्श सेवा	सहकारी रजिस्ट्रार कार्यालयबाट ५ जना विज्ञबाट सेवा लिई १६ वटा सहकारीलाई मुद्धा दर्ताका लागी प्रहरी समक्ष सिफारिस गरिएको ।
		संकटग्रस्त सहकारी व्यवस्थापन कार्यालय स्थापना	केही प्रदेश ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको अध्यादेश, २०८१ प्रदेश राजपत्रमा मिति २०८१/०७/०४मा प्रकाशित भई मिति २०८१/०९/१८ गते मन्त्रिपरिषदको निर्णयबाट संकटग्रस्त सहकारी व्यवस्थापन समितिको गठन भई मिति २०८१/०९/२६ समितिको कार्यालय समेत स्थापना भई कार्य प्रारम्भ गरेको ।

ग) आ.ब.२०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू

- प्रदेश बिउ बिजन सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०८१ र प्रदेश जीवनाशक विषादी व्यवस्थापन गर्न बनेको ऐन, २०८१ प्रदेश राजपत्रमा प्रकाशित भइसकेको छ ।
- प्राङ्गारिक मलको प्रयोगमा अनुदान उपलब्ध गराउन ८ वटा प्राङ्गारिक मल उत्पादक कम्पनीसँग ८५० मेट्रिक टन प्राङ्गारिक मल अनुदानमा आपूर्ति गराउने गरी सम्झौता भई ८०० मेट्रिक टन मल किसानहरूलाई वितरण गरिएको छ ।
- वृद्धिमुखी उद्यमशीलता तथा रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यविधि २०८१ स्वीकृत गरी कोशी प्रदेशका ५ ओटा स्थानीय तहमा उद्यमशीलता तथा रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहेको छ ।
- प्रदेशमा रहेका संकट उन्मुख सहकारी संस्थालाई समस्याग्रस्त सहकारी घोषणा गरी वचतकर्ताको वचतलाई सुरक्षित गर्न विद्यमान प्रदेश सहकारी ऐनमा रहेको समस्याग्रस्त सहकारी समस्या समाधान समितिको संरचना संशोधन गरी मिति २०८१/०९/२६ गते समस्याग्रस्त सहकारी व्यवस्थापन समितिको कार्यालय स्थापना गरी काम शुरू गरिएको छ ।

- मन्त्रालय मातहत निकायहरूबाट कृषक तालिम कार्यक्रम अन्तर्गत ३४५९ जना कृषकहरूलाई व्यावसायिक तरकारी, फलफूल, च्याउ, पुष्प खेती तथा पशुपन्छीपालन सम्बन्धी तालिम दिइएको छ ।
- विद्यालयका विद्यार्थीसंग कृषि शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत ७३ वटा विद्यालयमा संचालित कार्यक्रमबाट २६०९ जना विद्यार्थीहरूमा विविध विषयमा प्रचार प्रसार गरिएको छ ।
- जैविक तथा वानस्पतिक विषादी प्रयोग विस्तार कार्यक्रम अन्तर्गत ३९ समूहमा १०५३ किसान र ६६ आमा समूहका १२४४ महिला कृषकहरूलाई जैविक तथा वानस्पतिक विषादीको महत्व र उपयोगिता तथा विषादी रहित खाना सम्बन्धी सचेतनाका सम्बन्धी जानकारी गराई प्राङ्गारिक खेती तर्फ उन्मुख गरिएको छ ।
- उन्नत प्रविधि प्रदर्शन अन्तर्गत ९० वटा प्रविधि प्रदर्शन मार्फत कृषकहरूलाई विभिन्न बालीहरूमा उन्नत कृषि प्रविधि प्रयोगमा प्रोत्साहन गरिएको छ ।
- अलैंची बगान व्यवस्थापन एवं सुदृढीकरण कार्यक्रम अन्तर्गत २४ वटा कार्यक्रम संचालन भई ६३३ जना कृषकहरूलाई अलैंचीको रोग र कीरा व्यवस्थापनमा प्राविधिक सेवा पुगि करिब १० हे. क्षेत्रफल अलैंची बगानको पुनर्स्थापन भएको छ ।
- सुन्तलाजात बगैँचा व्यवस्थापन एवं सुदृढीकरण कार्यक्रम अन्तर्गत ५१ स्थानमा कार्यक्रम संचालन भई २०४८ जना कृषकहरूको सुन्तलाजात फलफूलको २५ हे. पुरानो बगैँचामा व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन भई आगामी वर्ष थप १७५ मे.टन उत्पादन थप हुने अनुमान गरिएको छ ।
- ५१ वटा बाली उपचार शिविर संचालन भई ११७३ जना कृषकहरूको २०४८ वटा रोग कीरा तथा खाद्यतत्वको कमि सम्बन्धीका विभिन्न बालीहरूको नमुनाहरू विश्लेषण गरिएको छ ।
- ४१८४ वटा माटोको नमुनाहरू विश्लेषण गरी माटो परीक्षणको नतिजाको आधारमा माटो स्वस्थता प्रमाण पत्र (Soil Health Card) उपलब्ध गराइएको छ ।
- कृषकहरूमाझ गुणस्तरीय बीउ प्रयोग अभिवृद्धि गर्न १६६ मे.टन बीउ प्रमाणीकरण गरिएको छ ।
- पशुपन्छी रोग निदान सेवा अन्तर्गत १३६२५ वटा पशुहरूको गोबर परिक्षण, रगत परिक्षण, दुध परिक्षण तथा छाला परिक्षण गरिएको छ ।
- पशु सेवा विज्ञ केन्द्रहरूबाट ८ स्थानमा एकिकृत घुम्ती पशु स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ जसमा २०४ वटा व्यावसायिक पशु फार्महरूमा ११०१८ वटा गाई/भैसी/भेडा/बाख/चौरीहरूको परिक्षण गरी उपचार गरिएको छ ।
- पशु स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका लागि खोरेत, पि.पि.आर., स्वाइन फिवर, रानिखेत, लम्फी स्कीन डिजिज गरी जम्मा २४२४५५८ पशुलाई खोप लगाइएको छ ।
- उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी १२३ वटा तालिम सञ्चालन भई २१६२ जना लाभान्वित भएका छन् ।
- २३१४ नयाँ उद्योग दर्ता भई रु १८७.१ करोड वरावरको पूँजी वृद्धि भएको छ ।

घ) चालु आ.व ०८१/८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्रमसान्त सम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्च अनुमानित विवरण (रकम रु. हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	चैत्र मसान्त सम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च
३१२००००२	उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय (कार्यक्रम खर्च)	१०००००	०	०	२००००
३१२०००११	उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	१४४४४९	४८९६७	३३.९	९००००
३१२००१३१	पहाडी क्षेत्र काष्ठफल तथा फलफूल विकास आयोजना (NAFHA)	८०४०	३५०७	४३.६२	६०००
३१२०१०११	कृषि विकास निर्देशनालय	३७८८२	२१९४७	५७.९३	३६०००
३१२०१०१२	कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन सहयोग तथा तालिम केन्द्र	२५४८१	१६८९९	६६.३२	२४०००
३१२०१०१४	माटो तथा मल परिक्षण केन्द्रहरू	१९६५२	१०९५५	५५.७४	१७०००
३१२०१०१५	बिउ विजन प्रयोगशाला	१२०९४	६२१०	५१.३५	११०००
३१२०१०१६	बाली संरक्षण प्रयोगशाला	१६५५४	१०९८०	६६.३३	१६५००
३१२०१०१७	कृषि ज्ञान केन्द्रहरू	१६२२७६	८८१७२	५४.३३	१४५०००
३१२०१०१९	कृषि विकास कार्यक्रम	१२५२३६	६८८३०	५४.९६	११५०००
३१२०२०११	पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय	१०२३६८	३००७८	२९.३८	९५०००
३१२०२०१२	पशु सेवा तालिम केन्द्र	३८९६०	२३९१८	६१.३९	३६०००
३१२०२०१३	भेटरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रहरू	१३५३०३	७६५७२	५६.५९	१२५०००
३१२०२०१४	पशु सेवा कार्यक्रम	९९९८८	६१०९४	६१.१	९५०००
३१२०३०१२	सहकारी रजिष्ट्रार तथा प्रशिक्षालय	४६२००	२०९०४	४५.२५	४२०००
३१२०४००२	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति कार्यक्रम	२१६९७८	५१२४९	२३.६२	१९००००
३१२०४००३	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालयहरू	१८७४६२	१०४९२७	५५.९७	१४००००
३१२९११२१	प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण परियोजना(संघ शसर्त अनुदान)	१७६७०	४३६५	२४.७	१७०००
३१२९११२४	पशु सेवा विभाग(संघ शसर्त अनुदान)	६१२०	२३	०.३७	६१२०
३१२९११२५	कृषि विभाग(संघ शसर्त अनुदान)	१५२००	३०८५	२०.३	१४५००
३१२९११२६	बीउ प्रवर्द्धन तथा गुण नियन्त्रण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२९००	४६६	१६.०८	२५००

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	चैत्र मसान्त सम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च
३१२९११२७	पहाडी क्षेत्र काष्ठफल तथा फलफुल विकास आयोजना (संघ शसर्त अनुदान)	१९३०७२	२२६००	११.७१	६००००
जम्मा		१७१३८८५	७५६४२२	३९.४३	१३०३६२०

३१३- खानेपानी, सिँचाई तथा उर्जा मन्त्रालय

क) आ.ब. २०८०/८१ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण (रकम रु.हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक खुद बजेट	खर्चरकम	खर्च प्रतिशत
३१३०००११	खानेपानी, सिँचाई तथा उर्जा मन्त्रालय	७८०००	५६०८४	७१.९
३१३०११०१	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयहरू	१७५७१५२	१७०१८४१	९६.८५
३१३०२१०१	जलस्रोत तथा सिँचाई विकास डिभिजन कार्यालयहरू	२०२७४३२	१८७५८३३	९२.५२
३१३०२१०२	भूमिगत जलस्रोत तथा सिँचाई विकास डिभिजन कार्यालयहरू	१०२१७७	९२५३२	९०.५६
३१३०२१०३	चन्दा मोहना सिँचाई व्यवस्थापन कार्यालय	५३०६१	५०३९८	९४.९८
३१३०२१०४	कन्काई सिँचाई व्यवस्थापन कार्यालय	६९७४४	६६४१८	९५.२३
३१३०३१०१	जनताको जलविद्युत कार्यक्रम	१००००	०	०
३१३९११२०	तराई-मधेश खानेपानी सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	१३३८०५	१३३४२६	९९.७२
३१३९११२१	डीप ट्युबेल आयोजना (मर्मत सूधार)(संघ शसर्त अनुदान)	७००	६६९	९५.५
३१३९११२२	सिँचाई पुनर्स्थापना आयोजना (कुवेत फण्ड)(संघ शसर्त अनुदान)	१२९५००	१८६१४	१४.३७
३१३९११२३	नदी नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)	२४४३००	२३५३५१	९६.३४
३१३९११२४	राष्ट्रिय ग्रामीण तथा नवीकरणीय उर्जा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	१००००	५८५७	५८.५७
३१३९११२५	जलवायु अनुकूलित वृहत खानेपानी आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	३२२८९३	३१६३१९	९७.९६
३१३९११२६	मझौला सिँचाई आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	२०६४५०	१९५९२०	९४.९
३१३९११२८	एकीकृत उर्जा तथा सिँचाई विषेश कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२९५००	२७६५९	९३.७६
३१३९११२९	भूमिगत स्यालो तथा डिप ट्युबेल सिँचाई आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	९९०००	९६६५४	९७.६३
३१३९११३०	मर्मत संभार आयोजनाहरू(संघ शसर्त अनुदान)	२६५०५०	२५२७८६	९५.३७
३१३९११३१	खानेपानी सेवा विस्तार तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	११७०५७	११४४९६	९७.८१

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक खुद बजेट	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
३१३९११३२	खानेपानी तथा गुणस्तर सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६५४५	५३४१	८१.६
	जम्मा	५६६२३६६	५२४६१९८	९२.६५

ख) आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रमको तेस्रो त्रैमासिक अवधि सम्मको प्रगति अवस्था

नीति तथा कार्यक्रम / बजेट वक्तव्यको बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम / बजेट वक्तव्यको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको स्थिति
४१	पुराना तथा क्षतिग्रस्त सिंचाइ पूर्वाधारको रुपमा रहेको नहर र कुलो मर्मत संभार गरी नियमित रुपमा संचालनमा ल्याउने र कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा टेवा पुर्याईनेछ ।	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन/सव-डिभिजनहरुबाट क्षतिग्रस्त सिंचाइ पूर्वाधारको रुपमा रहेको नहर र कुलो मर्मत संभार कार्य संचालन भई रहेको ।
	कन्काई र चन्दा मोहना सिंचाइ आयोजनाहरु लगायत अन्य सम्भावित सिंचाइ आयोजनाहरुको हेडवर्कस र सम्बन्धित अन्य संरचनाहरु मर्मत संभार गरी सिंचित क्षेत्र विस्तार गरी वर्षेभरी दिगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराईनेछ ।	कन्काई र चन्दा मोहना सिंचाइ आयोजनाहरु लगायत अन्य सम्भावित सिंचाइ आयोजनाहरुको हेडवर्कस र सम्बन्धित अन्य संरचनाहरु मर्मत संभार सावबसाली रुपमा भई रहेको र सिंचित क्षेत्रमा वर्षेभरी दिगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा पुर्याई रहेको ।
	कन्काई सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय, झापालाई सिंचाइ प्रणाली व्यवस्थापन तथा कृषि सम्बन्धी प्रविधिहरुको अध्ययन तथा तालिमको लागि श्रोत विकास केन्द्र (Resource Development Centre) को रुपमा विकास गरिनेछ ।	कार्य नभएको ।
४२	खानेपानी, सिंचाइ तथा नदि नियन्त्रण तर्फका निर्माण कार्यहरुको गुणस्तर परीक्षणको लागि प्रयोगशालाको स्थापना तथा संचालनको आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ । सिंचाइ जल उपभोक्ता संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै सिंचाइ प्रणालीहरुको व्यवस्थापन एवं सेवा प्रवाहमा थप जिम्मेवार र क्रियाशील बनाईनेछ । स्रोत सुनिश्चितता प्राप्त भई कार्यान्वयनमा रहेका बहुवर्षिय आयोजनाहरुलाई प्राथमिकतामा राखि सम्पन्न गरिदै लगिनेछ । यस प्रदेशमा खानेपानी, सिंचाइ तथा ऊर्जा क्षेत्र तर्फ संभावित प्रदेश	खानेपानी, सिंचाइ तथा नदि नियन्त्रण तर्फका निर्माण कार्यहरुको गुणस्तर परीक्षणको लागि प्रयोगशाला निर्माण कार्यको लागि सम्झौता भइ सकेको ।

	गौरबका योजनाहरूको पहिचान तथा छनौट गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।	
४३	पहाडी सुखाग्रस्त क्षेत्रमा वर्षाको पानी पुनर्भरण (Recharge) पोखरीहरू निर्माण गरी नजिक रहेको पानीको मुललाई संरक्षण गर्दै मुलको पानी समेतलाई पुनर्भरण पोखरीमा प्रवाह गरी दीगो सिंचाइ सेवा पुर्याई कृषि उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा टेवा पुर्याईनेछ । पहाडी क्षेत्रमा सिंचाइ सेवा नपुगेका संभाव्य टार/बेंशीहरूमा लिफ्ट सिंचाइ प्राविधि मार्फत सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराईनेछ । साथै पहाडी क्षेत्रमा पानीका मुहानहरू संरक्षण तथा उपयोग गरि नयाँ प्रविधिमा आधारित (पोखरी, थोपा तथा स्प्रिङ्कलर आदी) सिंचाइ योजनाहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।	पहाडी सुखाग्रस्त क्षेत्रमा वर्षाको पानी पुनर्भरण (Recharge) पोखरीहरू निर्माण योजनाहरूको स्थान छनौट तथा लागत अनुमान तयारी कार्यहरू सम्बन्धित डिभिजनबाट भई रहेको । पहाडी क्षेत्रमा सिंचाइ सेवा नपुगेका संभाव्य टार/बेंशीहरूमा लिफ्ट सिंचाइ योजनाहरू संचालन भई रहेको ।
४४	सतह सिंचाइ सेवा उपलब्ध नभएका तराई/मधेश क्षेत्रमा भूमिगत सिंचाइ प्राणली प्रविधिद्वारा सिंचाइ सेवा विस्तार गरी वर्षभरी दिगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराईनेछ । तराई/मधेशका संभावित क्षेत्रहरूमा सतह सिंचाइ र भूमिगत सिंचाइको संयोजनात्मक उपयोग (Conjunctive Use) गरी वर्षभरी दिगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराईनेछ । सतह सिंचाइ सेवा उपलब्ध नभएका तराई/मधेश क्षेत्रमा क्लष्टर (Cluster) को रूपमा भूमिगत सिंचाइ प्राणलीको विकास र विस्तार गरिनेछ । साना किसान लक्षित “सुख्खा राहत स्यालो ट्यूबवेल सिंचाइ विशेष कार्यक्रम” मोरङ, सुनसरी, उदयपुर, झापा र इलाम जिल्लामा नमूना योजना (Pilot Project) को रूपमा संचालन गरिनेछ ।	सतह सिंचाइ सेवा उपलब्ध नभएका तराई/मधेश क्षेत्रमा क्लष्टर (Cluster) को रूपमा भूमिगत सिंचाइ प्राणलीको विकास र विस्तारको लागि साना किसान लक्षित “सुख्खा राहत स्यालो ट्यूबवेल सिंचाइ विशेष कार्यक्रम” संचालन कार्यविधि तयार गरी भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन, बिराटनगरबाट सप्लायर्ससँग सम्झौता भई स्यालो ट्यूबवेल जडान कार्य सुरु भएको ।
४५	प्रदेशमा भूमिगत जलश्रोतको विकासको लागि अनुसन्धानात्मक तथा अन्वेषणात्मक (Research and Investigation) कार्यहरू शुरु गरिनेछ । जलवायु परिवर्तनबाट भूमिगत जलश्रोतमा असरहरू न्यूनीकरण गर्नका लागि भूमिगत जलसतह निगरानी प्रणाली (Ground Water Monitoring System) शुरु गरी भावर तथा भित्रि मधेशका क्षेत्रहरूमा भूमिगत जलको पुनर्भरण (Recharge) सम्बन्धी कार्यहरू (जस्तै:- जलाधार क्षेत्रको संरक्षण, पानी पुनर्भरण (Recharge) पोखरीहरू निर्माण, चेक ड्याम निर्माण आदि) कार्यान्वयन गरिनेछ ।	प्रदेशमा भूमिगत जलश्रोतको विकासको लागि अनुसन्धानात्मक तथा अन्वेषणात्मक (Research and Investigation) कार्यहरू शुरु गर्ने प्रयोजनार्थ ERT मेसिन खरिदका लागि सम्झौता भएको ।
४६	नदि कटान डुबान तथा आपतकालिन बाढि पहिरो जोखिम नियन्त्रण, रोकथाम तथा व्यवस्थापनमा स्थानीय स्रोत साधनमा आधारित प्रविधिको प्रयोग एवं कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित निकासँग सहकार्य गरिनेछ	नदि कटान डुबान तथा आपतकालिन बाढि पहिरो जोखिम नियन्त्रण, रोकथाम तथा व्यवस्थापनका कार्यहरू डिभिजन कार्यालयहरूबाट सालबसाली स्थलगत

	। यस प्रदेशको कार्य क्षेत्रभित्र पर्ने प्रमुख नदिहरूको गुरु योजना बनाई व्यवस्थित रूपमा नदि नियन्त्रण (River Training) गरी जनधनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्दै बाढीबाट कटान भएका खेतियोग्य जग्गाको उकास गरी उत्पादनमूलक कार्यमा प्रयोग गरिनेछ ।	निरिक्षण तथा लागत अनुमान र सम्झौता गर्ने कार्य भई रहेको ।
४७	संघ, प्रदेश, स्थानीय तह, विकास साझेदार निकाय र स्थानीय उपभोक्ताको संयुक्त साझेदारीमा कोशी प्रदेशको मध्य पहाडी आठ जिल्ला (उदयपुर, ओखलढुङ्गा, खोटाङ्ग, भोजपुर, धनकुटा, तेह्रथुम, पाँचथर र इलाम) मा साना सिंचाइ कार्यक्रम (SIP) लाई निरन्तरता दिदै कृषक कुलोहरु सुधार गरी वर्षभरी दिगो र भरपर्दो सिंचाइ सुविधा उपलब्ध गराइनेछ ।	संघ, प्रदेश, स्थानीय तह, विकास साझेदार निकाय र स्थानीय उपभोक्ताको संयुक्त साझेदारीमा कोशी प्रदेशको मध्य पहाडी आठ जिल्ला (उदयपुर, ओखलढुङ्गा, खोटाङ्ग, भोजपुर, धनकुटा, तेह्रथुम, पाँचथर र इलाम) मा साना सिंचाइ कार्यक्रम (SIP) माफत ३५३ वटा योजनाहरु संचालनमा रहेको ।
४८	पेट्रोलियम पर्दार्थको प्रयोगलाई न्यूनीकरण गर्न विद्युतीय सवारी साधनको प्रयोगलाई प्रवर्द्धन गरी चार्जिङ्ग स्टेशन निर्माणमा प्रोत्साहन गरिनेछ । लगानी साझेदारी गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित बनाउँदै २० मेगावाटसम्मको लघु जलविद्युत र सौर्य विद्युत आयोजना संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।	यस प्रदेशका विभिन्न १० स्थानमा विद्युतीय सवारी साधनको प्रयोगलाई प्रवर्द्धन गरी चार्जिङ्ग स्टेशन निर्माणका लागि सम्झौता भइ चार्जिङ्ग स्टेशन मेसिन फिल्डमा पुगीसकेको र जडान हुने क्रममा रहेको ।
४९	तराई क्षेत्रमा Grid Interactive Solar Lift Project, Canal Top Solar नमूना योजनाको रूपमा विकास गरी उत्पादन भएको विद्युत भूमिगत सिंचाइ संचालनमा प्रयोग गरी बचत हुने विद्युत राष्ट्रिय प्रसारण लाईनमा जडान गरी प्रविधिको उच्चतम उपयोग गरिनेछ ।	Grid Interactive Solar Lift Project, Canal Top Solar नमूना योजनाको सम्झौता भइ कार्य भइ रहेको ।
५०	प्रदेशभित्रका सबै नागरिकहरूको घरमा आगामी २ वर्षभित्रमा विद्युत सुविधा पुर्याउन कार्ययोजना स्वीकृत गरी सम्बन्धित निकायको सहयोगमा कार्ययोजना कार्यान्वयन गरिनेछ । प्रदेशभित्र रहेका लघु जल विद्युत योजनाहरूको मर्मत संभार गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ । हाल सञ्चालनमा रहेका लघु जलविद्युत योजनाहरूको विस्तृत अध्ययन तथा सर्वेक्षण गरी मिनि ग्रीड बनाउने र राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण लाईनमा जोड्ने आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।	सम्बन्धित डिभजन कार्यालयबाट लघु जलविद्युतको मर्मत सम्भार कार्य भइ रहेको ।
५१	राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण नभएको क्षेत्रमा प्रदेश सरकारको पूर्ण लगानी र स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा लघु तथा साना जलविद्युत, सौर्य तथा वायु जस्ता नवीकरणीय ऊर्जा प्रविधिको प्रवर्द्धन एवं विस्तार गरिनेछ ।	राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण नभएको क्षेत्रमा पर्ने १२५ वटा घरधुरीहरु घरायसी सौर्य प्रणाली जडानका कार्य सम्पन्न भइ सकेको ।
५२	धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक एवं पर्यटकीय स्थलहरूको स्तरोन्नती तथा विद्युत र सौर्य विद्युत प्रयोग गरी सौन्दर्यीकरण गरिनेछ । सहकारी, निजी तथा वित्तीय क्षेत्रको सहकार्यमा रूप-टप सोलार कार्यक्रम प्रवर्द्धन गरिनेछ ।	सहकारी, निजी तथा वित्तीय क्षेत्रको सहकार्यमा रूप-टप सोलार कार्यक्रम प्रवर्द्धन कार्यको लागि सम्झौता भइ कार्य सुरु भएको ।

५३	प्रदेश सरकारको लागत साझेदारीमा जनताको जलविद्युत कार्यक्रम अन्तर्गत ताप्लेजुङ्ग जिल्लाको ७७.५ मे.वा.को घुन्सा खोला जलविद्युत आयोजना र ७०.३ मे.वा.को सिम्बुवा खोला जलविद्युत आयोजनामा प्रदेशवासी जनता र प्रदेश सरकारको लगानी सुनिश्चित गरिनेछ ।	घुन्सा जलविद्युत आयोजनामा कोशी प्रदेशबाट पाँच प्रतिशतसम्म लगानी सुनिश्चिताको लागि प्रदेश सरकार (मन्त्रीपरिषद्) बाट निर्णय भएको ।
५४	प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, उपभोक्ता र निजी क्षेत्रसँगको सहलगानीमा स्वच्छ खानेपानी आयोजना कार्यान्वयनका लागि वित्तीय सहयोग जुटाई प्रादेशिक खानेपानी विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । प्रदेश र स्थानीय तहको साझेदारमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना (WASH Plan) कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । जीर्ण तथा पुराना खानेपानी आयोजनाहरूको मर्मत संभार गरी क्रमशः संचालनमा ल्याइनेछ । शहरी क्षेत्रको सार्वजनिक स्थानहरूमा प्रशोधित खानेपानी आपूर्तिको आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । विपन्न वर्गका परिवारलाई स्वच्छ खानेपानीमा पहुँच वृद्धि गर्न विशेष प्राथमिकता तथा सहूलियत दिइनेछ ।	प्रदेश र स्थानीय तहको साझेदारमा खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता योजना (WASH Plan) कार्यक्रम संचालन कार्यविधि तयार गरी SNV सँगको सहकार्यमा बास प्लान तर्जुमा कार्य भइ रहेको ।
५५	प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत खानेपानी सेवा प्रवाह गर्न एक घर एक धारा को अवधारणा अनुरूप खानेपानी तथा सरसफाई आयोजनाहरूलाई प्राथमिकताका साथ सम्पन्न गर्दै लगिनेछ । साना र प्राविधिक दृष्टिकोणले सरल प्रकृतिका आधारभूत स्तरका खानेपानी आयोजनाहरूको मापदण्ड तोकी स्थानीय तहहरूमा सशर्त अनुदान सहित हस्तान्तरण गरिनेछ ।	साना र प्राविधिक दृष्टिकोणले सरल प्रकृतिका आधारभूत स्तरका खानेपानी आयोजनाहरूको मापदण्ड तोकी स्थानीय तहहरूमा सशर्त अनुदान सहित जम्मा रु ३ करोड २५ लाख मात्र हस्तान्तरण भई कार्य भइ रहेको ।
५६	आधारभूत खानेपानीको सेवास्तरलाई प्रशोधन प्रणाली सहितको मध्यमस्तरको सेवामा क्रमशः स्तरोन्नति गरिनेछ । खानेपानी सेवा उपलब्ध नभएका स्थानहरूमा पम्प, लिफ्ट, डिपवोरिङ्ग तथा वर्षातको पानी संकलन मार्फत खानेपानी सेवा उपलब्ध गराउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । पहाडी क्षेत्रमा सुख्दै गई रहेका पानीका मूल/स्रोत संरक्षण तथा पुर्नस्थापना गरिनेछ ।	खानेपानी सेवा उपलब्ध नभएका स्थानहरूमा पम्प, लिफ्ट, डिपवोरिङ्ग प्राविधि मार्फत खानेपानी सेवा उपलब्ध गराउने कार्य निरन्तर भई रहेको ।

ग) आ.ब.२०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू

सि.नं.	विवरण	उपलब्धि			कैफियत
		इकाई	आ.व. २०८०/८१ को यथार्थ	आ.व. २०८१/८२ को चैत्र मसान्तसम्मको	
१	नयाँ सिंचित क्षेत्रफल	हेक्टर	२१४१	२१९१	
२	सिंचित क्षेत्रफल पुनर्स्थापना	हेक्टर	६३३७	६५८२	

३	बाँध निर्माण तथा तटबन्ध कार्य	कि.मि.	२२.९०	२३.४०	
४	लाभान्वित घरधुरी	संख्या	२२५००	२३०५०	
५	जग्गा उकास क्षेत्रफल	हेक्टर	२५५.५०	२६०.५०	
६	साना पहिरो संरक्षण कार्य	संख्या	८३.००	८३.२०	
७	विद्युतीय चार्जिङ्ग स्टेशन निर्माण कार्य	वटा	३.००	१३	निर्माणाधीन
८	सौर्य ऊर्जा प्रविधि जडान कार्य	स्थान	१.००	१२५ घरधुरी	चालु आवमा जडान भएको

घ) चालु आ.ब०८१/८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्रमसान्त सम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्च अनुमानित विवरण (रकम रु. हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	चैत्र मसान्त सम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च
३१३०००११	खानेपानी, सिंचाई तथा उर्जा मन्त्रालय	८०४०	४५७४१	४३.६२	६०००
३१३००१०१	प्रदेश बैकल्पिक तथा नविकरणिय उर्जा विकास कार्यक्रम	३७८८२	१७६२४	५७.९३	३६०००
३१३०११०१	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयहरू	१०४११४	८७३८६	४३.९३	९०४२३
३१३०११०२	प्रदेश खानेपानी तथा सरसफाई व्यवस्थापन कार्यक्रम	१९८५००	६४०८६७	८.८८	१७२३९७
३१३०२१०१	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालयहरू	१५३५१८	१३४९७५	५६.९२	१३३३३०
३१३०२१०२	भूमिगत जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालयहरू	१४२३६००	१०५३९	४५.०२	१२३६३९७
३१३०२१०३	चन्दा मोहना सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय	२३१०२६	७३४७	५८.४२	२००६४६
३१३०२१०४	कन्काई सिंचाइ व्यवस्थापन कार्यालय	२१९००	९८७१	४८.१२	१९०२०
३१३०२१०६	प्रदेश जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास व्यवस्थापन कार्यक्रम	१३९४२	३५५७१९	५२.७	१२१०९
३१३०२१०७	प्रदेश जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यक्रम	१७७००	२०५५५४	५५.७७	१५३७२
३१३०३१०१	जनताको जलविद्युत कार्यक्रम	१२८६३००	०	२७.६५	१११७१५२

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	चैत्र मसान्त सम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च
३१३९११२०	तराई-मधेश खानेपानी सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४६७२००	१९४६०	४४	४०५७६३
३१३९११२१	डीप ट्युवेल आयोजना (मर्मत सुधार)(संघ शसर्त अनुदान)	२००००	०	०	१७३७०
३१३९११२५	जलवायु अनुकूलित वृहत खानेपानी आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	४६६१४	७२५६५	४१.७५	४०४८४
३१३९११२९	भूमिगत स्यालो तथा डिप ट्युववेल सिंचाई आयोजना(संघ शसर्त अनुदान)	२१५	२१३२४	०	१८७
३१३९११३०	मर्मत संभार आयोजनाहरु(संघ शसर्त अनुदान)	१३४७९२	७६५१७	५३.८३	११७०६७
३१३९११३१	खानेपानी सेवा विस्तार तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	१०००००	०	२१.३२	८६८५०
३१३९११३२	खानेपानी तथा गुणस्तर सुधार कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	१२०५००	२१०२	६३.५	१०४६५४
३१३९११३३	राष्ट्रिय सूचना व्यवस्थापन तथा अनुगमन आयोजना (संघ शसर्त अनुदान)	८००	०	०	६९५
जम्मा		१७१३८८५	१७०७५९१	३९.४३	३७७४९१२

३१४- आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय

क) आ.व. ०८०।८१ को ब.उ.शी नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
३१४०००११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	१८७८११	१२०५६३	६४.१९
३१४०००१२	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय (कार्यक्रम खर्च)	४०७८१७	१८०८२०	४४.३४
३१४०१०११	यातायात व्यवस्था कार्यालयहरू	१४३८२८	१२०५०४	८३.७८
३१४०१०१२	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालयहरू	७१११०	५९३२१	८३.४२
३१४०२०११	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि कार्यक्रम	३९७५०	१५५२८	३९.०६
जम्मा		८५०३१६	४९६७३६	५८.४२

ख) आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट वक्तव्यको बुँदा र कार्यान्वयनको स्थिति (२०८१ चैत्र मसान्तसम्मको)

बजेट वक्तव्यको बुँदा नं.	बजेट वक्तव्यको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको स्थिति
१३६	प्रदेशको शान्ति सुरक्षा व्यवस्थापनका लागि सुरक्षा निकायहरूको भौतिक अवस्थाको सुदृढीकरण, सीमा सुरक्षा कार्यमा समुदाय परिचालन, सुरक्षाकर्मीको क्षमता विस्तार गरिने।	- सुरक्षा निकायहरूको भवन निर्माण र मर्मतका लागि करिब ८ करोड रकम बाँडफाँड गरिएको। - नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीको क्षमता विकासको लागि रु ५० लाख विनियोजन भई कार्यक्रम सम्पन्न - सशस्त्र प्रहरीसँगको सहकार्यमा सुरक्षित सीमा सुरक्षित जीवन कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको।
१३७	लागु औषध सेवन, तथा ओसारपसार नियन्त्रण गर्न बलियो निगरानी प्रणाली स्थापित गरी सरकार, गैरसरकारी संस्था, समुदाय तथा नागरिक समाजको सहकार्य तथा साझेदारी गरिने।	- मोरङ, धनकुटा, झापा लगायत लागू औषध सेवन प्रभावित जिल्लाहरूमा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको। - स्काउट सँगको सहकार्यमा लागूऔषध मानव वेचबिखन सम्बन्धमा समुदाय परिचालन कार्यक्रम गरिएको।
१३८	गुठी तथा सार्वजनिक जग्गाहरूको अभिलेख अद्यावधिक गरिने, मालपोत तथा नापी कार्यालयहरूको सेवा सुदृढीकरण गरिने।	- कोशी प्रदेशका मालपोत तथा नापी कार्यालयहरूलाई २ करोड २९ लाख रुपैयाँ उपलब्ध गराइएको। - गुठी जग्गाहरूको अभिलेख तयार भएको।

१३९	संघीय एवम् स्थानीय सरकारसँगको साझेदारी मनसुनजन्य विपद्बाट प्रभावित निजी आवासहरूको पुननिर्माणमा कार्य हुँदै आएकोमा आ.व. २०८१।०८२ देखि मनसुनजन्य विपद् तथा आगलागीजन्य विपद्बाट प्रभावित निजी आवासहरूको पुननिर्माणमा समेत लागत साझेदारीमा काम गर्न रु. ४ करोड बजेट विनियोजन गरिएको।	● चालु आ.व. २०८१।०८२ मा मनसुनजन्य विपद् तथा आगलागीजन्य विपद्बाट प्रभावित निजी आवासहरूको पुननिर्माणमा लागत साझेदारीमा काम गर्न रु. ४ करोड बजेट विनियोजन भएको।
१४०	प्रदेश भित्रका सञ्चार संस्थाहरूको संस्थागत विकास र सञ्चारकर्मीहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। प्रदेशभित्र क्रियाशील सञ्चार माध्यमहरूको अभिलेख सूचिकृत गरी लोककल्याणकारी विज्ञापन उपलब्ध गराइनेछ। विज्ञापन वितरण प्रणालीलाई समन्यायिक बनाउन एकद्वार प्रणालीबाट विज्ञापन उपलब्ध गराइनेछ।	● लोककल्याणकारी, जानकारीमुलक सूचनाहरू समानुपातिक रूपमा सञ्चार माध्यमहरूलाई उपलब्ध गराइएको।
१४१	कोशी प्रदेशभित्र निर्माण हुने चलचित्रको प्रवर्धनको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ। चलचित्रसम्बन्धी संघ संस्थाहरूको समन्वय र साझेदारीमा चलचित्र महोत्सव, चलचित्र छायाँकन स्थलहरूको पहिचान एवम् प्रवर्द्धन, कोशी प्रदेशका अग्रज कलाकारहरू एवम् चलचित्र निर्माता निर्देशकहरूको सम्मानका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।	● नेपाल चलचित्रकर्मी महासंघ/नेपाल चलचित्र संघको क्षमता विकासका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको।
१४२	यातायात कार्यालयहरूको सेवालाई डिजिटलाइजेसन गरी सेवाग्राहीले अनलाइबाटै राजश्व भुक्तानीको सुविधा उपलब्ध गर्न सक्ने र सवारी यातायात अभिलेख प्रणालीलाई विद्युतीय माध्यमबाटै व्यवस्थापन गरिनेछ। सवारी चालक अनुमतिपत्रको छपाई प्रदेश तहबाटै हुने व्यवस्था मिलाएको छु।	● सवारी साधनहरूको अभिलेख किताबलाई डिजिटलाइजेसन गर्ने प्रक्रियाको लागि सेवा परामर्श खरिद गर्ने प्रक्रिया अगाडि बढाइएको। ● सवारी चालक अनुमतिपत्रको राजश्व अनलाइन भुक्तानी मार्फत गरिने व्यवस्था मिलाएको। ● स्मार्ट कार्ड र प्रिन्टर खरिदको बोलपत्र आह्वान भएको।
१४३	सडक दुर्घटना संवेदनशील स्थानको पहिचान गरी सडक सुरक्षाका लागि आवश्यक संकेतहरू तथा संरचनाहरू निर्माण गरिनेछ। सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल र नेपाल प्रहरीका सुरक्षाकर्मीलाई दुर्घटनाको स्थलमा उद्धार तथा प्राथमिक	● सडक दुर्घटना न्यूनीकरण सम्बन्धी ३ वटा कार्यक्रम सम्पन्न।

	उपचारको लागि आवश्यक तालिम सञ्चालन गरिनेछ।	
१४४	प्रदेश विपद् पोर्टल र प्रदेश विपद् नक्साङ्कनलाई अनलाईन प्रणालीमा आधारित बनाइनेछ। राहत र पुनस्थापनाका कार्यक्रमहरू तीनै तहका सरकारको समन्वयमा गरिनेछ।	• विपद् पार्श्वचित्र र विद्युतीय नक्साङ्कनको कार्य सम्पन्न भएको साथै मुख्यमन्त्री अत्यावश्यक केन्द्रहरूमा माग भएबमोजिम रकम निकासा गरिएको। • तीनै तहका सरकारको समन्वयमा विपद्बाट प्रभावितहरूलाई राहत तथा पुनर्स्थापनाको कार्यहरू गरिएको।
१४५	निर्माणाधीन मुख्यमन्त्री अत्यावश्यक सेवाकेन्द्रहरूको निर्माण सम्पन्न गरिनेछ। थप स्थानीय तहहरूसँग समन्वयन गरी सेवाकेन्द्रहरूको विस्तार गर्न सम्भाव्य अध्ययन गरिनेछ।	• रंगेली र अर्जुनधारा क्लष्टर निर्माणको अन्तिम चरणमा रहेको।
१४६	भारतीय सवारी साधनलाई पटके रूपमा रूट इजाजत पत्र जारी गर्नका लागि काकडभिट्टा, जोगवनी र भण्टाबारीमा विट स्थापना गरी सेवा विस्तार गर्ने व्यवस्था मिलाएको छ।	• विराटनगर, काकडभिट्टा र कोशी ब्यारेजमा पटके विट स्थापना गरिएको।
१४८	संविधान प्रदत्त अधिकारको प्रयोग गरी संघीयता कार्यान्वयन तथा सुदृढीकरण गर्न, प्रदेशको शासन व्यवस्थाको सामान्य निर्देशन, नियन्त्रण र सञ्चालन गर्न प्रदेश सरकारको तर्फबाट तयार गर्नुपर्ने कानूनहरू पहिचान गरी सम्बद्ध निकायहरूसँगको सहकार्यमा निर्माण तथा परिमार्जन गरिनेछ।	• संविधान कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने कानूनहरूको तर्जुमासम्बन्धी कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइएको।

ग) आ.व. ०८१।८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य-मुख्य उपलब्धिहरू

- विराटनगर, काँकडभिट्टा र कोशी ब्यारेजमा एकीकृत भन्सार जाँच चौकी स्थापना गरी भारतीय सवारी साधनहरूलाई पटके इजाजत प्रदान गरी स्टीकर वितरण गरिएको।
- अस्थायी सवारी चालक अनुमति पत्रको कार्ड प्रयोगात्मक परीक्षामा सफल भएकै दिन वितरण गर्ने व्यवस्था गरिएको।
- सवारी चालक अनुमतिपत्रको भुक्तानीमा अनलाइन प्रणालीको थालनी गरिएको।
- प्रदेशबाटै क्युआर कोडसहितको स्मार्ट कार्ड छपाईको लागि बोलपत्र आह्वान गरिएको।
- सबै यातायात व्यवस्था कार्यालयहरूमा हेलपडेस्क स्थापना गरिएको।
- यातायात कार्यालहरूबाट चैत्र मसान्तसम्म रु. २,५६,३०,२८,९०९।- राजस्व संकलन भएको।
- विपद् पार्श्वचित्र तथा डिजिटल म्यापिङको कार्य सम्पन्न गरिएको।
- विपद् खोज तथा उद्धार कार्यका लागि आवश्यक सामग्री/उपकरण खरिदको लागि सम्झौता गरिएको।
- लागुपदार्थ दुर्व्यसनी विरुद्धको सचेतना अभियानमा FAN CLUB को परिचालन सम्बन्धी कार्यक्रम कोशी प्रदेश कार्यालय विराटनगरसँग सम्झौता गरी अगाडि बढाइएको।

➤ आम सञ्चार विधेयक प्रदेश सभामा दर्ता गरिएको।

घ) चालु आ.व. ०८१।८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरण

(रु. हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	चैत्र मसान्त सम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च
३१४०००११	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	५०००४१	३६६६५५	७३.३३	३९४३८२
३१४०००१२	आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय (कार्यक्रम खर्च)	५७७२४०	४२३१९	७.३३	४५५२६९
३१४०१०११	यातायात व्यवस्था कार्यालयहरु	१५२५३०	८७७१२	५७.५	१२०३००
३१४०१०१२	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालयहरु	७५५५६	४४२७७	५८.६	५९५९१
३१४०२०११	सूचना तथा सञ्चार प्रविधि कार्यक्रम	२६७००	७२५६	२७.१८	२१०५८
कुल जम्मा		१३३२०६७	५४८२१९	४१.१६	१०५०६०१

३२९- पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

क) आ.व. २०८०/८१ को ब.उ.शी.नं अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

बजेट उपशीर्षक नं	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन (रु. हजारमा)	खर्च रकम (रु. हजारमा)	खर्च प्रतिशत
३२९०००११	पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	१०७२१२	७००९९	६५.३८
३२९००१०१	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	१४७००	१२५५७	८५.४२
३२९००१०२	वन्यजन्तु तथा वासस्थान संरक्षण कार्यक्रम	३४९००	२६९२०	७७.१३
३२९०१०११	प्रदेश वन निर्देशनालय	५१६७५	३६४७८	७०.५९
३२९०१०१२	डिभिजन वन कार्यालयहरु	६६१३४२	४९९१७४	७५.४८
३२९०११०१	प्रदेश वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	१९५१६२	१७३२३०	८८.७६
३२९०११०२	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम	८२४२४	७६७०४	९३.०६
३२९०११०३	जडिबुटी विकास कार्यक्रम	१६०००	१०४९१	६५.५७
३२९०२०११	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र	२९४२५	१९११८	६४.९७
३२९०३०११	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयहरु	३४०५७	२३९००	७०.१४
३२९०३१०१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	१२२५००	१२१९३७	९९.५४
३२९०४०११	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार विकास आयोजना	८१२०००	५१४९८४	६३.४२
३२९०४०१२	पर्यटन कार्यालयहरु	२१७३५	१६९५६	७८.०१
३२९१११२०	डिभिजन वन कार्यालयहरु वन सुरक्षा सैनिक) समेत(संघ शसर्त अनुदान)(	७५८००	७४३१४	९८.०४
३२९१११२१	वातावरण विभाग(संघ शसर्त अनुदान)	२४५००	१९०७०	७७.८४
३२९१११२२	जडिबुटी विकास कार्यक्रम संघ शसर्त)अनुदान(	२३०००	१९३७६	८४.२५
३२९१११२३	जैविक विविधता तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	१५००००	४७२३	३.१५
३२९१११२४	राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ)शसर्त अनुदान(	७१०००	५६०५९	७८.६९
३२९१११२५	जलाधार संरक्षण तथा सीमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२४६००	२३४२०	९५.२
३२९१११२६	वन तथा भू(संघ शसर्त अनुदान)संरक्षण विभाग-	५०६००	४५९६९	९०.८५
	जम्मा	२६०२६३२	१८४५४७९	७०.९०

ख) आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट वक्तव्यको बुँदा र कार्यान्वयनको स्थिति (२०८१ चैत्र मसान्त सम्मको)

नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट	नीति तथा कार्यक्रम/बजेट वक्तव्यको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको स्थिति

वक्तव्यको बुँदा नं.		
११२	प्रकृति र संस्कृति, पर्यटन मार्फत समुन्नती" भन्ने मूलमन्त्रका साथ ऐतिहासिक, साँस्कृतिक, धार्मिक, पुरातात्विक र प्राकृतिक सम्पदा एवम् मौलिक कला संस्कृतिको संरक्षण गर्दै प्रकृतिमा आधारित ग्रामीण पर्यटन, कृषि पर्यटन, घरबास पर्यटन, जल पर्यटन, साहसिक पर्यटन, खेलकुद पर्यटन तथा पदयात्रा पर्यटन लगायतको प्रवर्द्धन मार्फत कोशी प्रदेशलाई गुणस्तरीय पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गरिनेछ ।	४ वटा बहुवर्षीय योजना समेत जम्मा १२१ वटा योजना स्वीकृत भएको सर्वेक्षण १२१ वटा, ठेक्का सूचना प्रकाशन ८५ वटा, ठेक्का सम्झौता ८३ वटा, सम्पन्न १३ वटा । -६ वटा स्थानीय तहहरूमा PIC गठन भएको, Trail Users and Construction Committee (TUCC) १० वटा गठन भएको, ४ वटै पदमार्गहरूमा गरी २५० कि.मी. Walk Over Survey सम्पन्न भएको । पदमार्गहरूको ६० प्रतिशत डिपीआर भएको ।
११३	वातावरणीय सन्तुलन र जैविक विविधताको संरक्षणमा टेवा पुर्याई समग्र पर्यटन क्षेत्रको दिगो विकास गरी प्राप्त लाभहरूको उपयोग गर्न, जलवायु परिवर्तन र वातावरणीय हासका समस्याहरूलाई विश्वका सामु उजागर गरेर समाधानका उपाय पहिल्याउन हरेक वर्ष मे २९ मा विविध कार्यक्रम गरी अन्तर्राष्ट्रिय सगरमाथा दिवस मनाइने छ । पर्वतारोहण सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान तथा तालिम प्रदान गर्ने उद्देश्यका साथ नेपाल सरकारको सहकार्यमा पासाङ ल्हामु पर्वतारोहण अध्ययन प्रतिष्ठान गठन सम्बन्धी कानुनी प्रबन्ध गरी संचालन गरिनेछ । साथै सप्तकोशी नदी सतहमा थुप्रिएको बालुवाले कोशी नदीको उचाई बढ्दै गएकोले विपद् जोखिम समेत बढ्दै गएको हुँदा यसको व्यवस्थापनको लागि नेपाल सरकारसंगको सहकार्यमा सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।	- केचना कञ्चनजंघा पर्यटन विकास समिति संचालन गठन आदेश स्वीकृत भई संचालनमा रहेको । कार्यकारी निर्देशक नियुक्त भएको ।
११४	प्रदेश पर्यटन बोर्ड सम्बन्धी कानुनलाई समयानुकूल संशोधन गरी अधिकार सम्पन्न प्रदेश पर्यटन विकास बोर्ड गठन गरी कोशी प्रदेशको समग्र पर्यटन क्षेत्रको विकास गरिनेछ । वर्ष २०८२ लाई कोशी प्रदेश पर्यटन वर्षका रूपमा विभिन्न कार्यक्रम गरी मनाइनेछ । विक्रम संवत् २०८२ साल बैशाख १ गते तीनजुरे मिल्के जलजलेमा अन्तर्राष्ट्रिय गुँरास महोत्सव गरिनेछ । निजी क्षेत्रसंग सहकार्य गर्दै विराटनगर विमानस्थललाई क्षेत्रीय अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलका	- कोशी प्रदेश पर्यटन वर्ष २०८२ २०८१/१२/२७ गते तेह्रथुम जिल्लाको आर.आर. गार्डेनमा समुद्घाटन भएको । - अन्तराष्ट्रिय गुँरास महोत्सव २०८१/१२/२६ गते तेह्रथुमको चोलुङपार्कमा एक संवाद कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।

	रूपमा स्तरोन्नति विकास गर्नका लागि नेपाल सरकारसंग पहल गरिनेछ ।	
११५	बालागुरु षडानन्द, ज्ञानदिलदास, नारी जागरणका प्रणेता योगमायाको स्थल, पाथिभरा, बराहक्षेत्र, हलेसी, राष्ट्रिय विभूति महागुरु फाल्गुन्द र किराँत धर्मगुरु आत्मनन्द लिङ्गदेनको जन्म तथा तपस्यास्थल, विराटदरबार, तुवाचुङ-जायजुङ, हिलिहाँङ्ग, खुवालुङ्ग, सन्दकपुर, विजयपुर, उदयपुरगढी, विष्णुपादुका, कुमायक कुस्सायक, माङ्गमालुङ्ग, माईपोखरी, शिवधारा(खेम्पालुङ्ग), सभापोखरी, बर्जु, किचकबध, पत्ताले, देम्बाडाँडा, मुन्धुम पदमार्ग, जोरपोखरी लगायतका ऐतिहासिक, साँस्कृतिक, धार्मिक, प्राकृतिक स्थानहरूको विकास र प्रवर्द्धन गरी आन्तरिक, बाह्य तथा प्राचीन हरिद्वार चतरा क्षेत्रको विकास तथा विस्तार गरी व्यवस्थित कुम्भ क्षेत्र निर्माण गरिनेछ ।	-पाथिभरा माता पर्यटन पुर्वाधार निर्माण, बराहपोखरी धार्मिक पर्यटन क्षेत्र सौन्दर्यीकरण योजना, बराहक्षेत्र मन्दिर पर्यटन पुर्वाधार निर्माण, र चतराधाम कुम्भस्थलमा अधुरो प्रवचन स्थल निर्माण आयोजनाको सर्वेक्षण भई लागत ईस्टिमेटको तयारीमा रहेको। अन्य आयोजनाको इष्टिमेट भईरहेको। केही आयोजनालाई बहुवर्षीय आयोजनाको रूपमा सञ्चालन गरिएको। स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण गरेर समेत आयोजना सञ्चालन गरिएको।
११६	लागत तथा लाभ साझेदारीको नीतिगत प्रबन्ध गरी स्थानीय तह तथा वन उपभोक्ता समूहसंग पर्यटकीय पुर्वाधारहरूको दिगो संचालनमा सहकार्य गरिनेछ । हिमाली तथा पहाडी क्षेत्रका पदमार्गहरू पहिचान गरी संघीय सरकार, स्थानीय तह र विकास साझेदारको सहकार्यमा पदमार्गमा आधारित पर्यटन विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।	२६ वटा स्थानीय तहहरूमा PIC गठन भएको, Trail Users and Construction Committee (TUCC) १० वटा गठन भएको, ४ वटै पदमार्गहरूमा गरी २५० कि.मी. Walk Over Survey सम्पन्न भएको। पदमार्गहरूको ६० प्रतिशत डिपीआर भएको ।
११७	प्रदेशभित्रका राष्ट्रिय वनको उत्पादकत्व वृद्धि गर्दै वनक्षेत्रबाट अधिकाधिक लाभ प्राप्त गर्न आवश्यक नीतिगत प्रबन्ध गरी वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।	जिल्ला वन पैदावार आपूर्ति समितिबाट ९०९७.६३ क्यु.फिट काठ वितरण भएको तथा नेपाल वन निगम लिमिटेडलाई ८९९७.५८ क्यु.फिट.काठ वितरण भएको ।

११८	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम मार्फत न्यून वनक्षेत्र भएका स्थानीय तहहरुसंगको समन्वयमा निजी तथा सार्वजनिक वन, कृषि वन, शहरी वनको प्रवर्द्धन तथा सडक किनार र नदीउकास जग्गामा वृक्षारोपण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ । विकास प्रक्रियासंगै विनास हुदै गएका वर, पीपल, समी जस्ता छहारीदार रुख, चौतारी एवम् पोखरीहरु पुनरुत्थान गर्न विशेष कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।	- ३२ वटा नर्सरी मर्मत तथा ५ वटा स्थायी नर्सरी निर्माण भएको । - ७ लाख ९१ हजार विरूवा उत्पादनको कार्य शुरू भईसकेको ।
११९	जडीबुटी विशेष क्षेत्रहरुमा स्थानीय किसानहरुको आमदानी तथा राजश्वमा बढोत्तरी गराउन गैहकाष्ठमा वन पैदावारमा आधारित उद्यमहरुको स्थापना, सञ्चालन तथा प्रविधि विकास मार्फत मूल्य अभिवृद्धीका कार्यक्रमहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।	- डिभिजन वन कार्यालयहरुबाट विभिन्न क्रियाकलापहरु सञ्चालन भईरहेको ।
१२०	समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन समूहहरुसंगको सहकार्यमा वन डढेलो, वन अतिक्रमण तथा वन अपराध नियन्त्रण लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछन् ।	- सामुदायिक वन समुह परिचालन गरी तथा कार्यालयमा रहेका सशस्त्र वन रक्षक लगायतको परिचालन गरी नियमित गस्ती परिचालन भईरहेको । - १५ वटै डिभिजन वन कार्यालयहरुबाट वन्यजन्तु संरक्षण तथा चोरी निकासी नियन्त्रणका लागि परिचालन तथा वन्यजन्तु उद्धारको कार्य भईरहेको तथा वन्यजन्तु उद्धारका लागि खोर व्यवस्थापन, जनशक्ति परिचालन गर्ने कार्य गरेको ।
१२१	दुर्लभ, लोपोन्मुख तथा रैथाने प्राणी र वनस्पतिहरु सम्बन्धी संरक्षण शिक्षा, मनोरञ्जन, स्व-स्थानीय र पर-स्थानीय संरक्षणका लागि नयाँ प्राणी र वनस्पति उद्यानको स्थापना गर्न संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।	रेडपाण्डाको वासस्थान व्यवस्थापनका लागि विभिन्न संघ, संस्थाहरूसँगको समन्वय एवं सहकार्यमा जनचेतना अभिवृद्धि कार्य भईरहेको तथा डि.व.का. इलाम मार्फत कार्यन्वयन गर्ने गरी फिल्डस्तरको सर्भे तथा बजेट कार्यान्वयनको चरणमा रहेको ।
१२२	स्थानीय र भौगोलिक सूचना प्रणालीका आधारमा वन्यजन्तुहरुको वासस्थान र जैविक मार्गको पहिचान तथा प्रभावकारी व्यवस्थापन मार्फत मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरण गरिनेछ । प्रदेशभित्र चिडियाखानाको संचालनको संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ । दुर्लभ वन्यजन्तु रेडपाण्डाको वासस्थान र जैविक विविधता संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।	वन्यजन्तुबाट भएको मानवीय क्षति तथा बालीनालीको सम्बन्धमा डि.व.का झापा, मोरङ, सुनसरी तथा वन निर्देशनालय, धरानबाट राहत रकम भुक्तानी भईरहेको हाल सम्म १ करोड ९७ लाख राहत रकम वितरण भईसकेको ।
१२३	भू तथा जलाधार व्यवस्थापनका सफल कार्यक्रमहरुको निरन्तरता दिदै उपल्लो र तल्लो तटीय क्षेत्रबीच अन्तरसम्बन्ध कायम हुने गरी प्राथमिकताका साथ कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।	भू तथा जलाधार संरक्षण कार्यालयहरुबाट क्षेत्र छनौट, डिजाईन स्टिमेट र संझौता गरी करिब ६ किलो मिटर क्षेत्रमा कार्य सम्पन्न भएको ।

१२४	जलवायु परिवर्तनका प्रभावहरूलाई न्यूनीकरण तथा अनुकूलन गर्न चुरे क्षेत्रमा जलाधार संरक्षण, भूमिगत जल पुनर्भरण र प्राकृतिक स्रोतको एकिकृत व्यवस्थापन मार्फत जलवायु उत्थानशील विकासका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिनेछ ।	-जलवायु परिवर्तन अनुकूलन नमुना गाउँ कार्यक्रम धनकुटामा ३, भोजपुरमा ३, संखुवासभा मा १ र तेह्रथुममा १ गरी ८ स्थानमा सम्पन्न भएको । -चुरे क्षेत्रमा रहेको नदी प्रणालीमा संरक्षण कार्य गर्न भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय ओखलढुंगा मार्फत उदयपुरका ३ स्थानमा कार्यक्रम संचालन भएको ।
१२५	स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउने नागरिकको संवैधानिक हकको प्रत्याभूति गराउन निजी क्षेत्र, नागरिक समाज र स्थानीय तहहरूसँगको सहकार्यमा प्लास्टिक लगायतका प्रदुषक वस्तुहरूको प्रयोग न्यूनीकरण, हरियाली प्रवर्द्धन र वातावरण संरक्षणका कार्यहरू संचालन गरिनेछन् ।	१०४ वटै सव डिभिजन वन कार्यालयहरूबाट विद्यालयमा वातावरण शिक्षा , वृक्षारोपण तथा वन संरक्षणका बारे जनचेतना अभिवृद्धि कार्य भएको ।
१२६	विश्वविद्यालय, अनुसन्धान केन्द्र लगायतका निकायहरूसँगको सहकार्यमा वन तथा वातावरण क्षेत्रगत अनुसन्धान एवं क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ । वातावरणीय अध्ययन तथा अनुगमन प्रणालीलाई थप सरलीकृत एवं प्रभावकारी बनाइ कार्यान्वयन गरिनेछ ।	-प्रथम राष्ट्रिय बाँस सम्मेलन कार्यक्रम संचालनमा प्रचारप्रसार सामाग्री सहयोग गरीएको, अन्य कार्यक्रमका लागि प्रस्ताव माग भएको । -वातावरण शाखाबाट TOR ३९ IEE ४० गरी जम्मा ७९ स्वीकृत भएको ।

ग) २०८१ चैत्र मसान्तसम्मको मुख्य उपलब्धिहरू

- वन क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापन मार्फत राष्ट्रिय वन, सामुदायिक वन, नीज वन लगायतबाट १,९९,५७,५१३.६९ क्यू.फि. काठ उत्पादन तथा विक्री वितरण भएको । ३७५३५३२.०७ के.जि जडिबुटी उत्पादन तथा विक्री वितरण भएको ।
- वन पैदावार विक्री विवरणबाट १० करोड ७५ लाख ४० हजार राजस्व संकलन, वन क्षेत्र अन्य प्रयोजन बापत ४ करोड ४९ लाख ९९ हजार, प्रदेश सेवा शुल्क बापत रु ८ करोड १९ लाख ७४ हजार, मु.अ.कर रु ५६ करोड ९० लाख ८३ हजार संकलन भएको ।
- ३२ लाख विरूवा उत्पादनको कार्य नियमित भईरहेको ।
- सामुदायिक वनको २८ र कबुलियती वनको २० वटा कार्ययोजना नविकरण सम्पन्न ।
- लाहा खेति र रबर खेतिको प्रवर्द्धन कार्य शुरूवात भएको, धनकुटा र भोजपुर तथा झापा नदी उकास क्षेत्रमा लाहा खेति संचालन भईरहेको ।
- डि.व.का. झापा, मोरङ र सुनसरीको क्षेत्रमा वन्यजन्तुको लागि जैविक मार्ग विकास तथा व्यवस्थापन (विशेष गरी जंगली हात्तीको लागि भेटेनरी डाक्टर सहितको टिम परिचालन गरी ड्रोनको प्रयोग गरी नियमित गस्ती परिचालन भएको)।
- वृक्षारोपण सहित/हरित उद्यान निर्माण तथा विकास ६ स्थानमा संचालन भएको ।
- वन संवर्द्धनमा आधारित वन व्यवस्थापन निर्देशिका तयारी भएको ।
- Rapid Response Team को परिचालन तथा टिम गठनको कार्य भईरहेको (झापा, सुनसरी र मोरङ) ।
- काष्ठजन्य तथा फलफुलको २७ वटा नर्सरीको मर्मत भएको तथा नयाँ नर्सरी ५ वटा निर्माण भएको ।

- ५ वटा आकस्मिक भू-संरक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको ।
- जलवायु परिवर्तन अनुकूलन नमुना गाउँ कार्यक्रम ८ वटा, संवेदनशील क्षेत्र भूसंरक्षण कार्यक्रम ४ स्थानमा सम्पन्न
- वायो इन्जि. खोला किनारा संरक्षण ८ कि.मी. , एकीकृत भूस्खलन नियन्त्रण १६ स्थानमा ।
- सिमसार/पोखरी जलाधार व्यवस्थापन ६ स्थानमा , एकीकृत सुख्खा क्षेत्र व्यवस्थापन ८ स्थानमा ।
- चालु आ.व. २०८१/८२ दोश्रो त्रैमासिक सम्ममा कुल १ करोड ९९ लाख ५७ हजार ५ सय क्यु.फिट. काठ उत्पादन तथा विक्री वितरण भएको । (निजी समेत)

घ) चालु आ.व. २०८१/८२ को ब.उ.शी.नं अनुसारको विनियोजन, चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरण:

बजेट उपशीर्षक नं	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन (हजारमा)	चैत्र मसान्तसम्मको खर्च (हजारमा)	खर्च प्रतिशत	असार मसान्त सम्मको अनुमानित खर्च (हजारमा)
३२९०००११	पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	९६२००	३८९५४	४०.४९	७२१५०
३२९००१०१	वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	११६००	६१४०	५२.९३	११०२०
३२९००१०२	वन्यजन्तु तथा वासस्थान संरक्षण कार्यक्रम	३६४७५	१२८४५	३५.२२	३६४७५
३२९०१०११	प्रदेश वन निर्देशनालय	३८३८७	१८०६८	४७.०७	२९९४१.८६
३२९०१०१२	डिभिजन वन कार्यालयहरु	७५५८२४	४२८४५३	५६.६९	६८०२४१.६
३२९०११०१	प्रदेश वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	१७५९१५.४	६९११८	३९.२९	१७२३९७.१
३२९०११०२	प्रदेश हरित अभियान कार्यक्रम	६२८१९	२७०७७	४३.१	६०९३४.४३
३२९०११०३	जडिवुटी विकास कार्यक्रम	१५०००	३५३	२३.५	१४२५०
३२९०२०११	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र	२४५००	९८०५	४०.०२	२२०५०
३२९०३०११	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयहरु	३७२७०	१६४०७	४४.०२	३२४२४.९
३२९०३१०१	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम	१३६०००	८१४२३	५९.८७	१३६०००
३२९०४०११	पर्यटन प्रवर्द्धन तथा पूर्वाधार विकास आयोजना	५०४९९०	६२२४८	१२.३३	४०३९९२
३२९०४०१२	पर्यटन कार्यालयहरु	७२०३०	२०१४५	२७.९७	६४८२७
३२९१११२०	डिभिजन वन कार्यालयहरु संघ)(वन सुरक्षा सैनिक समेत) (शसर्त अनुदान	७६३८०	५४७८६	७१.७३	७६३८०
३२९१११२१	वातावरण विभाग संघ शसर्त) (अनुदान	२९५००	८००	२७.१०	२९५००

३२९९११२२	जडिबुटी विकास कार्यक्रम संघ) (शसर्त अनुदान	२१०००	९६	०.४६	१९९५०
३२९९११२३	जैविक विविधता तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१५००००	१५८२०	१०.५५	८२५००
३२९९११२४	राष्ट्रीय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	११९७००	४३२०३	३६.०९	११९७००
३२९९११२५	जलाधार संरक्षण तथा सीमसार व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ (शसर्त अनुदान	३४६००	९३२०	२६.९४	३४६००
	जम्मा	२३९८१९०.४	९१५०६१	३८.१६	२०९९३३४

३३७- भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय

क) आ.व. २०८०/८१ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण (रकम रु.हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक खुद बजेट	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
३३७०००११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	३४५०८२	१४९१४२	४३.२२
३३७००१४०	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय (संघ समपूरक अनुदान)	७४५०००	५४२१०८	७२.७७
३३७०१०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय	२६४६३०	७३७५७	२७.८७
३३७०१०१२	पूर्वाधार विकास कार्यालयहरू	७८१३८३५	६३५४३६१	८१.३२
३३७०४०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालयहरू	२३६८९९६	१८१३१५८	७६.५४
३३७९११३७	सम्भावित प्रादेशिक सडकहरू (संघ शसर्त अनुदान)	४३२४००	३३५७५२	७७.६५
३३७९११३८	आवास व्यवस्था कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१०६३००	१०३३९१	९७.२६
३३७९११३९	झोलुंगे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	२६०००	८१६८	३१.४२
३३७९११४०	स्थानीय स्तरका सडकपुल तथा सामुदायिक पहुँच सुधार परियोजना (संघ शसर्त अनुदान)	१५४०००	१२०६४८	७८.३४
३३७९११४१	ग्रामिण सडक संजाल सुधार आयोजना -ए एफ (संघ शसर्त अनुदान)	७४७५००	१३९८२७	१८.७१
३३७९११४२	बस्ती विकास कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	३५६५००	२१५७३०	६०.५१
३३७९११४४	बैकल्पिक सहायक राजमार्ग विकास कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	१३९१००	११४६४५	८२.४२
जम्मा		१३४९९३४३	९९७०६८७	७३.८६

ख) आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रमको तेस्रो त्रैमासिक अवधि सम्मको प्रगति अवस्था

नीति तथा कार्यक्रम / बजेट	नीति तथा कार्यक्रम / बजेट वक्तव्यको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको स्थिति

वक्तव्यको बुँदा नं.		
१२७	श्रोत सुनिश्चितता भई कार्यान्वयनमा रहेका बहुवर्षीय सडक, सडक पुल र झोलुङ्गे पुल आयोजनाहरू सम्पन्न गर्न प्राथमिकता दिइनेछ। आयोजनाको बहुवर्षीय ठेक्का सहमती सम्बन्धी मापदण्ड, २०८० को कार्यान्वयन गरिनेछ।	सडक: ९ सडकपूल:४ झोलुङ्गे पुल:६ कार्यान्वयनमा रहेको।
१२८	प्रादेशिक सडक सञ्चालन गुरुयोजना' कार्यान्वयनमा ल्याई गुरुयोजनामा निर्दिष्ट प्रादेशिक लोकमार्ग, प्रादेशिक मार्ग एवम् प्रदेशभित्रका पालिका केन्द्र, धार्मिक, साँस्कृतिक तथा पर्यटकीय गन्तव्यस्थल, औद्योगिक क्षेत्र र व्यापारिक केन्द्र जोड्ने सडकलाई विशेष प्राथमिकतामा राखी विस्तार र स्तरोन्नती गरिनेछ।	राजपत्रमा प्रकाशन गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको।
१२९	सरकारबाट निर्मित सडकहरूको नियमित मर्मत सम्भार कार्यका लागि मर्मत सम्भार कोषको व्यवस्था गरी कोष सञ्चालन गर्ने कानूनी व्यवस्था गरिनेछ। सडक बोर्ड ऐनलाई समयानुकूल परिमार्जन गरी सडकबाट प्राप्त हुने शुल्कमा प्रदेशको पनि हिस्सेदारी हुनेगरी नेपाल सरकारसँग पहल गरिनेछ।	कार्यान्वयनमा भईरहेको।
१३१	जनता आवास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ। प्रदेश सरकारबाट निर्माणाधीन अधुरा भवनहरूको प्राथमिकताको आधारमा निर्माण सम्पन्न गरी प्रयोगमा ल्याउन आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ।	कार्यान्वयनमा भईरहेको।
१३२	प्रदेश सरकारको मुख्य प्रशासनिक भवन निर्माण तथा मातहतका सरकारी कार्यालयहरूको भवन निर्माणलाई प्राथमिकता दिई क्रमशः सम्पन्न गरिनेछ। यसरी निर्माण गरिने भौतिक संरचनाहरू स्थानीय तथा प्रादेशिक मौलिकता झल्कने गरी लैंगिकमैत्री, अपांगमैत्री र बालमैत्री बनाउन विशेष जोड दिइनेछ।	कार्यान्वयन भईरहेको।
१३३	स्थानीय तहको फोहोर व्यवस्थापनका लागि दर्ई वा दुईभन्दा बढी स्थानीय तहको सहकार्यमा रणनीतिक साझेदारी गरी पूर्वाधार निर्माण गर्न प्राविधिक र वित्तीय सहयोग गरिनेछ। फोहोरमैला व्यवस्थापन रणनीतिक साझेदारी कार्याविधि, २०८० को कार्यान्वयन गरिनेछ।	कार्यान्वयन भईरहेको।
१३४	एकीकृत बस्ती विकास गुरुयोजना तर्जुमा गरी प्रदेशभित्रका उदीयमान सहरहरू तथा स्थानीय तहको केन्द्रमा पर्यटन, कृषि, साना उद्योगमा आधारित आर्थिक अवसर सिर्जना हुनेगरी व्यवस्थित मौलिक पहिचानसहितको व्यवस्थित सहरीकरण गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ। बृहत् विराट विकास क्षेत्रको अवधारणाको कार्यान्वयन तथा संस्थागत विकास आगामी आर्थिक वर्षबाट गरिनेछ।	अध्ययन भईरहेको।

१३५	प्रदेश गौरवको आयोजना घिनाघाट-विराटचौक सडक आयोजनालाई आगामी आ.व. मा सम्पन्न गरिनेछ। कोशी रिफ्रेशमेण्ट सेन्टर निर्माण कार्यालाई निरन्तरता दिइनेछ।	काम भईरहेको ।

ग) आ.व.२०८१/८२ चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरु

- १) सडक, सडकपुल क्षेत्र तर्फ कुल ९१.२७ कि.मि. लम्बाईका ९ वटा बहुवर्षीय सडक निर्माण सम्पन्न भएको। सोही अवधिमा २.८० कि.मि. सडक ट्रयाक ओपन, ५९.४२ कि.मि. सडक ग्राभेल, २.४५ कि.मि आर.सि.सि. सडक र ६१.३४ कि.मि. कालोपत्रे सडक, ४ वटा पक्की पुल र ६ वटा झोलुङ्गे पुल समेतको निर्माण कार्य सम्पन्न भएको।
- २) शहरी विकास तथा भवन क्षेत्र तर्फ कुल सरकारी भवन १ वटा, जनता आवास कार्यक्रम अन्तर्गत घर निर्माण ११० वटा, बसपार्क निर्माण १ वटा, अन्य पूर्वाधार निर्माण ०२ वटा, मर्मत सम्भार ७ वटा डि.पि.आर ५ वटा सम्पन्न ।

घ) चालु आ.व ०८१/८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्रमसान्त सम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्च अनुमानित विवरण

(रकम रु. हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	चैत्र मसान्त सम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च
३३७०००११	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय	४५७४१	११५६५२	२९	३१८६४५
३३७००१४०	भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालय (संघ समपूरक अनुदान)	१७६२४	४३९३२९	४१.११	८५३८११
३३७०१०११	यातायात पूर्वाधार निर्देशनालय	८७३८६	३५३७९	१७.५७	१६०८८०
३३७०१०१२	पूर्वाधार विकास कार्यालयहरु	६४०८६७	२१८२५२०	३६.५२	४७७५३१५
३३७०४०११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालयहरु	१३४९७५	६३२३२६	२७.९५	१८०७७८१
३३७९११३८	आवास व्यवस्था कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	१०५३९	५७६५	२१.३५	२१५७३
३३७९११४०	स्थानीय स्तरका सडकपुल तथा सामुदायिक पहुंच सुधार परियोजना(संघ शसर्त अनुदान)	७३४७	२११३६	११.३	१४९४३७
३३७९११४१	ग्रमिण सडक संजाल सुधार आयोजना -ए एफ(संघ शसर्त अनुदान)	९८७१	३५३५०९	३६.१८	७८०६३३
जम्मा		११०९८९७०	३७८५६१६	३४.११	८८६८०७७

३५०- सामाजिक विकास मन्त्रालय

क) आ.व. ०८०/८१ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्च विवरण

(रकम रु. हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक खुद बजेट	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
३५००००११	सामाजिक विकास मन्त्रालय	९२६३७	५०८५३	५४.९
३५०००१०१	विज्ञान, कला तथा संस्कृति प्रवर्द्धन कार्यक्रम	२२२००	१५५४५	७०.०२
३५०००१०२	बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	१६००	२०३	१२.६६
३५०००१०३	लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	९२००	६६१२	७१.८६
३५०००१०६	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	१०२८००	८२४०९	८०.१६
३५०००१०८	दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृह संचालन सेवा कार्यक्रम	१२७८१	७१४०	५५.८६
३५०००१३०	सामाजिक विकास मन्त्रालय (संघ, विशेष अनुदान)	१२००००	१२००००	१००
३५००१०११	शिक्षा विकास निर्देशनालय	७६१७९	३४७०८	४५.५६
३५००२०११	शिक्षा तालिम केन्द्र	४३१७३	३०६३८	७०.९६
३५००३१०२	अनौपचारिक तथा साक्षरता र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	२७३२०	२३०७८	८४.४७
३५००३१३५	मुख्यमन्त्री शैक्षिक सुधार कार्यक्रम	२३०००	१४२३१	६१.८७
३५००३१३८	शैक्षिक विकास कार्यक्रम	१४२९७५	११२७३१	७८.८५
३५००४०१६	रोजगार सूचना केन्द्रहरु	५०६०	३२३६	६३.९५
३५००४०१७	सीप विकास तालिम केन्द्रहरु	३२६७४	२८१४१	८६.१३
३५००४१०१	श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३६४४	१०१	२.७७
३५००५०१२	प्रदेश संग्रहालय	१६५४०	८९८२	५४.३
३५००७०११	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता लक्षित कार्यक्रम	११४००	८६४९	७५.८७
३५०९११२०	राष्ट्रिय युवा परिचालन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	१४८३३	७५०५	५०.६
३५०९११२१	राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्(संघ शसर्त अनुदान)	२९७००	२५००५	८४.१९
३५०९११२२	राष्ट्रिय युवा परिषद्(संघ शसर्त अनुदान)	१९००	७०७	३७.२१
३५०९११२५	राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड(संघ शसर्त अनुदान)	५३६००	४६५८२	८६.९१
३५०९११२६	प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रम समेत)(संघ शसर्त अनुदान)	४०२८००	३०११७०	७४.७७
३५०९११३८	रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२४००	९९१	४१.३
३५०९११३९	बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरुका लागि पुन एकिकरण परियोजना पहिलो चरण(संघ शसर्त अनुदान)	५२००	१७३२	३३.३१
३५०९११४०	विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना-(प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि)(संघ शसर्त अनुदान)	७०७००	४४५२८	६२.९८
कुल जम्मा		१,३२,४३,१६	९७५४७८	७३.६६

ख) नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्य बुँदा र कार्यान्वयनको स्थिति (लक्ष्य र प्राप्तिको अवस्था)

नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट वक्तव्यको बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम/बजेट वक्तव्यको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको स्थिति
९६. विभिन्न कारणले पछि परेका समुदाय र अपाङ्गता भएका विद्यार्थीहरूलाई उच्च शिक्षा र प्राविधिक तथा व्यवसायिक तालिमका कार्यक्रममा छात्रवृत्ति प्रदान गरिने। विज्ञान सामग्री प्रदर्शनी मार्फत प्रतिभा पहिचान गरी प्रोत्साहन गरिने । ९७. प्राविधिक सीपयुक्त जनशक्ति उत्पादन तथा उद्यमशीलता विकास गर्न उद्योगसँगको सहभागितामा औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम र पूर्वसिकाइका आधारमा सीप परीक्षण कार्य गरिने।	१०७. भौगोलिक रूपमा विकट र दुर्गम स्थानमा आवासीय विद्यालय सञ्चालन। १०९. विभिन्न कारणले पछाडी परेका समुदायलाई सामाजिक अवस्थामा परिवर्तन ल्याउन मध्यपहाडी क्षेत्रमा नमूना बहुप्राविधिक शिक्षालयको सञ्चालन र Apprentice ship, on the job training.	१. मध्यपहाडी क्षेत्रमा बहुप्राविधिक शिक्षालय संचालनको लागि सम्भाव्यता अध्ययन कार्य हुँदै । २. कानून, निर्देशिका र कार्यविधि निर्माण, औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम सञ्चालन । ३. कार्यगत अभ्यास तालिम (OJT) ४. सीप परीक्षण कार्यक्रम
नीति नं. ९८ र बजेट वक्तव्य बुँदा नं. ११४	नीति : - भाषा, संस्कृति र पुरातत्वसम्बन्धी नीति निर्माण गरी प्रदेश भित्रका भाषा, लिपि, धर्म संस्कृति, इतिहास, साहित्य, कला, ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक स्थलहरूको खोज, अध्ययन, अनुसन्धान, संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धन गर्ने । उत्कृष्ट योगदान पुर्याउने श्रष्टालाई सम्मान गरिने। भाषा आयोगले सिफारिस गरेका मैथिली र लिम्बु भाषाहरूलाई प्रादेशिक सरकारी कामकाजी भाषाको रूपमा कार्यान्वयनका लागि पहल गरिने । बजेट वक्तव्य :- प्रदेशमा प्रचलनमा रहेका भाषालिपि ,हरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन , ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक ,सांस्कृतिक संवर्द्धन र विकास ,सम्पदाहरूको संरक्षण	- प्रदेशको सरकारी कामकाजको भाषा कार्यान्वयनको तयारी , प्रदेशका ऐतिहासिक तथा पुरातात्विक स्थलहरूको अध्ययन तथा अभिलेखीकरण, प्रतिष्ठान, फाउण्डेशन, अध्ययन तथा अनुसन्धान केन्द्रहरूलाई अनुदान, साहित्यिक महोत्सव सञ्चालन गरिएको। - परम्परागत धर्म संस्कृति, विभिन्न जातजातिहरूको साँस्कृतिक पक्षहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धनका लागि अनुदान ,प्रदेशस्तरीय ललितकला प्रदर्शनी जस्ता कार्य सम्पादन गरिएको।
नीति नं. १०० र बजेट वक्तव्य बुँदा नं. ११५	नीति : - बृहत् बराहक्षेत्र, पाथीभरा, हलेशी लगायतका विभिन्न धार्मिक, साँस्कृतिक र ऐतिहासिक क्षेत्रको विकास, संरक्षण, संवर्द्धन र प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक व्यवस्था गरिने ।	बृहत्तर बराहक्षेत्र, हलेशी महादेवस्थान विकास समितिका पदाधिकारी नियुक्त गरी विनियोजित बजेट कार्यान्वयनका लागि उक्त समितिको खातामा निकास

	बजेट वक्तव्य : -पाथीभरा क्षेत्र बृहत्तर , बराहक्षेत्र र हलेसी महादेवस्थान विकास	पठाइएको । समितिको बैठक बसी कार्य प्रारम्भ भएको ।
नीति नं. ९९ र बजेट वक्तव्य बुँदा नं. ११७	नीति : -प्रदेशभित्र रहेका सामुदायिक पुस्तकालयहरूको सुदृढीकरण, प्रदेश संग्रहालय, अन्य संग्रहालयहरू, नाट्यशाला तथा थिएटरहरूको संरक्षण, संवर्द्धन र प्रवर्द्धन गरिने । बजेट वक्तव्य : -धनकुटामा रहेको प्रदेश संग्रहालयलाई विविधीकरण गरिने । प्रदेशभित्र बहुजातीय संग्रहालय स्थापनाका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।	सामुदायिक पुस्तकालयहरूको सुदृढीकरणका लागि अनुदान , संग्रहालयहरूको व्यवस्थापकीय सुधारका लागि अनुदान उपलब्ध गराई कार्यान्वयन गरिएको ।
११६	प्रदेशमा खेलकुद पूर्वाधार विकास र खेलकुद गतिविधिलाई विद्यालय तहबाटै विकास गर्न तथा राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय प्रतियोगितामा पदक प्राप्त गर्ने खेलाडीलाई पुरस्कृत गर्न र खेल क्षेत्रको विकास एवं खेलाडीको क्षमता विकास गर्न तथा झापाको कमल गाउँपालिकामा रहेको आदिवासी जनजाति रंगशाला, पाँचथर रंगशाला निर्माणका लागि साथै आगमी मङ्सिर २ देखि ७ गतेसम्म कर्णाली प्रदेशको सुर्खेतमा हुने दशौँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगितामा प्रदेशको सहभागिताका लागि आवश्यक रकम व्यवस्था गरेको छु ।	दशौँ राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिता हालसम्म सञ्चालन नभएको अन्य कार्यक्रम सञ्चालन भएका ।
८३. शिक्षालाई गुणस्तरीय, प्रतिस्पर्धी, सीपयुक्त, रोजगारमूलक एवम् सूचना प्रविधिमैत्री बनाउन प्रदेश शिक्षा नीति र १० वर्षे शिक्षा क्षेत्र रणनीतिक योजना निर्माण गरिनेछ ।	१०७. शैक्षिक सुधार कार्यक्रम मार्फत विद्यालयमा स्वच्छ पिउने पानी, शिक्षण र अनुगमनमा सूचना प्रविधि, नमुना माध्यमिक विद्यालय र बालमैत्री विद्यालय स्थापना ।	१. कार्यक्रम नं. ३, ४, र ५ मन्त्रालयको योजना तथा कार्यक्रम छनौट समितिबाट निर्णय गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तह वित्तीय हस्तान्तरण गरिएको ।
८४. प्रदेश प्रमुख शैक्षिक सुधार कार्यक्रममार्फत सामुदायिक विद्यालयमा भौतिक पूर्वाधार विकास, स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था, सूचना प्रविधिको उपयोग र व्यवस्थापकीय क्षमता सुधार गरी गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न साथै नमूना माध्यमिक विद्यालय सञ्चालन र नमूना बालमैत्री आधारभूत	११०. विद्यालय शिक्षाको अवसर सबैलाई उपब्ध गराई शिक्षालाई शिक्षालाई गुणस्तरीय र नतिजामुखी बनाउन प्रदेश शिक्षा क्षेत्रको नीति र योजना तर्जुमा । १११. विद्यार्थीको विज्ञान सिकाइलाई गुणस्तरीय र प्रयोगात्मक बनाउन हिमाली र पहाडी जिल्लाका विद्यालयहरूलाई दिइएको स्वयम सेवक विज्ञान शिक्षक अनुदान कार्यक्रम ।	२. कार्यक्रम नं. १, २ मन्त्रालयको योजना तथा कार्यक्रम छनौट समितिबाट निर्णय गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि मन्त्रालय मातहतको शिक्षा विकास निर्देशनालय, धनकुटालाई रकमान्तर गरिएको ।

विद्यालय विकास गर्न स्थानीय तहसँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ । ८५. सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी विषयगत शिक्षक दरवन्दी कम भएका सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयलाई एकै पटक धेरै विद्यालयमा पठनपाठनको व्यवस्था गर्न र स्थानीय तहमा नै बसेर विद्यालयको अनुगमन गर्न सकिने व्यवस्था गर्न स्थानीय तहसँग समन्वय, सहकार्य र सहजीकरण गरिनेछ ।		३. कार्यक्रम नं. ६, ७ बजेटमार्फत नै स्थानीय तहमा हस्तान्तरण गरिएको । ४. कार्यक्रम नं ८ : मन्त्रालयले प्रदेश शिक्षा नीतिको मस्यौदा तयारी गरी नीति स्वीकृतिका लागि आवश्यक प्रारम्भिक कार्यहरू गरिरहेको । हाल वैशाख महिना सम्मको जम्मा खर्च ४२.५८ प्रतिशत रहेको छ । लयले योजना तथा कार्यक्रम छनौट समितिबाट निर्णय गरी कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तह वित्तीय हस्तान्तरण गरिएको ।
८७. मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालयको भौतिक तथा शैक्षिक गुणस्तर विकास गरी वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान तथा आविस्कार केन्द्रका रूपमा विकास गर्दै प्रदेशको प्राविधिक जनशक्तिको माग र आवश्यकता बमोजिमको मानव पूँजी विकास गरिनेछ ।	११२. मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालयलाई प्रदेशको गौरवको शैक्षिक संस्थाको रूपमा विकास गर्न इन्जिनियरिङ र स्वास्थ्य विषयको स्नातक तहको अध्ययनलाई प्रभावकारी बनाउन अध्ययन अनुसन्धानमा जोड दिने । ११३. उच्च शिक्षामा लगानी अभिवृद्धि गरी गुणस्तरीय र रोजगारमूलक शिक्षाको सुनिश्चितताको लागि भौगोलिक अवस्था, विद्यार्थी संख्या र नतिजाका आधारमा सामुदायिक क्याम्पस सुदृढीकरण गर्नका लागि अनुदान र उच्च शिक्षामा अध्ययन गर्ने अपाङ्ग तथा दलित विद्यार्थीका लागि छात्रवृत्ति व्यवस्था गर्ने ।	- मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालय सञ्चालित इन्जिनियरिङ विषय सञ्चालनमा निरन्तरता, अनुसन्धानात्मक कार्य सञ्चालन र व्यवसायिक कार्यक्रम अन्तर्गत BALLB, LLM र स्वास्थ्य विषयतर्फ Master of Hospital and Healthcare Management कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको । - ९५ वटा सामुदायिक क्याम्पसहरूलाई सञ्चालन सहायता अनुदान उपलब्ध गराई उच्च शिक्षा व्यवस्थापनमा सहयोग प्रदान गरिएको । ९ वटा सामुदायिक क्याम्पसलाई पुँजीगत अनुदान उपलब्ध गराई भौतिक गुणस्तर सुधार भएको, - उच्च शिक्षातर्फ स्नातक र स्नातकोत्तर तहमा अध्ययनरत दलित र अपाङ्गता भएका विद्यार्थीको छात्रवृत्ति वितरणको प्रक्रियामा रहेको, यसबाट लगभग २०० जना विद्यार्थी लाभान्वित हुने ।

१०१.सामाजिक विकास संस्थाको साझेदारीमा प्रदेशमा रहेका महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, आदिवासी जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, मधेशी, मुस्लिम लगायत पछाडि परेका समुदायको संरक्षण, पुनर्स्थापना र आर्थिक सशक्तीकरणका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ। दलित अधिकार सम्बन्धी नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था गरिने। १०२.प्रदेश सरकार र स्थानीयतहसँगको सहकार्य र साझेदारीमा विपन्न, दलित, आदिवासी जनजाति तथा सीमान्तकृत वर्गका महिला हरूको जीविको-पार्जनका लागि आर्थिक सशक्तीकरणका कार्यक्रम, एकल महिला उद्यमशिलता विकास, लैङ्गिक हिंसा अन्त्यका लागि संरक्षण कोष स्थापना, दीर्घकालीन र अल्पकालीन पुनर्स्थापना गृह सञ्चालन तथा बालविवाह अन्त्यका लागि किशोरी सशक्तीकरण कार्यक्रम र ज्येष्ठ नागरीकका लागि दिवासेवा केन्द्र सञ्चालन लगायतका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने। १०३.सामाजिक विकास संस्थाहरुको साझेदारीमा मानव बेचबिखन तथा ओसारपसार विरुद्धको अभियान सञ्चालन गरीनुका साथै सहयोगापेक्षी सडक मानवहरुको उद्धार तथा पुनर्स्थापना गर्दै विक्रम सम्बत् २०८२ सम्ममा सडक मानवमुक्त प्रदेश निर्माणको अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ। १०४. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको आत्मनिर्भर, स्वावलम्बी र सम्मानजनक जीवनयापनका लागि प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र	११९. लैङ्गिक हिंसा पीडित महिला तथा बालबालिकाको संरक्षणका लागि प्रदेश सरकारद्वारा दीर्घकालिन पुनःस्थापना गृहका साथै स्थानीय स्तर र जिल्लास्तरमा स्थानीय तह र सामाजिक विकास संस्था मार्फत सञ्चालनमा रहेका अल्पकालिन सुरक्षित आवास गृह सञ्चालन। १२०. प्रदेश सरकार, स्थानीय तह र साझेदार संस्थाको त्रिपक्षीय लागत साझेदारीमा सञ्चालित अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनःस्थापना कार्यक्रमलाई वि.सं. २०८२ सम्ममा प्रदेशमा १३७ वटै स्थानीय तहमा विस्तार गर्ने। १२१. महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, आदिवासी, जनजाती, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसङ्ख्यक, एकल महिला लगायत पछाडि परेका व्यक्ति, वर्ग र समुदायको विकासका लागि लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।	१.दीर्घकालिन पुनःस्थापना गृह सञ्चालनमा रहेको २. स्थानीय स्तर र जिल्लास्तरमा स्थानीय तह र सामाजिक विकास संस्था मार्फत सञ्चालनमा रहेका अल्पकालिन सुरक्षित आवास गृह सञ्चालन अनुदान। ३. १३७ स्थानीय तहमा अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनःस्थापना कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको ४. लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समुदायका व्यक्तिहरुलाई विगतमा प्रदान गरिएको सिपमूलक तालिम कार्यक्रमको समिक्षा सम्पन्न भएको। ५.विपन्न, दलित, जनजाती र सीमान्तकृत महिलाहरुका लागि आर्थिक आत्मनिर्भर कार्यक्रम सञ्चालनमा रहेको। ६. उत्कृष्ट महिला उधमीलाई प्रोत्साहन तथा सहयोग कार्यक्रम सम्पन्न भएको। ७. लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि स्थानीय तहमा संरक्षण कोष सञ्चालन रहेको। ८. NTV इटहरी मार्फत सांकेतिक भाषा समाचार प्रसारण भइरहेको। ९. स्थानीय तहको साझेदारीमा सन्थाल आदिवासी महिलाहरुको सीप विकास तथा सशक्तीकरण कार्यक्रम

साझेदार संस्थाको त्रिपक्षीय लागत साझेदारीमा सञ्चालित अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनर्स्थापना कार्यक्रमको आन्तरिकीकरण गर्दै विस्तारीत कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।		
बजेट वक्तव्य बुँदा नं. १०५	श्रम तथा रोजगारी सम्बद्ध विषयलाई प्रदेशस्तरमा आन्तरिकीकरण गरी सरोकारवालाहरू बीच सहकार्य र साझेदारीको संयन्त्र निर्माण गर्न, मानव पूँजी, प्रविधि र उद्यमशील संस्कारको विकास गर्दै रोजगारीको दायरा वृद्धि गर्न श्रम तथा रोजगार नीति र रणनीतिक योजना तर्जुमा गरी वैदेशिक रोजगारीलाई सुरक्षित र मर्यादित बनाउन सामाजिक तथा आर्थिक पुनःएकीकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ।	मन्त्रालयमार्फत कार्यान्वयनको क्रममा रहेको,
बजेट वक्तव्य बुँदा नं. १०६	श्रम बजारको आवश्यकता र माग बमोजिम दक्ष र सीपयुक्त जनशक्ति तयार गर्न रोजगारी सिर्जना हुने क्षेत्रहरू बीच नीतगत र कार्यगत समन्वय एवं श्रम तथा रोजगार सेवा सञ्चालनमा संघ र स्थानीय तहसंग अन्तरतह समन्वय गरिनेछ। श्रम तथा रोजगारसँग सम्बन्धित मौजुदा वेव पोर्टलहरूको सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा नियमन गरिनेछ।	मन्त्रालयमार्फत कार्यान्वयनको क्रममा रहेको,

ग) आ.व. ०८१/८२ मा चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य मुख्य उपलब्धिहरू

- औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालिम (प्रि-डिप्लोमा तह) कार्यक्रमबाट ११०० जना प्रशिक्षार्थी प्रशिक्षणरत रहेका ।
- प्रयोगात्मक उत्पादन प्रवर्धन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि निर्माण ।
- प्राविधिक डिप्लोमामा अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि छात्रावृत्ति सम्बन्धी कार्यविधि निर्माण ।
- मध्यपहाडी क्षेत्रमा बहुप्राविधिक शिक्षालय संचालनको लागि सम्भाव्यता अध्ययन कार्य हुँदै गरेको।
- प्रदेश अन्तर्गत रहेका बृहत्तर बराहक्षेत्र विकास समिति, सुनसरी र हलेसी महादेवस्थान विकास समितिका अध्यक्ष र सदस्यहरूको नियुक्ति र मनोनयन गरिएको ।
- स्मृति प्रतिष्ठान, प्रतिष्ठान, फाउण्डेशन, अध्ययन तथा अनुसन्धान केन्द्रहरूलाई अनुदान
- प्रदेश भित्ररहेका थिएटर र नाटक घरहरूलाई नाट्य महोत्सव तथा कार्यशाला अनुदान मार्फत कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
- विभिन्न जातजातीका समाधिस्थल, कब्रस्थान र घाटहरू स्थानीय तहको साझेदारीमा प्रस्तावमा आधारित अनुदान मार्फत निर्माण गरिएको ।
- प्रदेशभित्र रहेका पुस्तकालयहरूको सुदृढीकरणका लागि अनुदान प्रदान गरिएको ।

- खेलकुद गतिविधिहरूलाई प्रोत्साहन
- खगोल विज्ञानसंग सम्बन्धित कार्यमा प्रोत्साहन
- खेल पूर्वाधारको विकास र स्तरोन्नति
- स्काउट विकास कार्यक्रम मार्फत स्वयंसेवी भावनाको विकास
- युवाहरूको शसक्तिकरणका लागि रोजगारीमा आधारित कार्यक्रम सञ्चालनका लागि प्रारम्भिक ड्राफ्ट तयार ।
- प्रादेशिक शिक्षा नीतिको मस्यौदा निर्माण गरि मन्त्रीज्यु समक्ष पेश गरिएको ।
- स्थानीय तहमा वित्तीय हस्तान्तरण गरिएका कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन तथा कार्यान्वयको अवस्थाबारे अभिमुखिकरण ।
- स्वच्छ पिउने पानी र ICT को प्राविधिक लागत स्टिमेन्ट तयारी गरि कार्यान्वयनको लागि शिक्षा निर्देशनालय धनकुटा पठाईएको ।
- विपदले क्षति गरेका विद्यालयलाई क्षतिका आधारमा पुनः निर्माणको लागि बजेट स्थानीय तहबाट कार्यान्वयन हुने गरि पठाईएको ।
- स्थानीय तहका शिक्षा हेर्ने अधिकारी, शिक्षा विकास निर्देशनालय, तालिम केन्द्र र शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई प्रमुखहरूको सहभागितामा कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्बन्धि अभिमुखिकरण कार्यक्रम ।
- प्रदेश सरकारबाट घोषणा गरेका विद्यालयको सफलताको कथा प्रकाशन ।
- मन्त्रालयको स्थिति प्रतिवेदन निर्माण ।
- मनमोहन प्राविधिक विश्वविद्यालयमार्फत उच्च शिक्षा तर्फको प्राविधिक विषयका शैक्षिक कार्यक्रमहरू सञ्चालन निरन्तरता र शैक्षिक अनुसन्धानका कार्यक्रम सञ्चालन ।
- प्रदेशभित्र सञ्चालित ९३ वटा सामुदायिक क्याम्पसहरूको सञ्चालन व्यवस्थापनमा अनुदान सहायता उपलब्ध गराई सञ्चालनमा सहयोग पुर्याइएको ।
- १० जना उत्कृष्ट उद्यमी महिलाहरूलाई सम्मान तथा नगद रु ५० हजारका दरले प्रोत्साहन गरिएको ।
- १३७ वटै स्थानीय तहमा अपाङ्गता रोकथाम तथा पुनःस्थापना कार्यक्रम मार्फत करीब ७५ हजार अपाङ्गता भएका व्यक्तिमा सेवा प्रवाह भैरहेको ।
- लैङ्गिक हिंसा पीडित महिला तथा किशोरीको संरक्षणका लागि दीर्घकालीन पुनःस्थापना गृह सञ्चालन भईरहेको ।
- लैङ्गिक हिंसा निवारणका लागि स्थानीय तहमा संरक्षण कोषका लागि रु २५ लाख अनुदान ।
- प्रदेशमा सञ्चालनमा रहेका हिंसा पीडित महिलाको संरक्षणका लागि अल्पकालीन सुरक्षित आवास केन्द्रमा ३२ लाख संचालन अनुदान ।
- रेमी परियोजना लागु भएका स्थानिय तहका लेखा प्रमुख लगायतका कर्मचारीलाई वित्तीय अभिमुखीकरण तालिम
- आप्रवासी स्रोतकेन्द्रका कर्मचारीहरूको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका (रिटर्नी) स्वयंसेवकहरूको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- चौध जिल्लाका प्रहरी र प्रशासन कार्यालय अन्तर्गतको मुद्दा शाखाका कर्मचारीहरूलाई वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी कानूनी सम्बन्धी तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- ३ दिने वित्तीय साक्षरता सहजकर्ताको तालिम सञ्चालन गरिएको ।
- रिटर्नी संजालको ३ दिने तालिम ३ पटक सञ्चालन गरिएको ।
- डिजिटल अप्रवासन पार्श्वचित्र निर्माण
- १० जिल्लाका रोजगार सेवा केन्द्रहरूका लागि वैदेशिक रोजगारी र आन्तरिक रोजगारीको एकिकृत रोजगारको सेवा प्रदान गर्नका लागि क्षमता विकास तालिमहरू संचालन गरिएको ।

- वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केको व्यक्तिको ज्ञान, सीप, अनुभव, पुँजीलाई व्यवस्थित बनाउन सेवा प्रदायक संग सहजीकरण सुरुवात भएको (प्रदेश उद्योग बाणिज्य महासंघ संग छलफल सुरुवात)
- रोजगार नीतिको मसौदा निर्माण ।

घ) चालु आ.व. ०८१/८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरण (रकम रु. हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक विनियोजन	चैत्र मसान्तसम्म को खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च	खर्च प्रतिशत
३५००००११	सामाजिक विकास मन्त्रालय	१,२७,०३,८३	६७०७२४	३६.०२	७४६९७	
३५०००१०१	विज्ञान, कला तथा संस्कृति प्रवर्द्धन कार्यक्रम	७८१६६	३७०३१	५.५८	२५८३८	
३५०००१०२	बाल अधिकार तथा सामाजिक न्याय कार्यक्रम	१७६००	३४४९४	२.७१	२०४३	
३५०००१०३	लैङ्गिक सशक्तीकरण तथा मूलप्रवाहीकरण कार्यक्रम	२९१२५	१८४७	१६.२९	६६३०	
३५०००१०६	युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम	४०००	७१	४९.०७	९४५९५	
३५०००१०८	दीर्घकालिन पुनर्स्थापना गृह संचालन सेवा कार्यक्रम	२६२०	१३८५	२८.७६	७४३०	
३५००१०११	शिक्षा विकास निर्देशनालय	८५००	५९५०९	४४.४१	७११२७	
३५००२०११	शिक्षा तालिम केन्द्र	११५३७६	२७४०	३५.६	२७४५८	
३५००३१०२	अनौपचारिक तथा साक्षरता र विशेष शिक्षा कार्यक्रम	५९००	४०४९७	३.५७	४३०५	
३५००३१३८	शैक्षिक विकास कार्यक्रम	८७२६	१२५३३	५०.७९	१४३०८९	
३५००३१३९	प्रदेश प्रमुख शैक्षिक सुधार कार्यक्रम	८००	१९७	१६.४५	७२१५	
३५००४०१६	रोजगार सूचना केन्द्रहरु	६३५८८	९३१७९	३३.५१	३८२०	
३५००४०१७	सीप विकास तालिम केन्द्रहरु	२७६००	१५२२	५६.३४	२४४५७	
३५००४१०१	श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम	३२८५३	१६४१	२.०३	२६०९	
३५००५०१२	प्रदेश संग्रहालय	२३५०	१७६६७	५९.०१	१२९४३	
३५००७०११	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता लक्षित कार्यक्रम	५५२०	६८	१८.०७	५३८२	

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक विनियोजन	चैत्र मसान्तसम्म को खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च	खर्च प्रतिशत
३५०९११२५	राष्ट्रिय परीक्षा बोर्ड(संघ शसर्त अनुदान)	१८२२४८	९७९२	९८.४५	४१८०८	
३५०९११२६	प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिम परिषद् (विशेष कार्यक्रम समेत)(संघ शसर्त अनुदान)	१२००	१२४७	५१.४	३२२७२०	
३५०९११३८	रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६२५०	५२७६८	८.४८	५४२३	
३५०९११३९	बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरुका लागि पुन एकिकरण परियोजना पहिलो चरण(संघ शसर्त अनुदान)	३०००	२१२६५४	५.४६	१०५११	
३५०९११४०	विद्यालय शिक्षा क्षेत्र योजना- (प्रदेश तथा स्थानीय तहका लागि)(संघ शसर्त अनुदान)	४६४८	५९०	३२.९५	८६३८२	
३५०९११४१	सामाजिक विकास कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२५०	७३५	०	८८५३	
३५०९११४२	बाल विकास कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	२९६७०	३६४९३	०	७८०	
३५०९११४३	राष्ट्रपति महिला सशक्तिकरण परियोजना(संघ शसर्त अनुदान)	१६८५	०	०	७८०	
कुल जम्मा		१,२७,०३,८३	६७०७२४	४५.७८	९९०८९९	

३७०- स्वास्थ्य मन्त्रालय

क) आ.व. २०८०/८१ को ब.उ.शी.नं अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

बजेट उपशीर्षक नं	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन (रु. हजारमा)	खर्च रकम (रु. हजारमा)	खर्च प्रतिशत
३७००००११	स्वास्थ्य मन्त्रालय	११३८४५	९३२९१	८१.९५
३७०००१०१	आपतकालीन तथा अन्य महामारी व्यवस्थापन	६५६२३	४२९४०	६५.४३
३७००१०११	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	१९९९०	१३२९७	६६.५२
३७००१०१२	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	४०५००	३३३०९	८२.२४
३७००१०१३	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	४५७९३	३९८११	८६.९४
३७००११०१	स्वास्थ्य निर्देशनालय	३३५८३	२३०५४	६८.६५
३७००११०२	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	२२३२६१	१६८९२५	७५.६६
३७००११०३	जनस्वास्थ्य सेवा सवलिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	४१४५३२	३००२४८	७२.४३
३७००२१०२	अस्पतालहरू	६८१७८३	५०५६५७	७४.१७
३७००२१०३	अस्पताल सेवा सुदृढीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	५०४४३०	३५७२७६	७०.८३
३७००२१०५	प्रादेशिक स्वास्थ्य आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	६३७७	११५९	१८.१७
३७००३१०१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	१३४९२७	१०१५२७	७५.२५
३७००३१०२	आयुर्वेद औषधालयहरू	१९३२०	१७१८३	८८.९४
३७००९१२०	क्षयरोग नियन्त्रण(संघ शसर्त अनुदान)	२७०८३	२०३२७	७५.०६
३७००९१२१	उपचारात्मक सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	५४०००	४३८५३	८१.२१
३७००९१२२	परिवार कल्याण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	५७८०००	३९३४५३	६८.०७
३७००९१२४	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४४२००	४२०५७	९५.१५
३७००९१२६	महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६३०००	३९६१९	६२.८९
३७००९१२७	स्वास्थ्य व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	६१९००	४५३०४	७३.१९
३७००९१२८	एड्स तथा यौन रोग नियन्त्रण (संघ शसर्त अनुदान)	१८२००	१३१८४	७२.४४
३७००९१२९	स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	८२०३०	६२००८	७५.५९
३७००९१३०	अपाङ्गता रोकथाम तथा कुष्ठरोग नियन्त्रण कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	८२००	६४९८	७९.२५
३७००९१३१	नर्सिङ तथा सामाजिक सुरक्षा सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	६८७००	६२७५४	९१.३५
	जम्मा	३३०९२७८	२४२६७३४	७३.३३

ख) आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट वक्तव्यको बुँदा र कार्यान्वयनको स्थिति (२०८१ चैत्र मसान्त सम्मको)

नीति तथा कार्यक्रम बुँदा नं	बजेट उपशीर्षक	मुख्य मुख्य उपलब्धि	बजेट विनियोजन (हजारमा)	खर्च प्रतिशत
७१	अस्पताल सेवा सुदृढीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	मिति २०८१।०५।०५ को मा.मुख्यमन्त्री एवं स्वास्थ्य मन्त्रीस्तरीय निर्णयानुसार गठन भएको सात सदस्यीय उच्चस्तरीय अस्पताल सुधार सेवा अध्ययन कार्यदलले प्रदेश मातहतका अस्पतालहरूको स्थलगत अध्ययन तथा सरोकारवालाहरूसँग छलफल सम्पन्न भई मा. मुख्यमन्त्रीको कार्यालयमा प्रस्तुतिकरण गरी प्रतिवेदन पेश गरिएको।	२५००	४८%
७२	अस्पताल सेवा सुदृढीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०८१।११।२३ गतेको निर्णयानुसार कडा रोग लागेका विरामीहरूलाई आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने सम्बन्धी प्रस्ताव स्वीकृत भएबमोजिम आर्थिक सहायता समितिको मिति २०८१।१२।०७ गतेको निर्णयानुसार ११४८ जनालाई भुक्तानी गरिएको। बाँकी विरामीहरूलाई भुक्तानी गर्नका लागि निज सम्बन्धित वडा/पालिकाको स्वास्थ्य अवस्था खुल्ने सिफारिस पत्र सङ्कलन गर्ने प्रक्रियामा रहेको।	१३६०००	४२.२%
७४	जनस्वास्थ्य सेवा सवलीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	एक पालिका एक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका सम्मान कार्यक्रम सम्पन्न भएको।	२१००	१००%
७४	अस्पताल सेवा सुदृढीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	गर्भवती सुत्केरी सेवामा अस्पतालहरूबाट निदानात्मक सेवा (प्रयोगशाला र भिडियो एक्स रे) र दश वर्षमुनिका लक्षित वर्गका बालबालिकाहरूको निःशुल्क उपचार सेवाका लागि अस्पतालहरूमा बजेट विनियोजन भई निःशुल्क सेवा प्रदान भइरहेको।	३२९००	
७५	जनस्वास्थ्य सेवा सवलीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	सरोकारवाला संघ संस्थासँगको समन्वयमा वृद्धाश्रम, मठमन्दिर, धर्मशाला, मानवसेवा आश्रम आदिमा निरन्तर आश्रित नागरिकलाई निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमका लागि स्वास्थ्य कार्यालयबाट कार्य सुचारु भइरहेको।	१६००	
७५	जनस्वास्थ्य सेवा सवलीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	वृद्धाश्रम मठमन्दिर धर्मशाला मानवसेवा आश्रममा आश्रित वृद्धवृद्धा तथा असहाय द्वन्द्व प्रभावित एवं	७०००	१६%

		एम्बुलेन्स चालक बीमा गर्ने प्रयोजनार्थ बीमा बोर्डसँग समन्वय भई बीमा रकम भुक्तानी प्रक्रियामा रहेको।		
७७	जनस्वास्थ्य सेवा सवलीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	किओच सञ्चालन अनुदानका लागि स्वास्थ्य कार्यालय झापा मार्फत लक्षित वर्गका दश वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको निःशुल्क उपचार प्रक्रिया निरन्तर रहेको।	१०००० (वैशाख महिनामा रकमान्तरमा ५० लाख रकम थप गरिएको)	१००%
७८	जनस्वास्थ्य सेवा सवलीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	विशेषज्ञ सेवासहितको कोशी प्रदेश घुम्ती शिविर सञ्चालनका लागि उपकरण जडित Mobile Van खरिद प्रक्रिया सम्पन्न भएको, भ्यान भित्र हुनुपर्ने विशेषज्ञ सेवाका उपकरणहरु खरिद प्रक्रियामा रहेको।	१५०००	
७९	जनस्वास्थ्य सेवा सवलीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	सुनाई सम्बन्धी अपाङ्गता भएका बहिरा र दृष्टिविहिन नागरिकहरुको स्वास्थ्य उपचार लगायत अन्य सेवा सहजीकरणका लागि राष्ट्रिय बहिरा महासंघ नेपाल कोशी प्रदेशलाई १४ जिल्लामा दोभाषे करारका लागि सम्झौता भएको।	५०००	१००%
८०	अस्पताल सेवा सुदृढीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	विशेषज्ञ चिकित्सक प्रोत्साहन भत्ता सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१ अनुसार प्रदेश मातहतका अस्पतालहरुमा कार्यरत विशेषज्ञ चिकित्सकहरुलाई नियमानुसार भुक्तानी भइरहेको।	५०००	
८०	अस्पताल सेवा सुदृढीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	आयुर्वेद तथा एलोप्याथिक सम्बन्धी निःशुल्क औषधी तथा अन्य औषधी आवश्यक परिमाणमा औषधी खरिद भईसकेको तर भुक्तानी प्रक्रिया बाँकी रहेको।	६००००	

ग) २०८१ चैत्र मसान्तसम्मको मुख्य उपलब्धिहरु

१. प्रदेशका दश वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुलाई निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न मन्त्रालयबाट विभिन्न सेवा प्रदायक अस्पतालहरूसँग सम्झौता वमोजिम निःशुल्क सेवा प्रदान गरिएको।
२. साविकको संक्रामक रोग तथा सघन उपचार केन्द्र, बिराटनगरलाई शैलजा आचार्य हृदयरोग उपचार केन्द्रका रूपमा विकास गर्न मन्त्रीपरिषद्बाट "शैलजा आचार्य हृदयरोग केन्द्र सञ्चालन कार्यविधि, २०८०" स्वीकृत गरी सेवा प्रारम्भ भै सञ्चालनमा रहेको।
  - उपलब्ध सेवाहरु- मुटुरोग सम्बन्धी बहिरंग सेवा, इको, इ.सी.जी, हल्टर, फार्मेसी, एम्बुलेटरी बी.पी।
३. स्वास्थ्य मन्त्रालय र राष्ट्रिय बहिरा महासंघ नेपाल, कोशी प्रदेशबीच सम्झौता भै प्रदेशका १४ वटै जिल्लाहरुमा सुनाई सम्बन्धी अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुलाई स्वास्थ्य सेवा लगायत अन्य आवश्यक सेवा उपभोग गर्न सहजताका

- लागि १४ जना दोभाषे र १ जना कार्यक्रम संयोजक करार गरी सेवा प्रदान गरिएको। कुल लाभग्राही संख्या- १५५२।
४. प्रदेश अन्तर्गतका अस्पतालहरूमा दरबन्दी रिक्त रहेका विशेषज्ञ चिकित्सकहरूको कर्मचारी करार कार्यविधि २०७९ बमोजिम मन्त्रालयबाट पदपूर्ति भएको। (बाल रोग विशेषज्ञ-२जना, फिजिसियन-१जना, एम.डि.जी.पी-१ जना) थप ८ जनाको करार सेवामा पदपूर्ति गरिएको।
  ५. प्रदेश अन्तर्गतका सबै अस्पतालहरू र जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा क्रमशः न्यूनतम सेवा मापदण्ड (Minimum Service Standards) लागू गरी सेवाको तत्परता तथा गुणस्तर मापनको कार्य गरिएको।
  ६. प्रादेशिक आयुर्वेद अस्पताल लखनपुरमा सेवा सुदृढीकरण गरी थप व्यवस्थित गरिएको - ल्याव सेवा, पञ्चकर्म सेवा, शल्य सेवा, फिजियोथेरापी सेवा।
  ७. प्रदेशका १४ वटै जिल्लाहरूमा MR/IPV (दादुरा रुबेला र इन्जेक्टेबल पोलियो) खोप अभियान संचालन गरिएको। (तराईका जिल्लाहरूमा- ९ महिना देखि १५ वर्ष, पहाडी जिल्लाहरूमा- ५ वर्ष देखि ८ वर्षका बालबालिका लक्षित)
  ८. जिल्लास्थित स्वास्थ्यकार्यालयहरूमाफत स्थानीय तहसंगको सहकार्यमा नियमित खोप सेवा, परिवार नियोजन सेवा तथा कार्यक्रम लागू भएका जिल्लाहरूमा समुदायमा आधारित नर्सि रोग कार्यक्रम सञ्चालन भएको।
  ९. प्रदेश स्वास्थ्य तालीम केन्द्र, धनकुटाबाट महिला प्रजनन स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित सुरक्षित गर्भपतन, Rural USG, VIA तालिम साथै बाल स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित CBIMNCI तालिम संचालन भएको।
  १०. प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्रमाफत शैलजा आचार्य हृदयरोग उपचार केन्द्रका लागि आवश्यक औजार, उपकरण खरिद गरी हस्तान्तरण गरिएको। (Treadmill Test Machine, Echocardiography machine)। मदन भण्डारी अस्पताल तथा ट्रमा सेन्टरका लागि १ थान CT-Scan Machine (१२८ slice) खरिद भएको। जनस्वास्थ्य समस्याका रूपमा रहेको टी.वी रोगको खोजपड्तालमा आवश्यक औजार उपकरण खरिद भै हस्तान्तरणको प्रकृत्यामा रहेको।
  ११. प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशालाबाट नियमित परिक्षण सेवा विस्तार अन्तर्गत आ.व. को अन्त्यसम्म जम्मा १०,६०८ जनाको प्रयोगशाला परिक्षण गरी कुल राजश्व संकलन रु. ७१,१२,६५७/- तथा प्रदेश सरकारको आर्थिक ऐन अनुरूपको रु. १८,३९,१५२/- छुट प्रदान भएको। ल्यावकर्मचारीहरूका लागि एच.आइ.भी सम्बन्धी तालिम, औलो रोग सम्बन्धी प्रयोगशालाकर्मिहरूको माइक्रोस्कोपी आधारभूत तालिम संचालन भएको।
  १२. संघीय सरकारसंगको समन्वयमा स्थानीय तह लक्षित महिलाहरूको पाठेघरको मुखको क्यान्सर गराउने HPV DNA परिक्षण (धरान- ६०००, दुहवी- १५००, फिदिम- १०००, अन्य- ५००) गरिएको। यस प्रदेश अन्तर्गतका अस्पतालहरूबाट महिलाहरूको पाठेघरको मुखको क्यान्सर स्क्रिनिङ्ग कार्य Liquid Based Cytology (LBC) Method द्वारा PAP Smear सेवा निःशुल्क रूपमा ५९६ जनामा सेवा प्रदान गरिएको।
  १३. मोलेक्युलर प्रयोगशाला अन्तर्गत Influenza तथा सो संग सम्बन्धित स्वास प्रश्वास सम्बन्धी रोगहरूको सर्भिलेन्स कार्य गरिएको।

घ) चालु आ.व. २०८१/८२ को ब.उ.शी.नं अनुसारको विनियोजन, चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरणः

बजेट उपशीर्षक नं	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन (हजारमा)	चैत्र मसान्तसम्म को खर्च (हजारमा)	खर्च प्रतिशत	असार मसान्त सम्मको अनुमानित खर्च (हजारमा)	खर्च प्रतिशत
३७००००११	स्वास्थ्य मन्त्रालय	७८४०६	२५३३४	३२.३१	६०८४३	
३७०००१०१	आपतकालीन तथा अन्य महामारी व्यवस्थापन	३६०८९	७३१०	२०.२६	२८००५	
३७००१०११	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	११४८७	४५६६	३९.७५	८९१४	
३७००१०१२	प्रदेश स्वास्थ्य आपूर्ति व्यवस्थापन केन्द्र	२५१२७	१३११३	५२.१९	१९४९९	
३७००१०१३	प्रदेश जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	२५२३७.०९	१३७४३	५४.४५	१९५८४	
३७००११०१	स्वास्थ्य निर्देशनालय	३२७५३	१७९२२	५४.७२	२५४१६	
३७००११०२	स्वास्थ्य कार्यालयहरू	१८८५८१	१०४१९१	५५.२५	१४६३३९	
३७००११०३	जनस्वास्थ्य सेवा सवलिकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	३१७५५२	१२५५३१	३९.५३	२४६४२०	
३७००२१०२	अस्पतालहरू	७१९८९२	३६९४४९	५१.३२	५५८६३६	
३७००२१०३	अस्पताल सेवा सुदृढीकरण तथा विस्तार कार्यक्रम	८३३६६६.९१	१२१८९०	१४.६२	६४६९२६	
३७००२१०५	प्रादेशिक स्वास्थ्य आपतकालीन कार्य सञ्चालन केन्द्र	४४००	४००	९.०८	३४१४	
३७००३१०१	जिल्ला आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	१५६१६८	८०२७६	५१.४	१२११८६	
३७००३१०२	आयुर्वेद औषधालयहरू	३८५५४	१४९५३	३८.७८	२९९१८	
३७०९११२०	क्षयरोग नियन्त्रण (संघ शसर्त अनुदान)	१७३२३	६१९६	३५.७७	१३४४३	
३७०९११२१	उपचारात्मक सेवा कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	५४१००	१४५०५	२६.८१	४१९८२	
३७०९११२२	परिवार कल्याण कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	५७९३८८	२५४८६२	४३.९९	४४९६०५	
३७०९११२३	राष्ट्रिय स्वास्थ्य शिक्षा, सूचना तथा संचार केन्द्र(संघ शसर्त अनुदान)	८४००	१४४४	१७.१९	६५१८	

३७०९११२४	आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)	४२५१८	२७८८२	६५.५८	३२९९४	
३७०९११२५	राष्ट्रिय स्वास्थ्य तालिम केन्द्र(संघ शसर्त अनुदान)	४१००	२३२५	५६.७१	३१८२	
३७०९११२६	महामारी रोग नियन्त्रण कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	५८५६१	१२७८६	२१.८३	४५४४३	
३७०९११२७	स्वास्थ्य व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	६८१७४	१४०२१	२०.५७	५२९०३	
३७०९११२८	एड्स तथा यौन रोग नियन्त्रण (संघ शसर्त अनुदान)	१४५९८	७२१४	४९.४२	११३२८	
३७०९११२९	स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	७५४६७	६४४९८	८५.४७	५८५६२	
३७०९११३०	अपाङ्गता रोकथाम तथा कुष्ठरोग नियन्त्रण कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	५१००	८६८	१७.०१	३९५८	
३७०९११३१	नर्सिङ तथा सामाजिक सुरक्षा सेवा कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	६८७५०	३१०८१	४५.२१	५३३५०	
	जम्मा	३४६४३९२	१३३६३६०	३८.५७	२६८८३६८	७७.६%

३९१- प्रदेश योजना आयोग

क) आ.व. ०८०।८१ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजित बजेट र खर्चको विवरण

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	खर्च रकम	खर्च प्रतिशत
३९१०००११	प्रदेश योजना आयोग	४,५३,१०	२,१८,३३	४८.१९
	जम्मा	४,५३,१०	२,१८,३३	४८.१९

ख) आ.व. २०८१/८२ को नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट वक्तव्यको बुँदा र कार्यान्वयनको स्थिति (२०८१ चैत्र मसान्त सम्मको)

नीति तथा कार्यक्रम/ बजेट वक्तव्यको बुँदा नं.	नीति तथा कार्यक्रम/बजेट वक्तव्यको मुख्य व्यहोरा	कार्यान्वयनको स्थिति
२७ / १६८	प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजनाले लिने सोच, लक्ष्य एवम् उद्देश्य हासिल गर्न योगदान पुऱ्याउने गरी वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ। प्रदेशको स्रोत, साधनको अवस्था विश्लेषण गरी बहुवर्षीय आयोजना छनौट र कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित बनाइनेछ। कोशी प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजना (२०८१/०८२-२०८५/०८६) को लक्ष्य, उद्देश्य हासिल गर्न क्षेत्रगत रणनीतिक कार्ययोजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ।	जिल्ला तथा निर्वाचन क्षेत्रमा आयोजना तर्जुमा गोष्ठी सञ्चालन।

ग) आ.व. ०८१।८२ को चैत्र मसान्तसम्ममा हासिल भएका मुख्य-मुख्य उपलब्धिहरू

- कोशी प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजना (२०८१/८२-२०८५-८६) को सार्वजनिकीकरण भएको।
- प्रदेशस्तरीय आयोजना छनौट तथा आयोजना बैंक सम्बन्धी अभिमुखीकरण र वार्षिक योजना तर्जुमा गोष्ठी सञ्चालन गरिएको।
- प्रदेशस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिको बैठकहरू सम्पन्न भएका।
- प्रदेशस्तरीय आयोजनाको अनुगमन गरिएको।
- कोशी प्रदेशको दोस्रो आवधिक योजना (२०८१/८२-२०८५-८६) को अंग्रेजी अनुवाद गरिएको।

घ) चालु आ.व. ०८१।८२ को ब.उ.शी.नं. अनुसारको विनियोजन, चैत्र मसान्तसम्मको खर्च र असार मसान्तसम्मको खर्चको अनुमानित विवरण (रु. हजारमा)

बजेट उपशीर्षक नं.	बजेट उपशीर्षक	वार्षिक कायम विनियोजन	चैत्र मसान्तसम्मको खर्च	खर्च प्रतिशत	असार मसान्तसम्मको अनुमानित खर्च
३९१०००११	प्रदेश योजना आयोग	५,१८,२८	२,०५,३६	३९.६२	४१३७४
	जम्मा	५,१८,२८	२,०५,३६	३९.६२	४१३७४